

BODIL JEPPESEN OG GRETHE MARIBO

DET KOMMER!

DANSKUDDANNELSE 3, MODUL 3

GRUNDBOG

ALFABETA

BODIL JEPPESEN OG GRETHE MARIBO

DET KOMMER!

DANSKUDDANNELSE 3
MODUL 3

Studieskolen
Borgergade 12
1300 København K
Telefon 33187900

Alfabeta

Det kommer! Danskuddannelse 3, modul 3

Bodil Jeppesen og Grethe Maribo

© 2017 Alfabeta, København

– et forlag under Lindhardt og Ringhof Forlag A/S,

et selskab i Egmont

Mekanisk, fotografisk, elektronisk eller anden gengivelse af denne bog eller dele heraf er kun tilladt efter Copydans regler, se www.tekstognode.dk/undervisning.

Forlagsredaktion: Claus Sylvest (1. udgave); Anne Dalsgaard Justesen (2. udgave)

Grafisk tilrettelægning omslag og indhold: Birgitte Clematide (1. udgave); Anne-Mette Thomsen (2. udgave)

Omslagsbillede: *Education*, 2001, af Tal R, Collage on paper 157 x 285 cm.

Courtesy: Contemporary Fine Arts, Berlin.

Foto: Jochen Littkemann, Berlin

Lydproduktion: Ole Skov Lydteknik

Videoproduktion: Brain Gain Group

Tryk: Balto Print

2. udgave, 2. oplag 2018

ISBN 978-87-636-0482-6

Til denne grundbog hører:

Øvebog

Lærervejledning

Tekster, lyd, videoer og videoudskrifter findes på www.alfabetadigital.dk

Audio · indtaling

Laura Witt Feldman

Bodil Jeppesen

Nina Baun Jeppesen

Søren Baun Jeppesen

Henriette Kaspersen

Grethe Maribo

Uffe Kasper Rasmussen

Anna von Rosen

Mikkel Trier Rygård

Ole Skov

Claus Sylvest

Sang: Nina og Søren

Video · medvirkende

Simon Maribo Artzi

Jacob Fabrin Born

Emil Due-Christensen

Nina Maria Ginman

Nadja Glavas

Nela Glavas

Viggo Lehrmann Hansen

Nynne Sølager Jacobsen

Eva Wedervang-Jensen

Bodil Jeppesen

Issa Jeppesen

Nina Baun Jeppesen

Dina Riis Johannessen

Anne Dalsgaard Justesen

Bjarke Bender Justesen

Shahesta Khairkha

Joachim Lumbye

Hanne Lund

Grethe Maribo

Rikke Sofie Møller

Anna von Rosen

Mikkel Trier Rygård

Maria-Sophie Schmidt

Louise Stougaard

Michael Øckenholz

INDHOLD

	Side
AUDIO	4
VIDEO	5
KAPITEL 1 Det kommer!	6
KAPITEL 2 Hvad siger man? Og hvad gør man?	19
KAPITEL 3 Et sted at bo	27
KAPITEL 4 Prøv lige at se!	38
KAPITEL 5 Krop og bevægelse	48
KAPITEL 6 Frivilligt arbejde	65
KAPITEL 7 Uhedl og ulykker	75
KAPITEL 8 Hvordan går det?	87
KAPITEL 9 Imponerende	96
KAPITEL 10 Mennesker mødes	106
KAPITEL 11 Held og uheld	117
VERBER	124
UREGELMÆSSIGE VERBER	126
 GRAMMATIK M.M.	
Tror eller synes?	9
Refleksive verber	9
Verber	10
Mennesker, folk og personer	22
Som og der	26
Adjektiver	32
Adjektivernes gradbøjning	35
Bevægelse og resultat / position, verber	42
Retning og sted, adverbier	43
Begrundelse	50
Ræsonnement	53
Der er ..., der ...	54
Substantiver	59
Ubekstent og bestemt, substantiver	60
Selv om og alligevel	68
Nutid, datid og førmnutid	80
Når og da	85
Hans / hendes, sin / sit / sine, deres	92
Adjektiver i superlativ	100
Centraladverbier	111
Illustrationer	128

KAPITEL 1 • DET KOMMER!

2 Modersmål	s. 8
3 En snak over frokosten	s. 8
11 Tryk, rytmeforståelse og sammenhæng	s. 12
13 At venne sig til	s. 13
18 ... og det er faktisk min egen skyld!	s. 14
ØVEBOG 1.5 Tryk	s. 7

KAPITEL 2 • HVAD SIGER MAN? OG HVAD GØR MAN?

1 Hvad siger man?	
Velbekomme og velkommen	s. 21
3 Tak for i aften og Tak for sidst	s. 21
7 Tryk, rytmeforståelse og melodihørelse	s. 24

KAPITEL 3 • ET STED AT BO

2 Dialog	s. 29
3 Nummer ni på listen	s. 30
4 At være glad for ... og	
At være ked af ...	s. 31
12 Interview med tre studerende	s. 34
16 Boliger i Danmark	s. 35

KAPITEL 4 • PRØV LIGE AT SE!

6 Hvem er det?	s. 42
12 Tryk og stød	s. 45
16 Du er jo totalt afhængig, mand!	s. 46
ØVEBOG 4.6 Hvad taler de om?	s. 20

KAPITEL 5 • KROP OG BEVÆGELSE

7 At trænge til ...	s. 54
10 Gæt en sport	s. 56
19 Sig ikke du har købt en til!!	s. 62
21 Fægtning i Aalborg	s. 63
ØVEBOG 5.4 Motion og forbrænding	s. 24

KAPITEL 6 • FRIVILLIGT ARBEJDE

6 At tage ... med	s. 69
9 'Internationale' ord på dansk	s. 70
13 'Internationale' ord på dansk	s. 72
19 Hvad taler de om?	s. 74
ØVEBOG 6.2 Tryk i 'internationale' ord	s. 27
ØVEBOG 6.5 Tryk i 'internationale' ord	s. 28
ØVEBOG 6.6 Både ... og hverken ... eller	s. 28

KAPITEL 7 • UHELD OG ULYKKER

5 To klip på én gang	s. 78
10 Hvad er der sket?	s. 80
13 Har du hørt ...?	s. 81
14 Har du hørt ...?	s. 82
21 At være / blive nødt til ...	s. 84
23 På skadestuen den 31. juli	s. 85
24 Til fest den 10. september	s. 86
ØVEBOG 7.1 Dræbte i trafikken	s. 29

KAPITEL 8 • HVORDAN GÅR DET?

7 At glæde sig til ...	s. 89
8 En aflyst korafarten	s. 90
13 En telefonsamtale	s. 92
20 At have travlt [med] ...	s. 94

KAPITEL 9 • IMPONERENDE

5 Verdens bedste guitarister	s. 101
8 Man kan jo ikke bevise det!	s. 104

KAPITEL 10 • MENNESKER MØDES

2 Svantes lykkelige dag	s. 108
5 En vennetjeneste	s. 109
14 Venner og uvenner	s. 112
20 En date?	s. 115
22 Det var en lørdag aften	s. 116

KAPITEL 11 • HELD OG UHELD

1 Held og uheld, 2	s. 118
2 Hvordan har du det med ...?	s. 119
4 Et berømt dansk digt	s. 120
9 Jeg vil ikke sige, jeg er overtroisk	s. 121

SE VIDEO

KAPITEL 1 • DET KOMMER!

14 To småbørnsfamilier med flere sprog	s. 13
23 Jeg kan langt færre ord end dem nede i Bosnien	s. 18
25 Min egen video	s. 18

KAPITEL 2 • HVAD SIGER MAN? OG HVAD GØR MAN?

14 Alle danskere er bare super søde	s. 25
-------------------------------------	-------

KAPITEL 3 • ET STED AT BO

10 Det trives jeg meget bedre med	s. 33
17 Fred og ro, en nødløsning og en efterladt opvask	s. 36
19 To kvarterer	s. 37

KAPITEL 4 • PRØV LIGE AT SE!

18 Når du tager billeder med din smartphone, hvad bruger du dem så til?	s. 47
---	-------

KAPITEL 5 • KROP OG BEVÆGELSE

8 Simon om vintersport	s. 55
16 Det kan godt se lidt voldeligt ud	s. 60
24 Slag, spark og saltomortaler	s. 63

KAPITEL 6 • FRIVILLIGT ARBEJDE

8 Gå-Ud-Gruppen	s. 69
12 Hvad går det ud på?	s. 72

KAPITEL 7 • UHELD OG ULYKKER

12 Bang! – lige ind i en glasdør	s. 81
20 To skadestuehistorier	s. 84

KAPITEL 8 • HVORDAN GÅR DET?

6 Jeg kan godt prøve at få en afløser, hvis det er ...	s. 89
17 Hvad kan gøre dig stresset?	s. 93
18 Louises kæmpe stak opgaver og Ninas hvide løgne	s. 94

KAPITEL 9 • IMPONERENDE

9 Og de bliver bare ved og ved	s. 104
13 Er der nogle særlige egenskaber, du beundrer hos andre mennesker?	s. 105

KAPITEL 10 • MENNESKER MØDES

11 Det er en, der hedder Jimmy	s. 112
12 Hvordan har du mødt din kæreste?	s. 112

KAPITEL 11 • HELD OG UHELD

7 Nej, hvor vildt!	s. 121
14 Den helt store gevinst	s. 123

alkohol ananas babysitter

basilikum bibliotek butiksassistent

chok chokolade creme global

grammatik guitar information

international jaloux kamera

karate kemi kiosk

kommunikation konsonant

medicin museum olie point

politik problem religion

sofa trafikminister universitet

yoghurt økonomi

1. DET KOMMER!

1 TRYK I 'INTERNATIONALE' ORD

1. *Tre og tre. Snak om ordene på side 6.*

Har I de samme, næsten de samme eller nogle helt andre ord på jeres sprog?

Hvor ligger trykket i den danske version af ordene – på første, anden, tredje, næstsidste eller sidste stavelse?

2. *Lyt til jeres lærer, sæt trykstregen, og skriv ordene ind i skemaet.*
(jazz ●, hotel ●●, pizza ●●, hospital ●●●, falafel ●●●, musical ●●●)
3. *Marker trykket i:*

politisk kemisk problematisk økonomisk
grammatisk kommunikativ alkoholiker
alkoholisme jalousi globalisering

2 MODERSMÅL

Her er en liste over de største sprog i verden. Tallene viser, hvor mange mennesker der i 2015 havde dem som deres modersmål.

Hvilke seks sprog er de største, tror I? Diskuter det og brug:
Det største sprog er ..., det næststørste sprog er ..., det tredjestørste er ... osv.

Skriv tallene 1-6 til venstre for sprogene.

LYT Hør hvor mange mennesker, der i 2015 havde de forskellige modersmål, og skriv tallene ud for hvert af de 11 sprog.

3 EN SNAK OVER FROKOSTEN

LYT Episode

Indsæt de *tror* og *synes*, der mangler.

ANDERS: Velbekomme! Er det o.k., jeg sætter mig her?

MERCEDES: Ja, selvfølgelig.

ANDERS: Dejligt med sådan en stille og rolig formiddag, hva! Ingen telefoner, der ringer. Ingen, der kommer og forstyrrer. Ingen, der skynder sig ud og ind. Bare fred og ro, så man kan koncentrere sig om at tegne trapper og vinduer og ...

MERCEDES: Hvad snakker du om?! Jeg ¹ synes, alle er vildt stressede. Der har ikke været et roligt øjeblik, siden jeg kom klokken ... Nååå o.k.! Dansk humor!

ANDERS: Nåh ja, undskyld. Jeg glemmer hele tiden, at du ikke er dansker.

MERCEDES: Det er o.k. Men jeg kan ikke vænne mig til, at folk siger det modsatte af, hvad de mener! Og jeg ² tror aldrig, at jeg vænner mig til det. Jeg ³ _____, det er meget mere praktisk, når folk siger, hvad de mener.

ANDERS: Mere praktisk måske, men ikke så sjovt.

MERCEDES: For resten, det der byggemøde i eftermiddag ... bliver det på dansk eller engelsk?

ANDERS: Jeg ⁴ _____, det bliver på dansk. Men hvorfor spørger du? ⁵ _____ du, det er svært at følge med, når møderne er på dansk?

MERCEDES: Jeg skal i hvert fald koncentrere mig meget, og det er svært, hvis jeg er lidt træt.

ANDERS: Men du forstår da det meste, gør du ikke? Og du kan også snakke med ... om materialer og økonomi og tekniske problemer og ... ja, du kan da snakke med om altting!

MERCEDES: Nej, ikke altting ... og ikke altid. Det kommer an på, hvem jeg taler med ... og på mit humør og på ... Ja, det kommer an på mange ting. Somme tider ⁶ _____ jeg, at jeg udtrykker mig som en 12-årig!

ANDERS: Åh, hold op! Det gør du da ikke! Jeg ⁷ _____, du er skidegod til dansk. Og dit ordforråd er meget større nu, end da jeg startede her. Men sig til, hvis vi taler for hurtigt, og du ikke kan forstå, hvad vi siger.

MERCEDES: Ja tak, men det er altså svært at sige: *Undskyld, men vil du lige gentage det, du sagde for 10 sekunder siden, hvor alle grinede?*

ANDERS: Nåh nej, o.k. Det må være svært. Det kan jeg godt se. Men det kommer!

MERCEDES: ⁸ _____ du? Det glæder jeg mig til!

ANDERS: Nå, vi må videre. Jeg mangler at tegne 2-300 vinduer. Sig mig ... er du ikke bange for at blive for tyk? Så meget som du spiser!

MERCEDES: Hva'?! Jeg har da kun spist salat!

ANDERS: Ja, lige præcis.

MERCEDES: Nåååååh ... o.k. ... Nej, jeg vænner mig ALDRIG til det!

ANDERS: Jo jo. Det kommer!

Modersmålstalende

arabisk

bengali

engelsk

hindi

japansk

kinesisk, mandarin

portugisisk

punjabi

russisk

spansk

tysk

4 TROR ELLER SYNES?

Man bruger *tror*

- om noget som er rigtigt eller forkert.
(Det betyder, at der kun er ét korrekt svar: Jeg ved det ikke, men jeg tror...).
- når man ikke har personlig erfaring med ...
- om fremtiden.

Eksempler

Jeg tror, min nabo kommer fra Mexico.

Jeg tror, det er svært at lære kinesisk. (Jeg har aldrig prøvet det).

Jeg tror, jeg vil købe en stor notesbog.

Jeg tror, jeg består den næste test om en måned.

Tror og synes tiltrækker adverbier

Eksempler

Min lærer tror *godt*, jeg kan bestå testen om en måned.

Jeg tror *alligevel ikke*, jeg vil købe sådan en stor notesbog.

Anna synes *ikke*, det er svært at lære dansk.

Jeg synes *altid*, pauserne er for korte!

Man bruger *synes*

- når man siger sin personlige mening.
(Det betyder, at der ikke kun er ét korrekt svar).
- når man har personlig erfaring med ...

Eksempler

Jeg synes, dansk lyder smukt!

Jeg synes, vi skal arbejde med udtale hver dag. Hvad synes du?

Jeg synes, det er svært at lære dansk. (Jeg har prøvet det).

5 MELLEM LINJERNE

Hvad tror I? Og hvorfor tror I det?

Se nr. 3: En snak over frokosten.

1. Hvorfor tror I, Anders siger: „Velbekomme“?
2. Hvad tror I, Anders og Mercedes laver?
3. Hvem tror I, har arbejdet længst på tegnestuen? Mercedes eller Anders?
4. Hvad tror I, Anders mener med, at Mercedes skal „sige til“?
5. Hvad er det, Mercedes to gange siger, at hun aldrig vænner sig til, og hvad taler Anders om, når han siger: „Det kommer!“?

Samtale

Kan I genkende nogen af Mercedes' tanker og erfaringer?

6 REFLEKSIVE VERBER

Anders siger: „... Ingen, der *skynder sig* ud og ind.“

Der er fem andre refleksive verber i episoden. Prøv at finde dem.

Kender I andre refleksive verber?

Ental

1. jeg skal skynde mig
2. du skal skynde dig
3. han/hun skal skynde sig

Flertal

1. vi skal skynde os
2. I skal skynde jer
3. de skal skynde sig

Læg mærke til ledstillingen i spørgsmål i nutid og datid:
Hvorfor skynder *du dig* ikke? Hvorfor skyndte *de sig* hjem?

og i sætninger med inversion – i nutid og datid:

Efter arbejde skynder *jeg mig* altid hjem.

Da det begyndte at regne, skyndte *vi os* at lukke alle vinduerne.

Tryk

Der er aldrig tryk på det refleksive pronomen.

7 VERBER

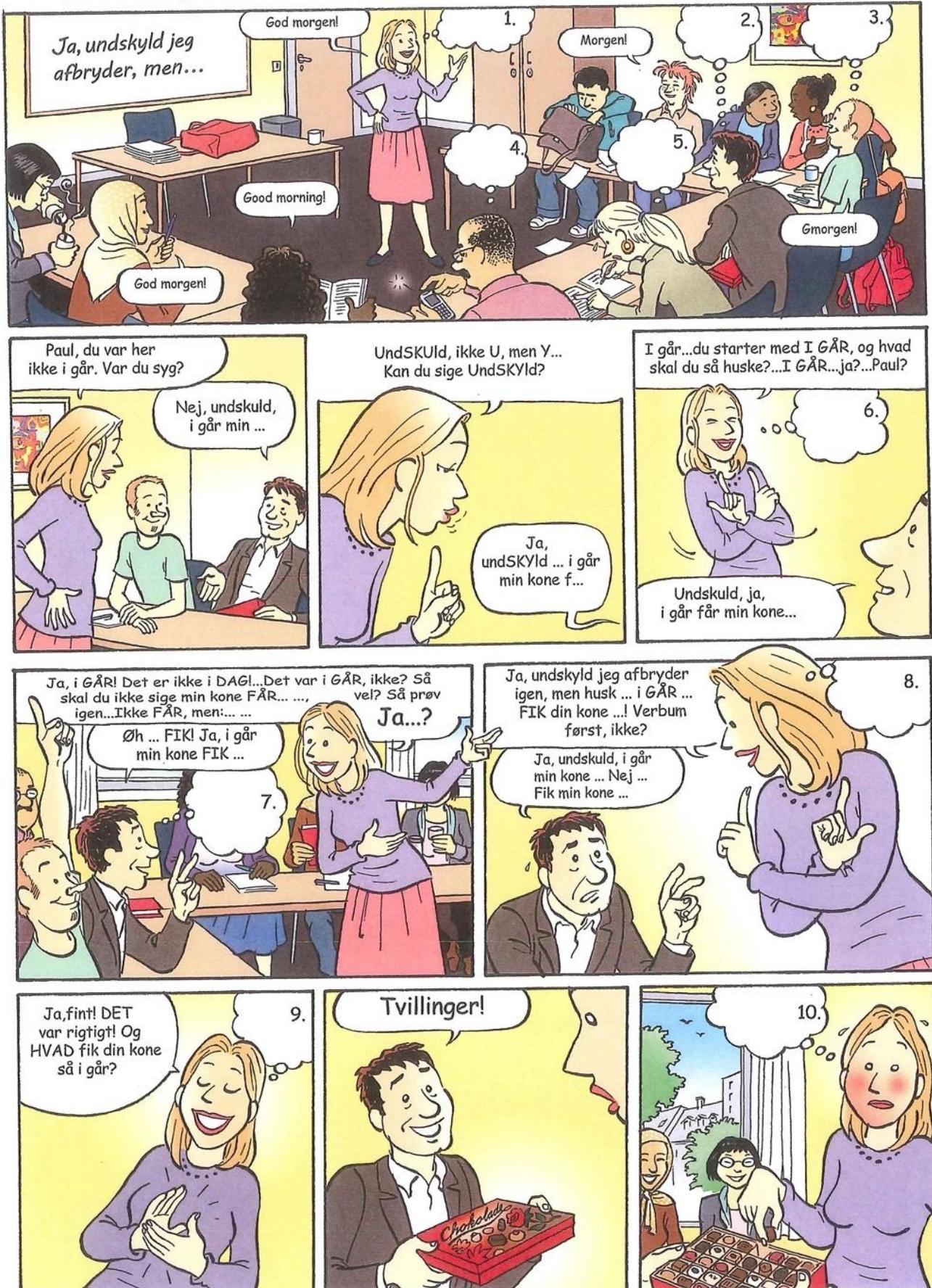
Sæt de manglende former ind på de tomme pladser.

NAVNEFORM Infinitiv	NUTID Præsens	DATID Præteritum	FØRNUTID Perfektum	BYDEFORM Imperativ
GRUPPE 1				
at snakke	snakker	snakkede	har snakket	snak
at tegne	tegner	tegnede	har tegnet	tegn
	starter		<i>er/har</i> startet	
		grinede*		ring
at tro			har forstyrret	
				koncentrer dig
	glæder mig			
at vænne sig til ...				
GRUPPE 2				
at tale	taler	talte	har talt	tal
at spise	spiser	spiste	har spist	spis
	mener			
		genkendte		
at udtrykke sig			<i>er</i> begyndt	
				undskyld
	skynder mig			
at glemme				
UREGELMÆSSIGE				
at stå	står	stod	har stået	stå
at komme	kommer	kom	<i>er</i> kommet	kom
at blive	bliver	blev	<i>er</i> blevet	bliv
at sige				
			har gjort	
at få				
	tager			
		forstod		
		holdt op		hold op
at gentage				
at følge (med)				
			har spurgt	
	skal			
at ville				
		måtte		
			har kunnet	

* eller gruppe 2

8 UNDSKYLD JEG AFBRYDER, MEN ...

Snak om, hvad læreren og kursisterne tænker, og hjælp hinanden med at skrive en tekst til de 10 tankebobler.

9 HVOR LANG TID TAGER DET AT LÆRE DANSK?

Snak sammen tre og tre, og skriv en liste over, hvad det kommer an på.

10 TRYK OG BETYDNING

Hvor er det naturligt at lægge tryk? Sæt trykstreger.

Diskuter, hvorfor det er naturligt at lægge trykkene lige præcis på de ord.

MERCEDES: Hvad laver din kone?

ANDERS: Jeg er ikke gift, men jeg har en kæreste.

Og hun arbejder som handicaphjælper.

MERCEDES: Er hun dansker?

ANDERS: Ja, men hendes mor er fra Tanzania, og hendes far er født i Sverige.

Men de har dansk statsborgerskab alle tre.

11 TRYK, RYTME OG SAMMENHÆNG

LYT Eksempel

Min veninde skal studere arábisk og egýptisk histórie på et stórt universitét i Cáiro.

Læg mærke til den faste rytme. Der er lige lang tid mellem trykkene. Cirka!

Ord uden tryk udtales tæt sammen med et ord med tryk. Ringene markerer rytmiske enheder.

Min veninde skal studere arabisk og egyptisk historie på et stort universitet i Cairo.

Øvelse

Lyt, sæt trykstreger, og tegn ringe.

Mercedes siger, at hun glæder sig, til hun kan udtrykke sig som en voksen,

men hendes ordforråd er faktisk meget større nu, end da hun begyndte på tegnestuen,

så Anders og de andre glemmer hele tiden, at hun ikke er dansker.

12 NOGET OM SPROG

I får hver sin tekst. Læs din tekst, og forbered dig på at fortælle om den næste gang.

13 AT VÆNNE SIG TIL ...

Udtryk og tryk

Læs og forstå eksemplerne. Lyt til din lærer, sæt trykstreger og tegn ringe.

1. Jeg kan ikke vænne mig til at stå op klokken seks! (fire tryk)
2. Mercedes tror aldrig, hun vænner sig til dansk humor. (seks tryk)
3. Da jeg kom til Danmark, vænnede jeg mig meget hurtigt til at cykle på arbejde. (seks tryk)

Mundligt hjemmearbejde

Øv de tre eksempler til næste gang.

Lyt til de to dialoger og skriv, hvad du hører. Sæt trykstreger. Lyt og skriv hjemme.

1. A: 11 ord, 3 tryk 2. A: 8 ord, 4 tryk
B: 5 ord, 4 tryk B: 6 ord, 2 tryk

Skriv selv tre små dialoger med udtrykket *at vænne sig til ...*

14

TO SMÅBØRNSFAMILIER MED FLERE SPROG

SE

Rikkes mand er franskmand. De har sønnen Matisse på to år. De taler dansk, fransk og engelsk derhjemme.

1. Hvem taler dansk til hvem?
2. Hvem taler fransk til hvem?
3. Hvornår taler Rikke og hendes mand engelsk?
4. Hvad fortæller Rikke om Matisse og dansk?
5. Hvad fortæller Rikke om Matisse og fransk?

SE

Evas mand er englænder. De har to piger på fire og to. De taler dansk og engelsk derhjemme.

6. Hvilke(t) sprog taler Eva og hendes mand sammen, og hvad synes hun om det?
7. Hvad fortæller Eva om børnenes sprog?

Er der nogen af Rikkes og Evas erfaringer, du kan identificere dig med?

15

ET ØJEBLIKSBILLEDE

Klokken er næsten fem. Mercedes sidder inde i stuen med sin danskbog, mens hendes dreng, Carlos, *ligger og sover* i sofaen ved siden af hende. Han har haft en lang dag i børnehaven. Ralf, Mercedes' mand, *går og synger* ude i køkkenet, mens han laver aftensmad. Mercedes kan ikke rigtig koncentrere sig om den tekst, hun skal læse, så hun *sidder og kigger* ud ad vinduet i stedet for. To af naboerne *står og diskuterer* noget ude på fortovet. De ser slet ikke, at deres børn *løber og leger* ude på gaden.

Lige pludselig kommer der en bil. Chaufføren opdager de to børn og dyster tre gange, før han bremser og standser lige foran børnene. Børnene bliver forskrækkede, og den mindste begynder at græde.

De to forældre springer ud på gaden og henter deres børn. Den ene råber IDIOT! efter bilisten, som ryster på hovedet og kører videre.

Læs teksten igen og tænk over, hvornår man bruger *står / sidder / ligger / går / løber og ... sammen med et andet verbum*. Prøv at formulere en regel.

16 STÅR · SIDDER · LIGGER · GÅR · LØBER OG ...

Tilføj en form af *stå og ..., sidde og ..., ligge og ..., gå og ...* i seks af de otte sætninger.

I to af sætningerne giver det ikke mening at gøre det. Hvilke? Og hvorfor ikke, tror I?

Pas på *aldrig, altid og tit* i nr. 2, 4 og 6. Hvor i sætningen skal de stå?

1. Han reparerer sin cykel ude i gården.
2. Jeg læser aldrig i sengen om aftenen.
3. Jeg har glemt mit pas!
4. Hannas mand spiller altid poker på computeren, når jeg er på besøg.
5. Jeg har tænkt på dig hele dagen.
6. Han vasker tit op, mens hun ser nyhederne.
7. Hun brækede benet på skituren.
8. Vi ryddede op efter festen, da naboen kom.

17 HVAD LAVER DE?

Snak om, hvad kursisterne laver.

Der er [én,
en fyr/píge,
en mán/kvínde, [der [sidder og ...
én af kursísterne, [der [er ved at ...
tó áf dem,
...]

18 ... OG DET ER FAKTISK MIN EGEN SKYLD!

Snak sammen

1. Hvad har I fået til som børn? Hvor tit? Hvor længe? Gjorde I det, fordi I skulle eller fordi I havde lyst?
2. Var der noget, som I meget gerne ville, men ikke måtte gå til, da I var børn?

LYT Hvad siger Lin om

– sit modersmål?	– at gå til ridning?
– sin hverdag?	– at græde?
– at følge med i skolen?	– at gå til skøjter?
– kinesiske tegn?	– at ærgre sig?
– at maile?	– sit cv?

Snak sammen igen

1. Har I fået til noget som voksne – ud over dansk? Hvor tit? Hvor længe?
2. Hvad kunne I godt tænke jer at gå til på et tidspunkt?

19 FØRSTE SOMMERDAG

Mundtlig øvelse

Se på billedet side 16-17, og snak om de mange mennesker. Bed om hjælp, hvis I skal bruge nogle verber, I ikke kender. Find de nye verbers bøjning i verbelisten.

A: Hvad láver han/hun/de?

B: Han/Hun/De sídder/står/lígger/går/løber og ...
er ved at ...

Skriftlig opgave

Vælg én af de to opgaver:

1. Du sidder i parken og skriver en mail til en, du kender. Start med et øjebliksbillede, hvor du beskriver, hvad du selv og folk omkring dig laver.
2. Skriv samtalen mellem manden og kvinden på bænken. De taler om nogle af de mennesker, kvinden sidder og kigger på i parken.

20 HVAD BETYDER DET?

Læseopgave

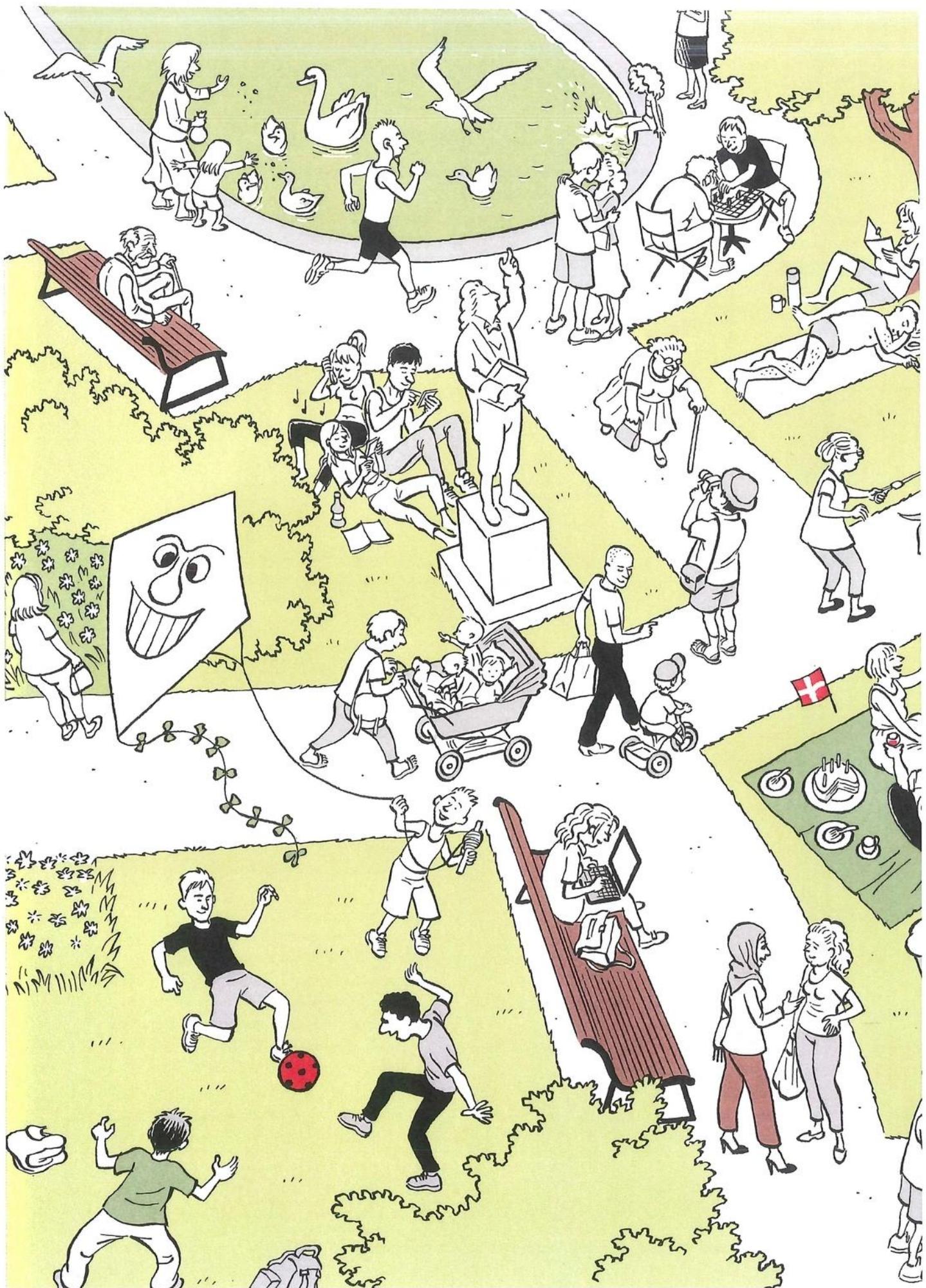
I får et brev af jeres lærer. Brug højst 20 minutter på at læse det. I behøver ikke forstå det hele. Her er nogle citater fra brevet. Hvad svarer bedst til det, der står i citaterne? a eller b?

1. „Svar på dansk, hvis du bliver tiltalt på dansk.“
 - a Danskere skal tale dansk til udlændinge, der taler godt dansk.
 - b Danskere skal tale dansk til en udlænding, der starter en samtale på dansk.
2. „Hvis du bliver bedt om at gentage noget, du har sagt, så gør det først ordret.“
 - a Hvis en udlænding beder dig om at gentage noget, er det bedst, at du siger det på en anden måde.
 - b Hvis en udlænding beder dig om at gentage noget, er det bedst, at du siger det på præcis samme måde, som du sagde det første gang.
3. „Nogle bryder sig ikke om at blive rettet i andres påhør.“
 - a Nogle mennesker kan ikke lide at blive rettet, når der er andre, der hører det.
 - b Nogle mennesker kan ikke lide at blive rettet midt i en samtale med andre.

4. „Det skriftlige skal man lave selv. Det viser os, hvor det er vigtigt at tage fat.“
 - a Når danskæreren retter klassens hjemmearbejde, finder han/hun ud af, hvilke sproglige problemer klassen skal arbejde med.
 - b Når danskæreren retter klassens hjemmearbejde, finder han/hun ud af, hvilke kursister han/hun skal have en alvorlig samtale med!
5. „Fejl – mundtlige og skriftlige – er ikke bare noget, der er forkert, men meget lærerige og helt nødvendige trin på vejen til et velfungerende dansk.“
 - a Hvis man skal blive god til dansk, er det nødvendigt at lave fejl.
 - b Hvis man laver mange fejl, bliver man aldrig rigtig god til dansk.
6. „Vent lidt med de dobbelttydige bemærkninger, eller tjek, om du bliver forstået rigtigt.“
 - a Når man taler med en udlænding, er det fint at være ironisk og sige det modsatte af, hvad man mener, fordi udlændinge skal vænne sig til dansk humor fra starten.
 - b Når man taler med en udlænding, kan det være o.k. at være ironisk i starten, hvis man er sikker på, at den anden forstår, at det er ironisk.

21 TAL MED EN DANSKER

Bed en dansker læse brevet, og snak med ham/hende om det. Fortæl om jeres samtale i klassen.

22 OM AT LÆRE DANSK

Lav et interview med en af de andre i klassen. Det skal handle om at lære dansk.

1. Forbered interviewet. Skriv ti spørgsmål til din klassekammerat.
(Få inspiration og hjælp til at formulere spørgsmålene ved at kigge hele kapitlet igennem).
2. Interview din klassekammerat, og tag noter imens.
3. Skriv interviewet. Indled det med en lille præsentation af den, du har interviewet.
Du kan enten skrive interviewet som spørgsmål og svar, altså i 1. og 2. person
– eller du kan skrive det som en fortælling i 3. person.

23 JEG KAN LANGT FÆRRE ORD END DEM NEDE I BOSNIEN

SE

Da Nadja var to et halvt i 1992, kom hun til Danmark som flygtning sammen med sine forældre og sin lilleøster. Som 16-årig blev hun interviewet om, hvordan det er at være tosproget.

Se interviewet, og find ud af, hvad der er rigtigt, og hvad der er forkert.

1. Nadja taler dansk og bosnisk lige godt.
2. De to søstre synes, det er nemmere at tale dansk sammen end bosnisk.
3. Nadja synes, hun er bedre til fremmedsprog end sine klassekammerater.
4. Nadja skriver ikke så tit på bosnisk.
5. Nadja og hendes søster fik modersmålsundervisning som små.
6. Familien besøger altid pigernes mormor i Bosnien i sommerferien.
7. Nadja tror, at hun og søsteren taler bosnisk med dansk accent.
8. Nadja læser tit bøger på bosnisk.

R	F
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	

24 ET OPSLAG

Skriftlig opgave

Du vil gerne tale mere dansk og søger en dansker at tale med.

Det skal være en, som er ved at lære dit sprog og også mangler en samtalepartner.

Skriv et opslag til opslagstavlen på skolen / på universitetet / på Facebook / ...

Fortæl kort om dig selv, fortæl hvad du ønsker, og hvordan man kommer i kontakt med dig.

25 MIN EGEN VIDEO

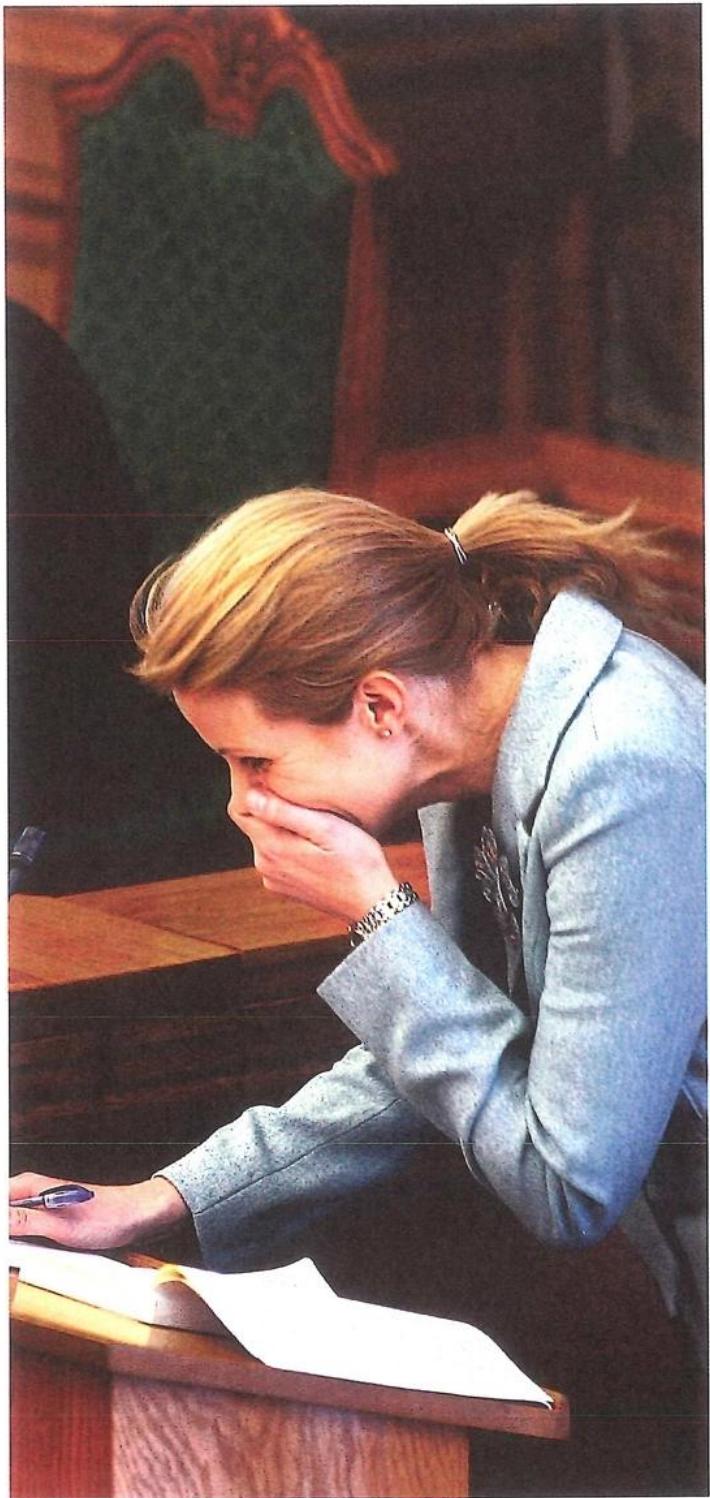
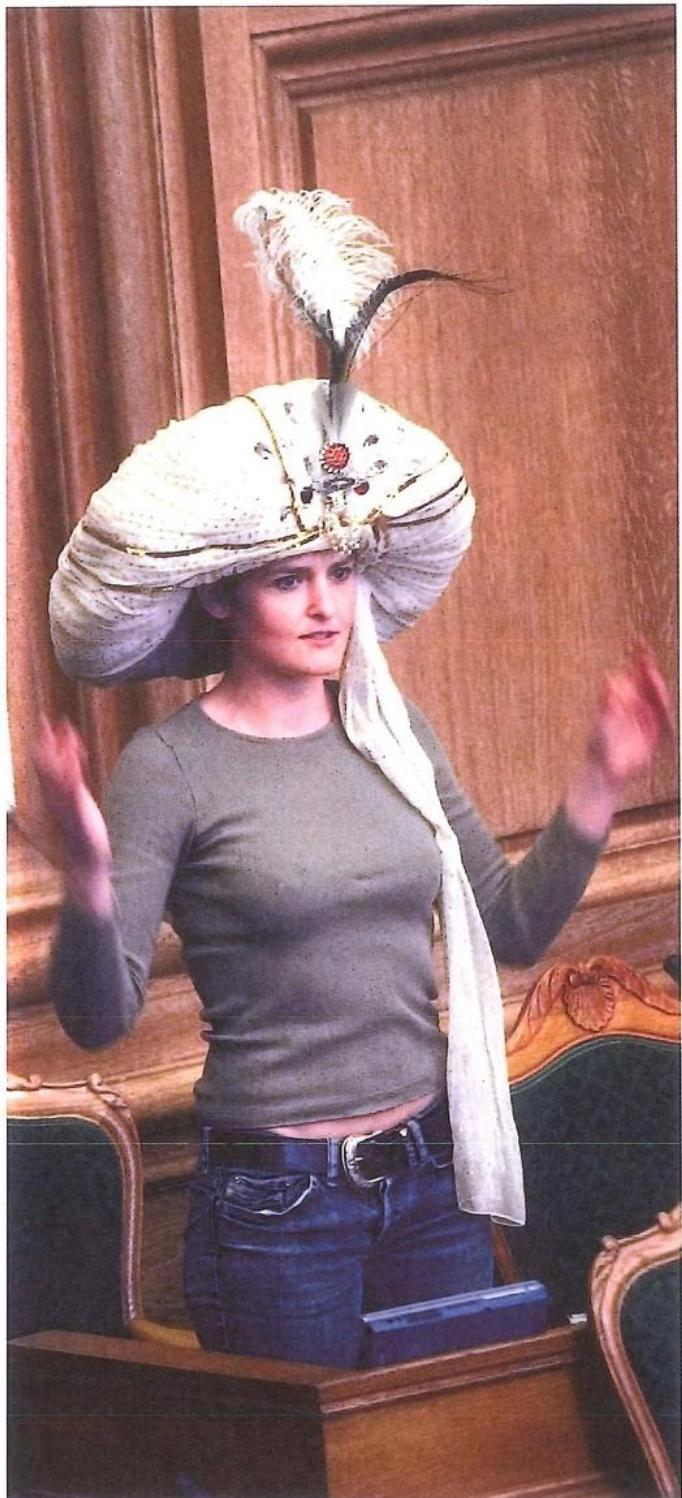
SE

Se interviewet med Shahesta, og lav selv et videointerview med en eller anden.

Det kan være en, der har dansk som modersmål, eller en, der har dansk som andetsprog.

Interviewet skal handle om sprog.

2. HVAD SIGER MAN? OG HVAD GØR MAN?

1 HVAD SIGER MAN?

Hvad diskuterer de? Og hvem har ret?

1. *Læs hver diskussion, og opsummer hvad den drejer sig om.*
De diskuterer, hv-... / om ...
2. *Hvem har ret, tror I? / Hvad er rigtigt, tror I?*
Jeg tror, det er rigtigt, at man ... Jeg tror ikke, at man ...

De eller du?

- AMINA: Hvornår skal man sige *De* til folk? Det kan jeg ikke finde ud af, så jeg siger altid *du*.
- BOZENA: Plejer man ikke at sige *De* til sin læge for eksempel? Og til lærere på universitetet og ...
- CHRIS: Men ikke hvis de er unge, vel? Jeg tror bare, man siger *De* til alle, der er over 50 ... altså hvis man ikke kender dem.
- DANA: Nej, for da vi var ude og spise i går, sagde tjeneren *De* og *Deres*. Han sagde: *Vil De have Deres salat som forret eller sammen med hovedretten?* Og jeg er altså kun 28!
- ERHAN: Jamen, det var måske en meget fin restaurant?
- DANA: Det var i hvert fald dyrt! Men ikke specielt godt.
- ERHAN: Man kan altså godt sige *du* til gamle mennesker. Der bor et gammelt ægtepar i min opgang. Jeg tror, de er midt i 80'erne. De siger *du* og *I* til os, så det siger vi også til dem ... og kalder dem Inge og Viggo. Tror I ikke, det er o.k.?
- FRED: Jo, for på min afdeling siger vi også *du* til de gamle patienter. Men kun hvis de gerne vil have det. Så det spørger vi dem om, når vi ser dem første gang. Det spørger man om de fleste steder – tror jeg nok.

Første møde

- AMINA: Hvad siger man på dansk, når man første gang hilser på folk?
- CHRIS: Hvad mener du?
- AMINA: Altså plejer man ikke at sige noget ekstra, når det er første gang, man hilser på hinanden?
- CHRIS: Næ, man siger bare *hej* eller *dav*.
- HOANG: Ja, eller *goddag*, hvis det er en lidt formel situation, ikke?
- ERHAN: Jo, og mens man giver hånd, siger man: *Jeg er glad for at møde dig* ... eller *Det glæder mig at træffe Dem*. Det står der i en bog, jeg har, så det kan man også godt sige.
- CHRIS: Det kan man måske godt, men danskerne siger det aldrig! Min kone siger, det lyder meget kunstigt, når man siger sådan noget.
- AMINA: Mærkeligt! Hvad siger de så?
- CHRIS: Ikke noget. Bare *hej* eller *dav* eller *goddag*.
- HOANG: Det er da ikke særlig høfligt.
- CHRIS: Jamen, så når man skal hjem fra en fest eller sådan noget, så er der mange, der siger: *Det var hyggeligt at møde dig*.

2 NÅR MAN GERNE VIL LÅNE NOGET

På mange måder

To og to. Diskuter og skriv, hvordan man kan spørge, hvis man gerne vil låne for eksempel:

- nogle spisestole af en nabo
- et viskelæder af en klassekammerat
- en vens bil.

Øvelse

Hvad kan I låne af hinanden her i klassen?

En blyant, penge til kaffeautomaten, ...

„Lån“ mange forskellige ting af hinanden.

Tak for mad

AMINA: Når man siger *tak for mad*, hvem skal man så sige det til?

BOZENA: Til dem, man har spist sammen med, ikke?

CHRIS: Nej, jeg tror, man siger det til den, der har lavet maden.

FRED: Nå! Jeg har hørt folk sige *tak for mad* på en restaurant, så jeg tror, man siger det til den, der har *betalt* for maden.

AMINA: Måske er det lige meget, hvem man siger det til!

FRED: Måske er det faktisk Gud, man takker? Man siger det bare ikke direkte til Gud, men til et menneske i stedet for.

BOZENA: Nej, det tror jeg altså ikke! Ikke danskerne!

LYT

Velbekomme og velkommen

AMINA: Når der er nogen, der siger *tak for mad*, hvad skal man så svare?

HOANG: *Velkommen.*

CHRIS: Nej nej! Det er det, man siger til sine gæster, når de kommer på besøg. Når der er nogen, der siger *tak for mad*, så skal man sige *velbekomme*.

DANA: I kantinen på mit arbejde, siger folk *velbekomme*, når de går forbi nogen, der sidder og spiser.

CHRIS: Man siger det også, når der er nogen, der siger *tak for mad*.

AMINA: Kan man ikke bare sige *selv tak*? Eller *det var så lidt*?

HOANG: Nej, det tror jeg ikke, man kan. Men måske kan man sige *værsgo*?

CHRIS: Nej, det siger den, der har lavet maden, *før* man spiser. Det betyder: *Nu skal vi spise*.

Please

BOZENA: Hvad kan man sige på dansk, når man siger *please* på engelsk?

CHRIS: Jeg har hørt danskere sige *please*. Så jeg tror godt, man kan sige det på engelsk.

ERHAN: Nej, det siger folk bare for sjov! Jeg tror, man skal sige noget med *venlig*. Fx *Vær så venlig* ... Eller *Vil du være så venlig* ...?

CHRIS: *Vil du være så venlig at passe børnene i aften?*
Nej, det kan man ikke sige. Det lyder jo som en ordre. Eller som om man er sur.

BOZENA: Sur? Nej, jeg er helt sikker på, at det er høfligt, for det sagde de i banken, da vi skulle låne penge til vores lejlighed. De sagde: *Vil I være så venlige at skrive under dér?*

CHRIS: Hm. Jeg siger bare *please*. Alle ved jo, det er høfligt.

ERHAN: Hvis du gerne vil låne min bil, vil du så sige: *Jeg skal i IKEA og købe en stol. Må jeg låne din bil, please?*

CHRIS: Øh ...

3

TAK FOR I AFTEN og TAK FOR SIDST

LYT

1. Lyt til samtalen mellem Erhan og Amina, og skriv svar på spørgsmålene.
 1. Hvad diskuterer de?
 2. Hvad tror Erhan?
 3. Hvad tror Amina?
 4. Hvad tror du?
2. Lyt til samtalen mellem Bozena og Chris, og skriv svar på spørgsmålene.
 1. Hvad diskuterer de?
 2. Hvad tror Bozena?
 3. Hvad tror Chris?
 4. Hvad tror du?

4 MENNESKER, FOLK OG PERSONER

Mennesker

Især efter et eller flere andre ord, som det er „sammen med“.

Man dropper tit mennesker og siger bare fx *de fleste, mange, nogle, unge*:

Man siger aldrig *mennesker* sammen med et nationalitetsadjektiv.

Man siger *danskere/danskerne*.

Mennesker „alene“ betyder *mennesker som biologisk art* (altså ikke Gud, ikke dyr, ikke maskiner).

Eksempler

- Jeg tror, der er *over tusind mennesker* med det her tog.
- Der er altid *så mange mennesker* med toget om morgen'en.
- Jeg gider ikke høre *andre menneskers* private telefonsamtaler i toget.
- *De fleste* sidder og kigger ned i deres smartphone. Der er også *mange*, der sidder og sover i toget. *Nogle* læser, og mange *unge* hører musik.

Folk

Som regel „alene“

- *Mennesker* kan tale. Det kan dyr ikke.

- *Folk* bliver så aggressive, når der er meget trafik.

- Jeg kan ikke lide, når *folk* har lange private telefonsamtaler i toget.

Personer

Mest sammen med tal og med et praktisk formål.

- En taxa til 6 *personer*, en 3-*personers* sofa.

Også ofte i forbindelse med statistik og officiel information.

- Gennemsnitligt antal *personer* pr. bil: 1,7.

5 FIN SÆSON I TIVOLI!

Indsæt *folk, mennesker eller personer*.

Anton har en restaurant i Tivoli. I begyndelsen af september fortæller han:

„Det har været en fin sæson i år! I løbet af fire måneder har Tivoli haft besøg af næsten 3,5 millioner ¹ mennesker! Og ² _____ har brugt rigtig mange penge! Det kan vi lide!

Her i restauranten kommer der tit store grupper, selv om vi faktisk ikke har så meget plads. Derfor er de fleste af vores borde til otte eller tolv ³ _____.

⁴ _____ plejer at acceptere, at de må sidde tæt sammen. De fleste synes bare, det er hyggeligt. Der er selvfølgelig også nogle ⁵ _____, der bliver sure, hvis de ikke kan få et bord for sig selv. Men som regel er ⁶ _____ i godt humør, når de er i Tivoli.

Når det er dejligt vejr, er der så mange ⁷ _____ i Tivoli, at man ikke kan undgå at skubbe eller støde ind i nogen eller træde nogen over tærne. Hvis man bliver sur over sådan noget, så skal man være sur hele tiden! I mange af forlystelserne sidder man også utrolig tæt. I rutsjebanen må der sidde max to ⁸ _____ i hver vogn. Ha! To! Når jeg prøver rutsjebanen, må jeg sidde der helt alene, for der er ikke plads til andre end mig. Og det er faktisk ikke sjovt, når man er en lille smule bange for rutsjebaner. Kender du Himmelkibet? Det skal jeg aldrig prøve! Jeg kan ikke fordrage at være højt oppe! Jeg forstår ikke, at ⁹ _____ tør sidde helt alene i et lille sæde 80 meter over jorden og svinge rundt og rundt i luften med 70 km i timen! Det er helt naturligt for fugle, men fuldstændig unaturligt for ¹⁰ _____!“

Lidt at tænke over

Det er faktisk ikke nødvendigt at skrive noget på alle ti tomme pladser. Man *kan* gøre det, men man *behøver* ikke. Hvor er det ikke nødvendigt, tror du?

Skriftlig opgave

*Fortæl ligesom Anton om et sted, hvor der er mange mennesker (fx din arbejdsplads, din skole, biblioteket, bussen). Brug både *mennesker, folk og personer*.*

6 TO PENDLERE OG DERES 'TOGNORMER' ☰

Læseopgave

I får en tekst af jeres lærer. Brug højest 15 minutter på at læse den og løse opgaven.

Skriv på de tomme linjer:

- a) Adam b) Miriam c) både Adam og Miriam d) hverken Adam eller Miriam

1. _____ arbejder i Odense.
2. _____ bor på Fyn.
3. _____ har tidligere kørt i bil på arbejde.
4. _____ synes, det er hyggeligt at snakke med andre mennesker i toget.
5. _____ synes, det er sjovt at lytte til folks telefonsamtaler i toget.
6. _____ synes, det er rart at sidde med fodderne oppe på sædet overfor.
7. _____ synes, det er ulækkert, når folk tager skoene af i toget.
8. _____ kan lide at sove i toget.
9. _____ synes, det er hensynsløst at stille sin taske på sædet ved siden af.
10. Det generer _____ at kigge på folk, der sover i toget.

7 TRYK, RYTME OG MELODI

LYT Eksempel

Jeg kan godt lide, når folk siger godmorgen, når de kommer på arbejde.

Tryk og rytmeforståelse: Jeg kan godt lide, når folk siger godmorgen, når de kommer på arbejde.

Melodi: Jeg kan godt lide, når folk siger godmorgen, når de kommer på arbejde.

Øvelse

LYT Lyt, sæt trykstreger og tegn ringe. Læg mærke til melodien.

1. Jeg synes godt, man kan tale i mobiltelefon, når man er alene på café,
men jeg synes ikke, man kan gøre det, når man er på café med en anden.
2. Jeg synes, det er lidt uhøfligt at spørge folk, hvor meget de tjener,
men jeg synes, det er i orden, hvis man kender hinanden godt.
3. Nu har jeg vænnet mig til, at folk ikke står i kø, når de venter på bussen,
men jeg vænner mig aldrig til, at unge sidder ned i bussen, mens der er gamle, der står!

8 NOGET OM HØFLIGHED

I får hver sin tekst. Læs din tekst, og forbered dig på at fortælle om den næste gang.

9 NORMER

Samtale

Er der danske normer – privat eller offentligt – som I synes, det er svært at vænne sig til?

10 LILLE ORD – STOR FORSKEL

Læs teksten, og sæt otte kommaer i første afsnit. Diskuter, hvilke ord der kan stå på den tomme plads.

Leas dilemma

Leas mor og far har en stor Volvo som de har haft i mange år. Den kører stadig o.k. men den er begyndt at blive temmelig dyr i reparationer. Lea synes de skal købe en ny bil men det vil de ikke. De er glade for deres gamle bil og de kører alligevel ikke så tit fordi de både bor og arbejder i Helsingør. Lea er 18 og har lige fået kørekort. Hun har prøvet at køre Volvoen et par gange med sin mor eller far ved siden af. Det er gået fint men hun synes den er meget stor og tung i forhold til kørelærerens bil!

Leas nye kæreste, Jonas, bor hjemme hos Lea i denne uge, mens hendes forældre er på vandretur i Norge – uden mobiltelefon!!! En af Jonas' venner er i sommerhus ved Vesterhavet. Han har lige ringet og inviteret Jonas og Lea derover fra fredag til søndag. Det tager alt for lang tid med tog og bus, synes Jonas, men han har hverken bil eller kørekort. Så han siger: „Hvad med din fars og mors bil?“

Så nu er spørgsmålet: _____ Lea køre til Vesterhavet i sin fars og mors bil?

11 DILEMMA

Skriftlig opgave

Skriv en lille historie, der handler om et dilemma.

Fortæl om virkeligheden, eller brug din fantasi.

Slut ligesom nr. 10:

Så nu er spørgsmålet: _____?

12 KAN, SKAL, VIL ELLER MÅ?

Indsæt et modalverbum, der passer i sammenhængen.
Nogle steder kan der godt være flere muligheder.

I biografen, hvor en ung pige sælger billetter og slik

LOTTE: ¹ _____ vi få to billetter til Funny Games?
Hvis der altså er flere.

PIGE: Der er masser! Den er jo sindssygt uhyggelig!
Hvor ² _____ I sidde?

LOTTE: Aron, hvad siger du? Midt i salen eller langt
tilbage?

ARON: Det ³ _____ du bestemme. Bare det ikke
er oppe foran.

LOTTE: Nå, men så ⁴ _____ vi gerne have på
13. eller 14. række. Midt for.

PIGE: Så bliver det på 13. Ellers andet?

LOTTE: ⁵ _____ vi ikke have noget chokolade?

ARON: Jeg tror hellere, jeg ⁶ _____ have en kop
kaffe. Man ⁷ _____ godt tage kaffe med
ind i salen, ikke?

PIGE: Jo, men du ⁸ _____ ikke få kaffe her.
Den ⁹ _____ du købe i baren.

LOTTE: Jamen så ¹⁰ _____ jeg godt betale for
billetterne. Og sådan en her.

PIGE: Ja, 195. ...

ARON: Hørte du, hun sagde sindssygt uhyggelig!
Tror du, vi ¹¹ _____ klare det?

13 HANNES ARBEJDE

Hanne har et job, ¹som hun er meget glad for.
Hun arbejder i et sprogcenter, ²der ligger midt i
København.

Før Hanne kom til sprocentret, havde hun et andet job, ³som hun også var meget glad for. Hun arbejdede som skolesekretær på et 10. klasscenter. Her fik hun et tæt forhold til mange af de unge, ⁴der gik på centret. Især havde hun meget kontakt med dem, ⁵som havde problemer med sygefravær og med dem, ⁶der havde brug for et plaster eller en hovedpinepille. Men mange af de samtalere, ⁷hun havde med de unge, handlede også om deres personlige problemer. Ellers arbejdede Hanne mest med administration. Men hun hjalp også til i cafeen, ⁸som var det sted, hvor alle mødtes, både dem fra idræt, drama, teknik, naturfag og kreativ linje.

Personligt var Hanne også glad for jobbet, fordi hun havde fri i skoleferierne og kunne holde ferie sammen med sine børn. Hanne har to børn, ⁹der nu er store, og ¹⁰som for længst er flyttet hjemmefra. På sprocentret kan hun holde ferie om foråret, hendes yndlingsårstid. Det er der flere af hendes kolleger, ¹¹der er glade for, for så kan de holde fri i skoleferierne.

1. Hvad refererer hvert af de fremhævede ord til?
2. Der er ikke noget fremhævet ord ved 7.
Men der *kan* være et ord på den plads – hvilket?
3. I stedet for "... – *hendes yndlingsårstid*." kunne man lave en sætning. Hvordan?

14 ALLE DANSKERE ER BARE SUPER SØDE

SE

Før I ser videoen: Hvad betyder *at behandle* og *at udvikle*?

1. Hvad er det, Hanne synes, der er så spændende ved hendes job?
2. Hvad synes Hanne, personalet skal gøre, så udlandinge går fra receptionen med et indtryk af, at danskere er "super søde"?
3. Hvad fortæller Hanne om at tale dansk og engelsk med nye og gamle kursister i administrationen?

15 SOM OG DER

som / der som subjekt

Sætning 1 Hanne arbejder på et sprogcenter.

Sætning 2 Sprogcentret ligger midt i København.
Sprogcentret er subjekt.

Man kan kombinere de to sætninger med **som** eller **der** i stedet for at sige sprogcentret to gange:

Sætning 1

Sætning 2

- a **Hanne arbejder på et sprogcenter, der ligger midt i København.**
der repræsenterer sprogcenter og er subjekt i sætning 2.
- b **Hanne arbejder på et sprogcenter, som ligger midt i København.**
som repræsenterer sprogcenter og er subjekt i sætning 2.

Eksempel a og eksempel b betyder præcis det samme.

Alle de **blå** sætninger i eksemplerne er hovedsætninger.

Alle de **grønne** sætninger i eksemplerne er ledssætninger.

som / - som objekt

Sætning 1 Hanne har fået en ny kollega.

Sætning 2 Hun kan rigtig godt lide sin nye kollega.
Hun er subjekt og sin nye kollega er objekt.

Man kan kombinere de to sætninger med **som** (eller ikke noget) i stedet for at sige kollega to gange:

Sætning 1

Sætning 2

- a **Hanne har fået en ny kollega, som hun rigtig godt kan lide.**
som repræsenterer kollega og er objekt i sætning 2 – hun er subjekt.
- b **Hanne har fået en ny kollega, hun rigtig godt kan lide.**
Man kan droppe **som** i sætning 2.

Eksempel a og eksempel b betyder præcis det samme.

som / - som objekt for en præposition

Sætning 1 Kursisterne har mange spørgsmål.

Sætning 2 Hanne skal svare på spørgsmålene.
Spørgsmålene er objekt for præpositionen *på*. Hanne er subjekt.

Sætning 1

Sætning 2

- a **Kursisterne har mange spørgsmål, som Hanne skal svare på.**
- b **Kursisterne har mange spørgsmål, Hanne skal svare på.**

Eksempel a og eksempel b betyder præcis det samme.

Snak sammen

Kig igen på nr. 13 om Hannes job.
Hvorfor står der **der** eller **som** eller ikke noget i nr. 1-11?

3. ET STED AT BO

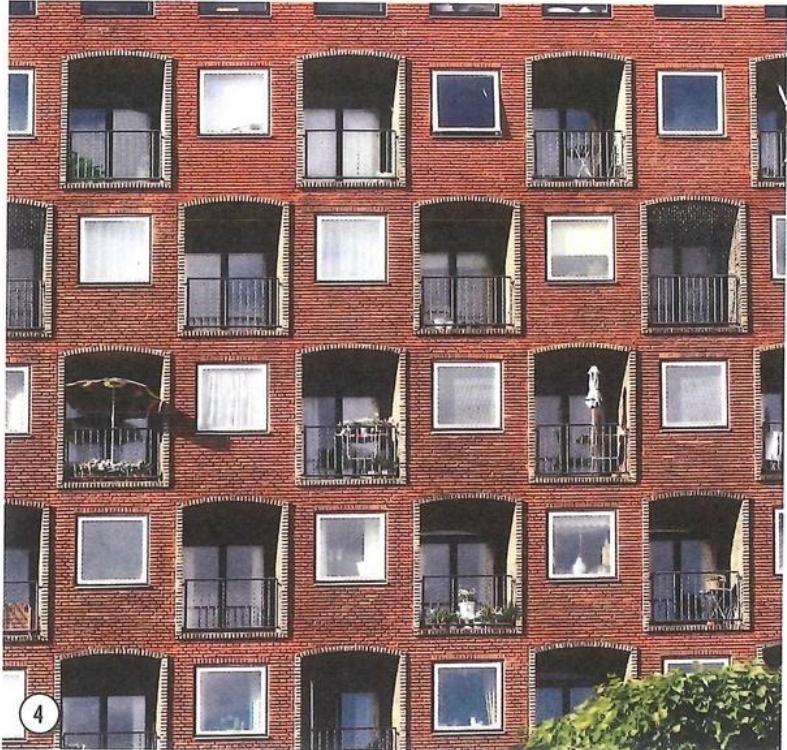
1

1 BOLIGER – ORDFORRÅD

Vælg det ord, der er mest almindeligt at bruge om de huse/bygninger, man ser på billederne.

a et (ny)byggeri	f et rækkehus
b en ejendom	g en etageejendom
c en bygning	h en gård
d et parcelhus	i et sommerhus
e en villa	j et fritidshus

Hvilke af de andre ord kan man også bruge?

2 DIALOG

LYT Se på billederne af husene / bygningerne, og kommenter dem.

Síkke
Hóld da óp,
Néj,
Det ér vel nók
Hvor ér det

[en / et / noget / nogle ... (hvá?)!]

[Ja, móñ ikke!
Ja, dét må du nók sige!
Ja, hóld da óp!
Ja, dét synes jég ógså.
Nej, dét synes jeg nu íkke.]

3 NUMMER NI PÅ LISTEN

LYT Episode

Nicklas ringer til Christina for at høre, om hun har fået den lejlighed, hun har søgt.

- NICKLAS: Hej. Nå, hvordan gik det så?
- CHRISTINA: Med lejligheden?
- NICKLAS: Ja, selvfølgelig. Hvad ellers?
- CHRISTINA: Jeg fik den!
- NICKLAS: Fik du den?! Til lykke med det!
- CHRISTINA: Tak!
- NICKLAS: Men sagde du ikke, at du var nummer ni på listen?
- CHRISTINA: Jo, men hende jeg snakkede med fra boligselskabet, hun sagde, at der var mange, der sagde nej, når de blev spurgt. Og så var jeg pludselig øverst på listen.
- NICKLAS: Nå! Men hvornår skal du så hen og se den?
- CHRISTINA: Jeg har set den.
- NICKLAS: Hva'?
- CHRISTINA: Ja, jeg kunne komme hen og se den her i eftermiddag. Så det gjorde jeg selvfølgelig.
- NICKLAS: Nå, men hvordan var den så?
- CHRISTINA: Den var ... Ja, det er sådan en typisk toværelsес lejlighed med en meget lille entre. Og køkkenet, det er ret langt og smalt, men det er pænt. Ja, altså bortset fra at den ene væg er rød, og skabene er lyserøde.
- NICKLAS: Ja, så skal det da have tre gange, mindst! I hvert fald hvis det skal være hvidt. Nå, men er der ellers noget, der skal gøres i stand? Og hvad med ... Er der køleskab og sådan noget?
- CHRISTINA: Der er i hvert fald et køleskab, der virker. Det er ret gammelt, men hold da op, hvor jeg glæder mig til at have et køleskab helt for mig selv, og ikke bare en hylde. Men komfuret! Det er bare så ulækkert! Og jeg har ikke råd til at købe et nyt.
- NICKLAS: Jamen, hvad med resten af lejligheden?
- CHRISTINA: Ja altså stuen ... Der er højt til loftet, og der er en skøn udsigt ud over kirkegården fra stuen. Og soveværelset, det vender heldigvis ud mod gården. Det er jeg glad for. Men gården, den er ikke noget at råbe hurra for. Der står nogle grimme, snavsede plastikmøbler nede foran cykelskuret og ...
- NICKLAS: Nå, men de kan jo vaskes.
- CHRISTINA: Ja, o.k. Og det er faktisk en rimelig pæn ejendom. Jeg mødte for resten mine nye naboer på trappen. De er fra Iran. De var utrolig søde. De sagde, det var en god opgang. Der er ikke nogen, der støjer eller noget.
- NICKLAS: Nå, så er der ikke noget med at spille høj musik!
- CHRISTINA: Nåh nej. Nå, men det er også o.k. Så får jeg arbejdsro. Det var jo også det, der var meningen. Men vil du ikke med hen og se den? Jeg har nøglen.

En time senere går Nicklas og Christina rundt og ser på lejligheden.

- NICKLAS: Hold kæft, en udsigt! Det er da et fedt sted at bo.
- CHRISTINA: Ja, ikke?
- NICKLAS: Men det her vindue, det kan altså ikke åbnes. Nej, det er for dårligt! Og det midterste kan selvfølgelig heller ikke.
- CHRISTINA: Men prøv at se! Det her kan.
- NICKLAS: Ja, det er o.k. Men hvad øh? Er der kun den stikkontakt, der sidder der?
- CHRISTINA: Mmm, det ... det ved jeg ikke. Det kan godt være ... Det ser sådan ud.

4 AT VÆRE GLAD FOR ... OG AT VÆRE KED AF ...

LYT Udtryk og tryk

Læs og forstå eksemplerne. Lyt, sæt trykstregen og tegn ringe.

1. Jeg er ked af at bo i stuen.
2. Vi er så glade for vores nye badeværelse.
3. Jeg er glad for, at jeg flyttede hjemmefra før sommerferien.

Mundligt hjemmearbejde

Øv de tre eksempler til næste gang.

LYT Lyt og skriv hjemme

Lyt til dialogerne, og skriv hvad du hører.

Sæt trykstregen.

1. A: 12 ord, 7 tryk
B: 5 ord, 2 tryk | 2. A: 14 ord, 9 tryk
B: 8 ord, 4 tryk |
|--|--|

Skriv selv tre små dialoger med udtrykkene
at være glad for ... og at være ked af...

5 MELLEM LINJERNE

Hvad tror I? Og hvorfor?

1. Hvem er Christina og Nicklas, tror I?
2. Hvad, tror I, Christina laver?
3. Hvad er det for en liste Nicklas taler om, tror I?
4. ... der var mange, der sagde nej, når de blev spurgt. Hvorfor det, tror I?
5. Tror I også, Christina bor i lejlighed nu?
6. Ligger lejligheden i nærheden af der, hvor hun bor nu, eller ligger den langt fra, tror I?
7. Hvad fokuserer Christina på, når hun fortæller om lejligheden?
Og hvad fokuserer Nicklas på?
8. Hold kæft, en udsigt! Hvad mener Nicklas med det? Og hvad kan man sige i stedet for?

6 SAMTALE PÅ DANSK

Spørg én, der bor til leje, hvordan han eller hun har fået sin lejlighed/sit værelse/sit kollegieværelse.
Skriv ned, hvad du hører.

7 FOKUS PÅ DEN, DET, DE OG DER

Se på eksemplerne og diskuter, hvad den/det/de/der repræsenterer i de otte eksempler.

1. Vi er glade for vores by, for den er ikke for stor og den har alligevel alt det, jeg godt kan lide ved en by.
2. Når vi får nummer to, flytter vi til en af forstæderne, for det er godt for børn med frisk luft.
3. Jeg kan godt lide at bo i en storby, for der er mange forretninger, cafeer og biografer og sådan noget.
4. Jeg er glad for, at der er mange børn i ejendommen. Det er jo godt for Zahra og Zoltan.
5. Jeg kunne godt tænke mig at bo i et af husene ved fjorden. De har en fantastisk udsigt, og så er de stadig til at betale.
6. Jeg er træt af at bo i centrum, for det er helt umuligt at parkere både om dagen og om aftenen.
7. Vores nye hus er faktisk billigt i forhold til det vi havde før, for det er meget større.
8. Der er næsten ingen børn i kvarteret. Det er jeg ked af.

Samtale

Kig på husene på side 27-29 og snak om, hvor I helst/helst ikke vil bo.

Jeg vil [højst
ógså gérne
højst ikke
heller ikke så gérne] bó i ..., for dén / dét / dē / dér ...

8 ADJEKTIVER

Find alle adjektiver i nr. 3:
Nummer ni på listen,
og diskuter, hvorfor de har
den form, de har.

9 ADJEKTIVER

Adjektiver har tre former: Grundform, t-form og e-form

Grundform	t-form	e-form	e-form	Flertal	Ental og flertal bestemt
en stor bil bilen er stor	et stort hus huset er stort	tre store huse tre store biler	den det de min / mit / mine din / dit / dine / Deres sin / sit / sine hans / hendes vores jeres deres / Deres Annas familiens	store	bil hus biler huse

Uregelmæssige adjektiver

Adjektiver, der ender på **-el, -en, -er:**

gammel / gammelt / gamle
doven / dovent / dovne
lækker / lækkert / lække

Adjektiver, der ender på **-et:**
snavset / snavset / snawsede

Adjektiver, der ender på **-sk:**

dansk / dansk / danske

Adjektiver, der ender på **-e:**
moderne / moderne / moderne

De fleste adjektiver, der ender på andre vokaler:

blå / blåt / blå

Nogle adjektiver, der ender på **-s:**

gammeldags / gammeldags / gammeldags

Helt specielt:

lille / lille / lille, men små i flertal

Øvelse

Indsæt adjektiverne i den rigtige form.

- skøn, spændende, god Amelia og Timo er flyttet ind i en _____ lejlighed i et _____ kvarter, hvor der er en masse _____ butikker.
- lækker, gammeldags I kvarteret er der fx en _____ bagerforretning og ikke bare én, men to _____ herrefrisører.
- lækker, heldig Der er ikke mange virkelig _____ bagerforretninger i byen, så Timo og Amelia synes, de er meget _____.
- grøn Amelia plejer at klippe Timo, men nu vil han prøve Den _____ stol, som den ene frisørsalon hedder.
- hyggelig, snavset Gården er ikke særlig _____. Der står nogle _____ havemøbler, ikke andet.
- stor, flot, ny Heldigvis er der et _____ cykelskur, hvor der også er plads til Timos _____, _____ ladcykel.

10 DET TRIVES JEG MEGET BEDRE MED

SE

Se videoen, hvor Nina fortæller om sin boligsituation før og nu.

1. Hvem boede Nina sammen med, da hun flyttede hjemmefra, og hvordan boede de?
2. Hvem boede Nina så sammen med og hvordan?
3. Hvem bor Nina sammen med nu og hvordan?

Diskuter fordele og ulemper ved at bo i bofællesskab og på kollegium, ved at bo sammen og ved at bo alene.
Hvad siger Nina?

Brug:

Nína er / var	[glåd for kéd af træt af]	[sin / sit / sine ... (substantiv) at ... (verbum i infinitiv) at ... (ledsætning)]
---------------	-----------------------------------	---

11 HUS FORBI

Giv de fem afsnit en overskrift.

Find en mere interessant overskrift til hele teksten end den, den har fået her.

Samtale

1. Har I nogensinde set nogen, der står og sælger *Hus Forbi*? Hvor?
2. Har I nogensinde købt *Hus Forbi*? Hvorfor? Hvorfor ikke?
3. Hvorfor har de hjemløse ikke et sted at bo?
4. Giver I penge til tiggere på gaden her i Danmark? Hvorfor? Hvorfor ikke?
5. Gav I penge til tiggere i jeres hjemland? Hvorfor? Hvorfor ikke?

hus forbi

Hvis man ikke abonnerer på sin avis, køber man den normalt i en kiosk eller en forretning, eller man snupper en gratisavis, hvis man bor i en af de større byer i Danmark. Men avisen *Hus Forbi* finder man ikke i kiosker eller forretninger. Den bliver især solgt på gaden i København, men også i Århus, Ålborg, Odense og andre større danske byer. Generelt er det forbudt at sælge ting til folk, der går på gaden, men lige præcis avisens mål gerne.

Sælgerne af *Hus Forbi* er alle hjemløse og uden arbejde. Avisen koster 20 kr. Heraf får sælgeren de ti. Otte kroner bliver brugt til produktion, og to kroner går til

moms. Man kan også abonnere på avisens hjemmeside og få den med posten hver måned.

Der er nogle regler, som sælgerne skal overholde: De må ikke drikke eller have drukket alkohol eller tage eller have taget stoffer, når de sælger avisens. De må heller ikke tage mere end 20 kr. for avisens, og de skal optræde høfligt.

Hus Forbi bliver produceret i et samarbejde mellem hjemløse, tidligere hjemløse, journalister og fotografer. Det første nummer kom på gaden i 1996, da København var europæisk kulturborg og det var FN's internationale fattigdomsår. Avisens formål er „... at være med til at

skabe debat og dialog om og med hjemløse og socialt udstødte, som typisk ikke kommer til orde i medierne“. Samtidig giver avisens sælgerne mulighed for at få en indkomst og udgør et værdigt alternativ til tiggeri og kriminalitet.

Hus Forbi har også en hjemmeside, www.husforbi.dk, hvor man kan læse om hjemløses liv, om avisens, om foreningen, der udgiver avisens og meget mere. Men *Hus Forbi* er ikke kun et dansk fænomen. Faktisk har INSP (The International Network of Street Papers) 35 medlemslande, hvor der udgives gadeaviser. Dem kan man læse mere om på www.street-papers.org.

12 INTERVIEW MED TRE STUDERENDE

LYT

Asger, 21, bor hjemme, Mona, 20, bor i lejlighed på Vesterbro i København og Igor, 23, bor på kollegium i Herlev uden for København. Alle tre får SU.

Lyt og noter undervejs, hvilke fordele og ulemper de synes, der er ved deres boform.

	Fordele	Ulemper
Asger		
Mona		
Igor		

Formuler fordelene og ulemperne. Brug:

Åsger
Móna
Ígor] er - [glæd for
kéd af
træt af] - sin / sit / sine... (substantiv)
at ... (verbum i infinitiv)
at ... (ledsætning)

13 INTERVIEW

To og to

Formuler spørgsmål om jeres bolig og kvarter. Tal fx om:

etage · opgang · naboer · udsigt · larm · gård · fællesfaciliteter
forretninger · grønne områder · offentlig transport · trafik · cafeer

1. Interview hinanden i klassen. Tal både om fordele og ulemper ved det sted, hvor I bor.
2. Lav et videointerview med en eller anden om fordele og ulemper ved det sted, hvor han eller hun bor.

14 SAMMENLIGNINGER

Hvordan sammenligner man på dansk?

Læs teksten og find otte sammenligninger.

Sidste år flyttede Iben og Claus og deres to børn fra et rækkehus til et parcelhus bare 200 meter længere nede ad vejen. Selv om deres nye hus er en del ældre end det gamle, så er det faktisk mere moderne. Det er også godt isoleret, så deres varmeregning er ikke så høj, som de troede, den ville være. Iben og Claus er også glade for, at børnene har fået meget mere plads til at lege bådeude og inde. Den eneste ulempe ved huset er, at der er lige så mange trapper, som de havde i rækkehuset. Men børnene bliver selvfølgelig større. Den ældste kan allerede selv gå op og ned ad trapperne.

15 ADJEKTIVERNES GRADBØJNING

1. De fleste adjektiver på én stavelse gradbøjes med endelserne *-ere* i komparativ og *-est* i superlativ:

pæn	pænere	pænest
høj	højere	højest
kold	koldere	koldest

3. Adjektiver på flere stavelser, adjektiver, der ender på *-e* og *-et*, og lange adjektiver, der ender på *-ig* og *-som*, gradbøjes med *mere* og *hest*:

interessant	<i>mere</i> interessant	<i>hest</i> interessant
moderne	<i>mere</i> moderne	<i>hest</i> moderne
snavset	<i>mere</i> snavset	<i>hest</i> snavset
uregelmæssig	<i>mere</i> uregelmæssig	<i>hest</i> uregelmæssig
betænksom	<i>mere</i> betænksom	<i>hest</i> betænksom

OBS

Komparativ bruges næsten altid sammen med *end*.

Sammenligning

Peter er *højere end* Karen. = Karen er *ikke så høj som* Peter.

Karen er *lige så høj som* Ian. = Karen og Ian er *lige høje*.

Hvem er *højest*, Peter eller Tacio?

Tacio er *den højeste* i klassen.

2. Adjektiver, der ender på *-ig* og *-som*, gradbøjes med endelserne *-ere* og *-st*:

dårlig	dårligere	dårligst
hurtig	hurtigere	hurtigst
langsom	langsommere	langsomst

4. Uregelmæssige adjektiver

god	bedre	bedst
slem	værre	værst
lille	mindre	mindst
stor	større	størst
lang	længere	længst
mange	flere	flest
få	færre	færrest
meget	mere	mest
lidt	mindre	mindst
ung	yngre	yngst
gammel	ældre	ældst

OBS

Dårlig bruges om noget, der også kan være godt, fx en god / dårlig dag.

Slem bruges om noget, der altid er negativt, fx en slem hovedpine.

16 BOLIGER I DANMARK

LYT Lyt og skriv de afrundede tal.

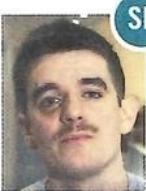
	1990	2016
Parcelhuse		
Række- og dobbelthuse		
Stuehuse (på landbrugsejendomme)		
Lejligheder		
Kollegeværelser		
Beboede fritidshuse		
Befolkningsstal		

Opgave

- Er der flere eller færre, der bor i parcelhuse i 2016 end i 1990?
- Er antallet af beboede fritidshuse steget eller faldet?
- Er der flere eller færre, der bor på landbrugsejendomme i 2016 end i 1990?
- Er der flere eller færre, der bor i lejligheder i 1990 end i 2016?
- Er der lige så mange indbyggere i Danmark i 1990 som i 2016?

17 FRED OG RO, EN NØDLØSNING OG EN EFTERLADT OPVASK

SE

Video A

1. Jacob har et blåt øje, fordi
 - a) han har fået en hånd i øjet.
 - b) han har været oppe at slås.
 - c) han har fået en fodbold i øjet.
2. Jacob bor
 - a) i centrum.
 - b) på landet.
 - c) på Rådhuspladsen.
3. Der hvor Jacob bor, er der
 - a) fest i gaderne.
 - b) mange turister.
 - c) meget trafik.
4. Jacob har også boet et halvt år hos sin svigermor. Det var fint, men også lidt svært,
 - a) fordi hun tit brokkede sig.
 - b) fordi hun gerne ville have, de fandt et andet sted at bo.
 - c) fordi hun var så sød.

Video B

Kender I adjektivet *ordentligt* og verbet *at rydde op*?

1. Hvornår boede Jacob i bofællesskab?
2. Hvor var det henne?
3. Hvem boede han sammen med?
4. Hvad fortæller Jacob om de praktiske opgaver i bofællesskabet?
5. Hvad fortæller han om det sociale liv i bofællesskabet?

18 BOFÆLLESSKABER OG PARCELHUSE

I får hver sin tekst. Læs teksten og forbered jer på at fortælle om den næste gang.

19 TO KVARTERER

1. Hvad hører du om Bjarkes kvarter og om de mennesker, der bor der?
2. Hvad fortæller han om drengebanderne?
3. Hvorfor kan Bjarke godt lide at bo der, hvor han bor?

Bjarke fortæller ikke, hvor han bor. Kender du et kvarter, der minder om Bjarkes?

4. Hvad hører du om Rikkes kvarter og om de mennesker, der bor der?
5. Hvad fortæller Rikke om fælleshuset?
6. Hvad fortæller Rikke om kattene i hendes kvarter?

Rikke fortæller ikke, hvor hun bor. Kender du et kvarter, der minder om Rikkes?

20 MIT KVARTER

Præsenter dit kvarter. Vælg selv, hvordan du vil gøre:

- a Lav en skriftlig præsentation med billeder.
- b Lav en mundtlig præsentation med billeder.
- c Lav en video, hvor du fortæller, mens du filmer.

21 ET STED AT BO

Minna er lige kommet hjem fra Nicaragua hvor hun og hendes mand, Torben, har arbejdet i to år. Torben kommer først tilbage til Danmark om to måneder fordi han har noget arbejde han skal gøre færdigt. Minna bruger nu tiden på at finde et sted at bo. Det er svært men det lykkes for hende at finde en ejerlejlighed som hun er meget interesseret i. Hun fandt annoncen på nettet og har nu været ude og se på den. Hun skynder sig at skrive en mail til Torben hvor hun fortæller om lejligheden.

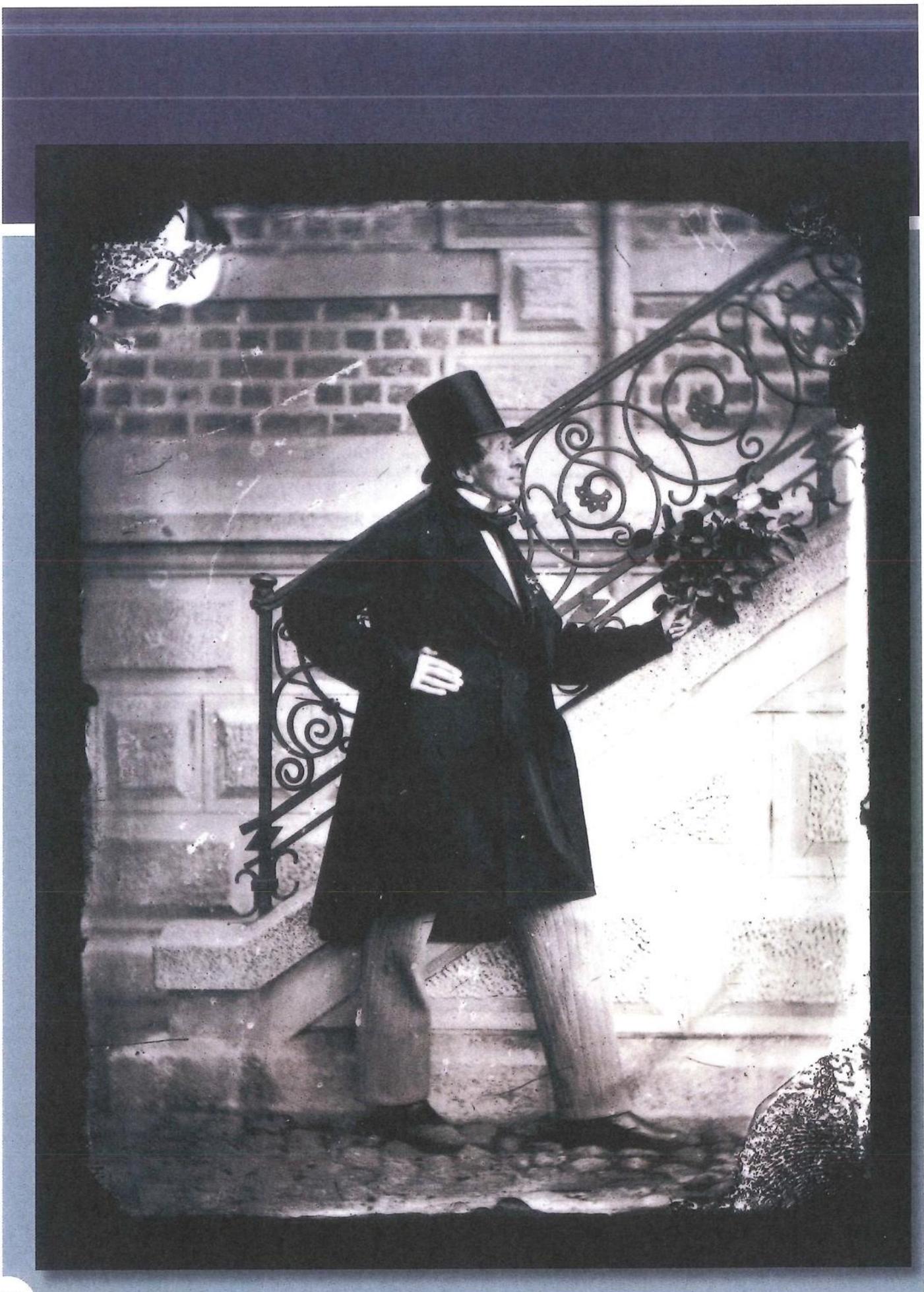
Der mangler seks kommaer i teksten. Hvor skal de være?

Skriftlig opgave

Minna finder en ejerlejlighed på internettet, som hun er interesseret i.

Hun skriver en mail til Torben, hvor hun:

1. beskriver lejligheden, kvarteret og de naboer, hun mødte, da hun var der.
2. fortæller, hvorfor hun er interesseret i netop den lejlighed.
3. spørger, hvad han mener.

4. PRØV LIGE AT SE!

1 BILLEDER

Samtale to og to

Hvordan har I det med

- at tage billeder?
- at tage selfies?
- at blive fotograferet?
- at dele billeder på nettet?
- at se andres billeder og vise andre jeres egne billeder?

2 GRUPPEBILLEDE

Beskriv billedet. Først to og to og så i klassen.

3 H. C. ANDERSEN OG FOTOGRAFIET

Find ud af, hvordan H. C. Andersen havde det med at blive fotograferet.

Eventyrdigteren H. C. Andersen (1805-1875) var meget interesseret i teknologi og begejstret for mange af tidens nye opfindelser. Han skrev om jernbanerne, telegrafen, dampskibe, elektromagnetismen, og han drømte om de teknologiske fremskridt, som fremtiden ville bringe: flyvemaskiner, radioen, en tunnel under kanalen mellem Frankrig og England, amerikansk masseturisme i luftskibe. Han var meget glad for at køre med tog – og han *elskede* at blive fotograferet!

H. C. Andersen var forfængelig. Det var meget vigtigt for ham at se godt ud på billeder, men han var ikke nem at fotografere. Han var højere end de fleste dengang og havde temmelig lange ben. Derfor sidder han ned på de fleste af de portrætter og gruppebilleder, der findes af ham.

Det var svært for ham at være afslappet og naturlig foran et kamera. Han kunne bedst lide at blive fotograferet i profil og ville helst sidde med højre side af ansigtet mod fotografen. Han brød sig ikke om at blive fotograferet forfra.

H. C. Andersen betalte professionelle fotografer – både i Danmark og på sine rejser rundt i Europa – for at tage portrætter, som han kunne give sine venner og bekendte som gave.

Fra 1843 til 1875 blev Andersen fotograferet 200 gange! Først i 1870'erne var den fotografiske teknik så udviklet, at man kunne tage indendørsbilleder i folks eget hjem. Det Kongelige Bibliotek har et par fotografier af H. C. Andersen, hvor han i 1874 sidder i sin egen stue. Ellers er alle billeder af ham taget i fotografens atelier med kunstigt lys eller udenfor i dagslys.

Også amatørfotografer har taget billeder af den berømte digter, når han var på besøg på herregårde rundt omkring i Danmark. Det ovale gruppebillede er fra H. C. Andersens besøg hos familien Frijs på Frijsenborg ved Århus i juni 1865.

Ordforråd

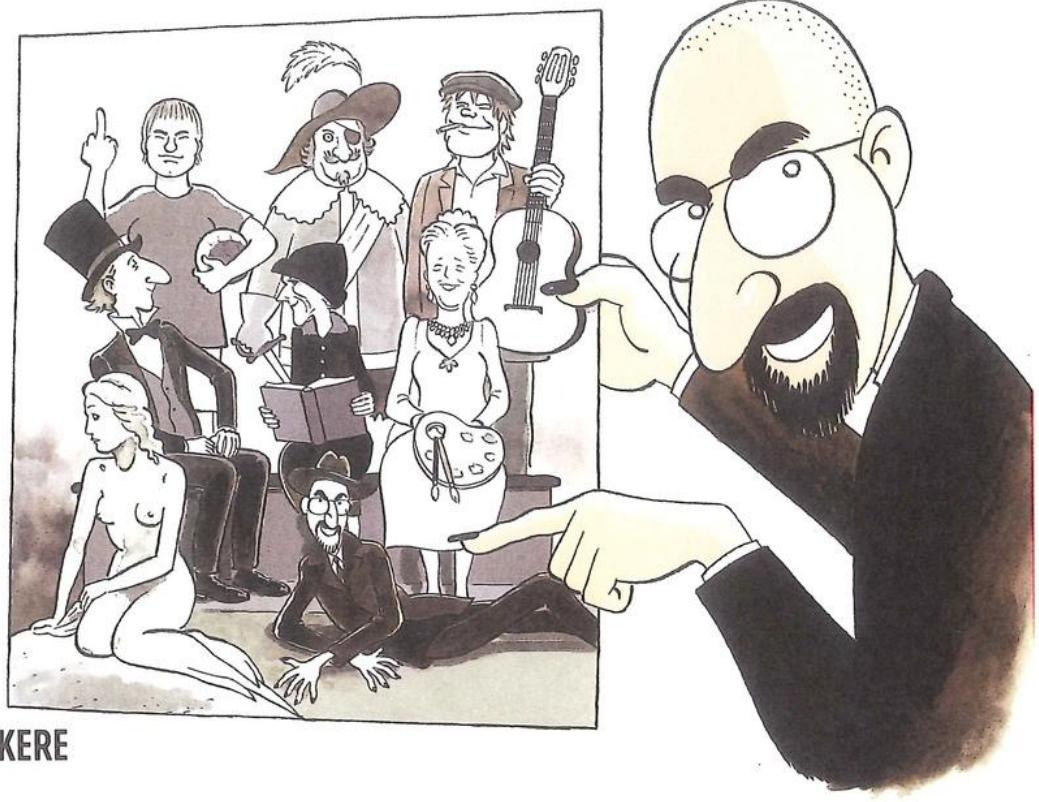
Hjælp hinanden med at finde

- ord og udtryk i teksten, der har at gøre med foto.
- ord og udtryk, der beskriver, hvordan Andersen havde det med forskellige ting.

4 SKRIFTLIG OPGAVE

Fortæl, hvad du har lyst til om dig selv, om at fotografere, om billeder på nettet, ...

Brug evt. spørgsmålene i nr. 1.

5 BERØMTE DANSKERE

Forfatteren Dan Turèll fortæller om billedet, som det ser ud fra vores perspektiv.

Hvad skal der stå? Brug alle ord og udtryk i kassen under teksten.

„Prøv lige at se! Det er mig, der ligger på gulvet ¹ _____ de andre. Jeg hedder Turèll til efternavn. Jeg ved faktisk ikke, hvad hende den søde, lyshårede med halen hedder – altså hende der sidder ² _____ mig. Men min kollega, ham den tynde med den høje hat, der sidder ³ _____ hende, kalder hende bare *Den lille havfrue*. Selv hedder han Andersen. Det gør hende den mørkhårede også, hende der står ⁴ _____ med fingeren og bolden. Anja Andersen hedder hun. Hun var engang Danmarks bedste og mest provokerende håndboldspiller. Kan hun være et tip-tip-tip-tip-tip-oldebarn?

Ham, der står ⁵ _____ med smøgen, kasketten og guitaren, har også et helt almindeligt -sen-navn. Det er *Kim Larsen*. Min anden kollega, hende med hatten, der sidder ⁶ _____ har et ualmindeligt -sen-navn. Hun hedder nemlig *Blixen*. Ham den tykke med klappen for øjet, der står ⁷ _____ Anja og Kim, har ikke noget rigtigt efternavn, men vi kalder ham *Christian den Fjerde*. Han er en slags kollega til hende med kronen, paletten og penslen, der sidder ⁸ _____ Karen Blixen. Men hun hedder kun *den Anden*. Hun har til gengæld temmelig mange fornavne: *Margrethe Alexandrine Ærthildur Ingrid*. Jeg hedder bare *Dan*.“

ved siden af · bag ved · til højre · bagest · lige i midten · mellem · foran · til højre for

Samtale

Kender I nogen af de otte berømtheder?

6 HVEM ER DET?

LYT Snak to og to om de andre i klassen.

- A:
- Hvém er hám/hénde
- Hvém er dét/hám/hénde, der sídder/står/...
- Hvém er hám/hénde
- Hvém er dét/hám/hénde/dém, der
- B: Náh, dét er ...
- til højre/vénstre for ...?
méllem ... og ...?
óver for ...?
ved siden af ...?
fóran ...?
bág ved ...?
bágest/fórrest/i mídten?
- den lille/den hóje/den mörkhårede/...?
med héstehalen/skægget/bríllerne/...?
med den røde táske/det smárte slíps/de højhælede skó/...?
- sídder og tåler med ...?
står ved vinduet og snákker med ...?

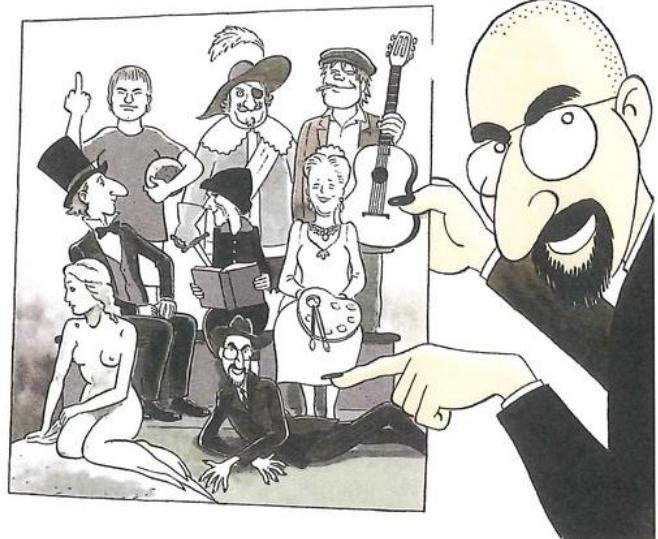
7 HVEM ER HENDE I MIDTEN?

Find et foto af en gruppe mennesker, og tag det med i klassen.

Snak om jeres billeder to og to – uden at pege!

Tal om de forskellige menneskers placering på billedet
og om deres udseende.

Brug nr. 5: Berømte danskere og nr. 6: Hvem er det?

8 HVAD SAGDE FOTOGRAFEN?

Se på gruppebilledet. Der er hjælp i kassen.

„Deres Majestæt, vil De godt¹ _____ på stolen yderst til højre?

HC og Karen, I må godt² _____ på de to andre stole.

Anja, vær såd at³ _____ bag ved HC!

Og Kim og Christian, vil I godt⁴ _____ ved siden af Anja. Christian i midten!

Dan, kan du ikke⁵ _____ på gulvet foran de andre?

Du der med halen, vær såd at⁶ _____ forrest ved siden af Dan.

Og smil så alle sammen!“

Bevægelse

sætte sig,	→	sætter, satte, har sat
lægge sig,	→	lægger, lagde, har lagt
stille sig,	→	stiller, stillede, har stillet
rejse sig,	→	rejsen, rejste, har rejst

Resultat / position

→	sidde, sídder, sad, har síddet
→	ligge, ligger, lå, har ligget
→	stå, står, stod, har stået
→	stå, står, stod, har stået

9

LÆGGE SIG / LIGGE – SÆTTE SIG / SIDDE – REJSE SIG / STÅ

Hvad kan der stå på den tomme plads? Somme tider er der flere muligheder.

1. *Til en fest:* „Det sidste tog er kørt! Vil du med hjem og sove hos os? Du kan _____ på sofaen inde i stuen.“
2. *I klassen:* „Har du ikke nogen bog? Jamen, så kom herover og _____ ved siden af mig! Så kan vi begge to kigge i min. Tag lige en stol med selv!“
3. *På stationen:* „Jeg håber ikke toget er fuldt. Jeg gider ikke _____ op hele vejen til Odense!“
4. *Hjemme:* „Nu skinner solen! Jeg tror, jeg går ud og _____ i græsset og læser.“
5. *I toget:* „Man må kun _____ på den plads, hvis man har pladsbillet til den!“
6. *Ved busstopstedet:* „Vi _____ på det bageste sæde i bussen, ikke? Hvis der ikke er optaget selvfølgelig.“
7. *Hjemme:* „Hvorfor _____ du i sengen? Er du syg?“
8. *I kantinen:* „I går aftes var vi hjemme hos min tante og onkel. Børnene _____ i sofaen i flere timer og kiggede i gamle fotoalbum.“

10

RETNING OG STED

Retnings- og stedsadverbier

Eksempler

ud	ude	Du trænger til at <i>komme ud</i> og møde nogle mennesker.
ind	inde	Du har næsten ikke været <i>ude</i> , siden du <i>flyttede ind</i> .
op	oppe	
ned	nede	
hen	henne	<i>Kommer</i> du ikke <i>herhen</i> og sætter dig ved siden af mig?
hjem	hjemme	Louise <i>bor hjemme</i> hos Karina et par dage.
om	omme	
over	ovre	
frem	fremme	

Bortset fra *frem* og *fremme* kan de alle kombineres med *her-* eller *der-*: *herhjemme*, *derud* osv.

Den *korte* form fortæller om en bevægelse *fra et sted til et andet* i en bestemt retning (som regel med et „dynamisk“ verbum som fx *skal*, *går*, *kører*, *rejser*, *tager*, *flytter*, *kommer*).

Den *lange* form bruges, når man fortæller om noget, der foregår *ét sted* (som regel med et „statisch“ verbum som fx *er*, *bor*, *ligger*, *sidder*, *står*).

11 OG SMIIIIIIIL!

I lørdags havde min farmor og farfar guldbryllup. De bor ¹ over / ovre på Fanø, men festen blev holdt ² hjem / hjemme hos os i Fredericia med frokost for hele familien. Da vi var færdige med at spise, gik vi alle sammen ³ ud / ude i haven, fordi min farfar ville tage et gruppebillede. Han har fotograferet hele sit liv og gør det stadigvæk, selv om han er højt ⁴ op / oppe i årene. Jeg tror, han er 86. Først dirigerede han os alle sammen på plads:

„Drenge, løb ⁵ ind / inde i stuen og hent otte spisestole!

Godt. De skal stå ved siden af hinanden ⁶ ned / nede foran roserne.
På en række.

Ja, sådan.

Alle I unge: I stiller jer ⁷ op / oppe på stolene, og I skal blive ⁸ derop / deroppe! Det er forbudt at falde ⁹ ned / nede i roserne!

Nu skal alle, der er over 50, gå ¹⁰ hen / henne og stille sig foran stolene.

– Jeg sagde NU! Karl, du er så høj – så vær rar at gå ¹¹ om / omme bag Mona! Men tag lige den cigar ¹² ud / ude af munden!!

Bob, du skal ikke stå helt ¹³ derud / derude i siden! Kan du ikke gå ¹⁴ ind / inde i midten?
Ja, så mangler vi bare forreste række.

Lise og Søren, I må godt komme ¹⁵ herhen / herhenne med den der bænk! Den skal tvillingerne og Bo sidde på. Men hvor er de ¹⁶ hen / henne? Det må være dem, man kan høre ¹⁷ om / omme bag cykelskuret. Lise, løber du ikke lige ¹⁸ om / omme og henter dem? Tak.

Henrik og Sujitra: Jeg kan ikke rigtig se jer – så prøv lige at gå et par skridt ¹⁹ frem / fremme.
Ja, stop, det er fint. Og Pedro, henter du ikke lige de to nye havestole ²⁰ op / oppe på terrassen?

Fint! Dem skal vi to sidde på, Else. Så sæt dig bare ²¹ ned / nede! Måske kan Buster ligge i græsset foran os? Nå, det vil den ikke. Det er for varmt. Den vil ²² ind / inde i skyggen.

Tag hænderne ²³ op / oppe af lommen, Rasmus! Og Julie, vær sød at spytte det tyggegummi ²⁴ ud / ude – eller hold det ²⁵ ind / inde i munden!

Og Bo, du vender dig ²⁶ om / omme og kigger ²⁷ herhen / herhenne!

Så er alle klar, tror jeg. Kig på kameraet – også når jeg løber ²⁸ hen / henne og sætter mig ved siden af Else! ... Og smiiiiiiil!“

Snak sammen

1. Hvem er Else? Og hvem er Buster?
2. Hvorfor løber fotografen til sidst?

12 TRYK OG STØD

LYT

1. Lyt, sæt trykstreger, tegn ringe, og marker melodien.
2. Lyt igen. Hvilke af ordene udtales med stød?
3. Læs dialogerne op sammen med din sidekammerat.

1. A: Katten skal <i>ud</i> i haven!	B: Den er <i>ude</i> !
2. A: Hvornår gik du <i>hjem</i> ?	B: Jeg var allerede <i>hjemme</i> klokken tolv.
3. A: Skal du ikke <i>over</i> til Jesper?	B: Jeg har lige været <i>derovre</i> .
4. A: Jeg tør ikke <i>gå ned</i> i kælderen alene.	B: Jamen, der er ikke nogen <i>dernede</i> .
5. A: Vil du med <i>ind</i> til byen?	B: Nej, der er så mange mennesker <i>derinde</i> i dag!
6. A: Kommer du ikke <i>herhen</i> og sidder?	B: Jeg vil hellere sidde <i>henne</i> ved vinduet.

Skriftlig øvelse

Skriv tre minidialoger med korte og lange adverbier.

13 NÅR MAN VIL GIVE EN (VENLIG) ORDRE

På mange måder

Find ud af, hvordan fotografen i nr. 11 på side 44 formulerer sine ordrer.

Lav en liste over de forskellige formuleringer, han bruger.

14 KLASSEBILLEDER

Tag på skift gruppebilleder af klassen.

Find ud af, hvor og hvordan du vil have folk til at stå/sidde/ligge.

Diriger dine klassekammerater på plads!

15 FORSKELLIGE SLAGS FOTOGRAFER

Læs og fortæl

I får hver sin tekst. Læs din tekst, og forbered dig på at fortælle om den næste gang.

16

DU ER JO TOTALT AFHÆNGIG, MAND!

LYT

Episode

- ASKE: Karina og mig skal i byen i morgen aften. Sammen med en af hendes gamle veninder fra Fyn. Hun bor hjemme hos Karina et par dage. Nå, men vi skal altså ud og have det lidt sjovt. Og du skal med!
- Bo: Hvad mener du med det? „Skal“!? Hvorfor *skal* jeg med?
- ASKE: Fordi du altid sidder herhjemme og glor ind i den skærm! Og sådan har du siddet i over tre måneder! Du har næsten ikke været ude, siden du flyttede ind!
- Bo: Nej, og hvad så?
- ASKE: Da jeg sagde, du kunne bo her, var det faktisk fordi jeg troede, det ville blive hyggeligt.
- Bo: Jamen, det er da også meget hyggeligt!
- ASKE: Det er sgu da ikke hyggeligt, når man ikke snakker sammen, og når man aldrig ...
- Bo: Slap af, mand! Vi snakker da sammen.
- ASKE: Nej, *du* snakker – og kun om billeder og kameraer og programmer og pixels og pis og papir!
- Bo: Du er efterhånden den mest nørdede af alle de nørder, jeg kender!
- ASKE: Bare fordi *du* ikke har nogen interesser, ...
- Bo: Det der, det er ikke en interesse! Det er en ... det er ... du er ... du er jo totalt afhængig, mand! Det første du gør, når du kommer ind ad døren, er at tænde for den computer. Du kan jo ikke lade være. Det er fuldstændig ligesom en ludoman. Hvis der er noget, der hedder „fotoman“, så er det det, du er!
- Bo: Hold kæft, hvor du overdriver! Jeg kan bare godt lide at lave billeder.
- Bo: Det er der da mange, der kan.
- ASKE: Ja, alt for mange! Og hvad *skal* vi med alle de billeder?! Ja, hvad med alle *dine* billeder?
- Bo: Der er jo ikke andre end dig selv, der ser dem.
- ASKE: Nej. Og hvad så? Jeg er da ligeglads med, om folk ser dem! Bare jeg har det sjovt!
- ASKE: Sjovt?! Sagde du sjovt?!?! Jeg kan godt forstå Tanja.
- Bo: Det var ikke derfor! Det var fordi hun fandt en anden.
- ASKE: Ja, og hvorfor tror du, hun gjorde det?
- Bo: Jeg gider ikke snakke om Tanja.
- ASKE: Nej, det ved jeg godt. Du trænger til at komme ud og møde nogle mennesker. Så hvad med i morgen ... hvad siger du til at tage med i byen? Jeg tror godt, du kan lide hende Louise.
- Bo: Louise? Hvem er det?
- ASKE: Det har jeg lige fortalt dig!! En af Karinas gamle veninder ... fra gymnasiet. De gik også til dans sammen, ... eller også var det noget andet, de gik til ... drama måske ... nej, det kan jeg ikke lige huske. Men hun bor altså stadigvæk i Odense.
- Bo: Hvordan ser hun ud?
- ASKE: Hun er ... nej, vent lidt ... jeg har hende her på mobilen sammen med Karina. Det var, da vi var inde og hente hende ved toget i går aften. Ja, her er det. Prøv lige at se! Det er hende med rygsækken.
- Bo: Totalt uskarpt og alt for mørkt! Send det lige til mig, så vil jeg lige prøve at ...
- ASKE: NEJ!!! Du ser hende live i 3D i morgen! Og kameraet bliver hjemme!
- Bo: Vi mødes på Flora klokken ni. Karina og Louise har besluttet, at vi starter med gløgg.
- Bo: Jeg hader gløgg!
- ASKE: Men du går med!
- Bo: Måske ...

17 MELLEM LINJERNE

Hvad tror I? Og hvorfor?

Tilføj „tror I“ i alle spørgsmålene.

1. Hvem er Aske, Bo, Karina, Tanja og Louise?
2. Hvordan har Bo det?
3. Hvordan har Aske og Bo det med hinanden?
4. Aske gør ikke sin sætning færdig: *Det er sgu da ikke hyggeligt, når man ikke snakker sammen og når man aldrig ...*
Hvad er det, han tænker, men ikke siger?
5. Bo siger: *Send det lige til mig, så vil jeg lige prøve at ...*
Hvad er det, han gerne vil prøve?
6. Går Bo ud med de andre i morgen?

Fokus på *da*

Ordet *da* betyder forskellige ting.

Find og understreg de syv *da* i episoden.

De to indleder en sætning og fortæller noget om *tid*. Hvad?

De andre fem er inde midt i sætningen og fortæller noget om den, der taler og det, han mener. Hvad?

18 NÅR DU TAGER BILLEDER MED DIN SMARTPHONE, HVAD BRUGER DU DEM SÅ TIL?

VOXPOP

SE

Hør, hvad Nina, Eva, Emil, Rikke, Jacob, Maria, Joachim og Anne siger om deres smartphone-billeder.

1. Fem af dem deler deres billede med andre. Hvem er de fem?
2. Der er en, der har ændret adfærd med hensyn til at tage billede.
Hvem er det? Og hvorfor?
3. Der er en, der tager billede i forbindelse med sit arbejde.
Hvem er det? Og hvad slags billede er det?
4. Hvem af dem beskriver et specifikt billede fra en hyggelig dag?
5. Der er to, der ikke deler deres billede på de sociale medier, men gemmer dem for deres egen skyld – som minder. Hvem er det?

Se videoen igen, og læg mærke til, at Nina, Emil, Joachim og Anne bruger følgende tidsudtryk:

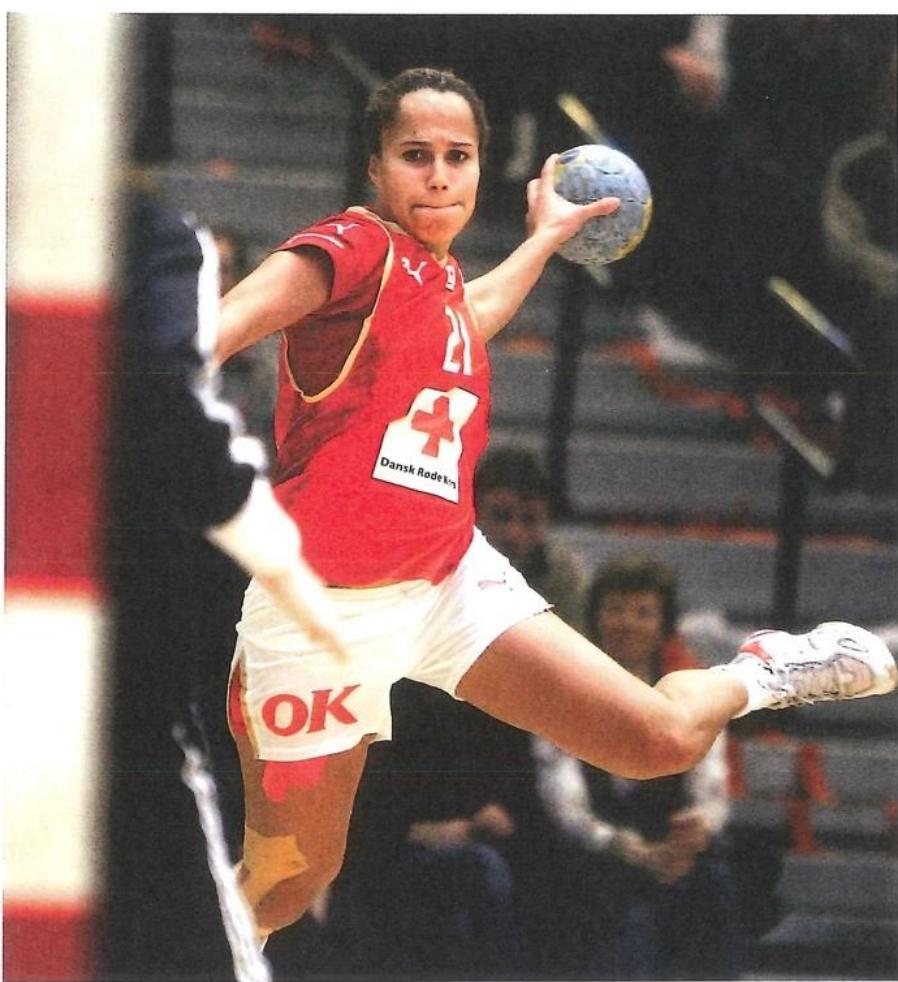
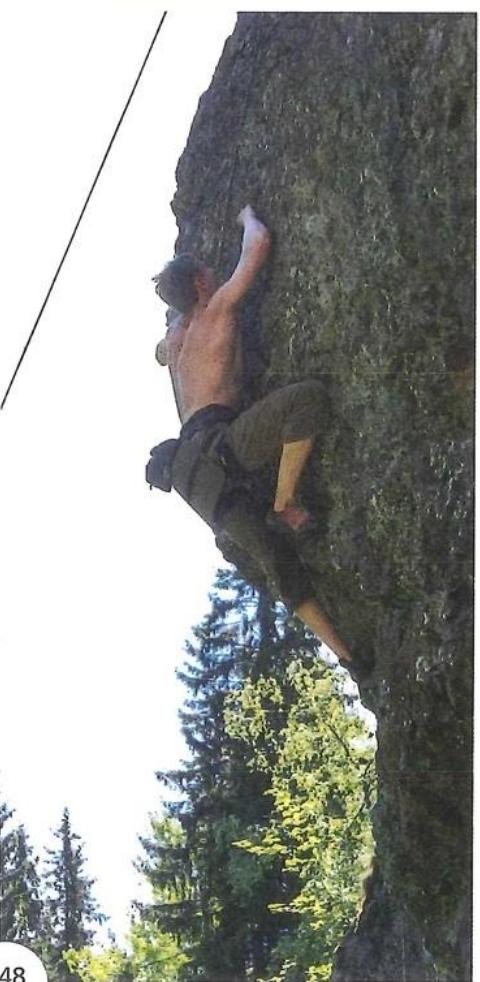
dagen efter / nogle gange / for det meste / hele tiden / nogle år efter / ret sjeldent

6. Hvad fortæller de i forbindelse med de enkelte udtryk?

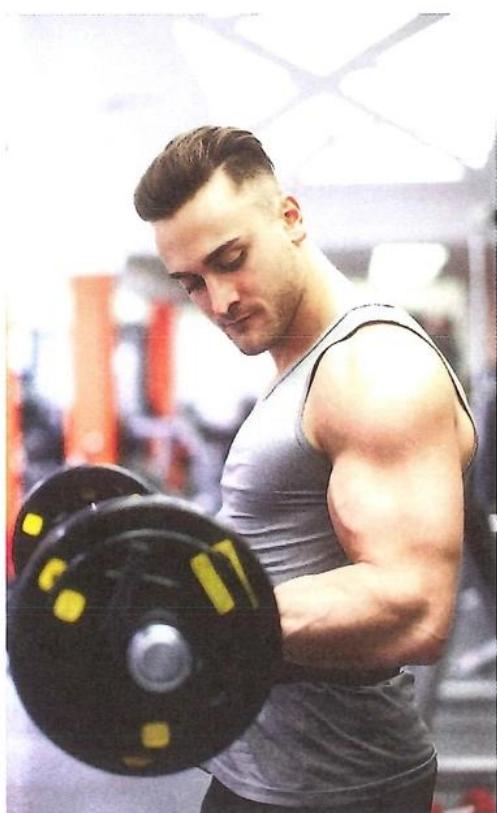
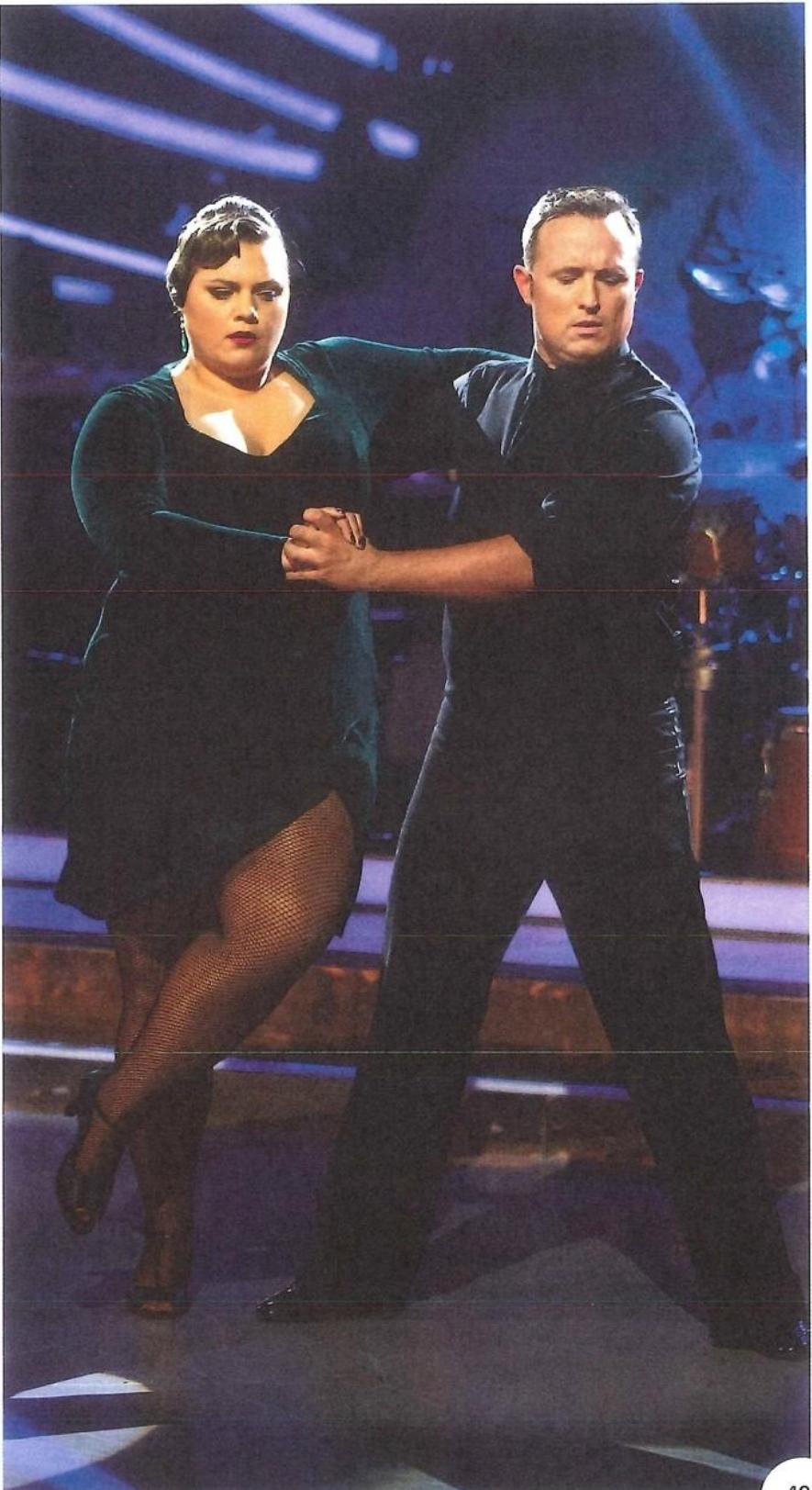
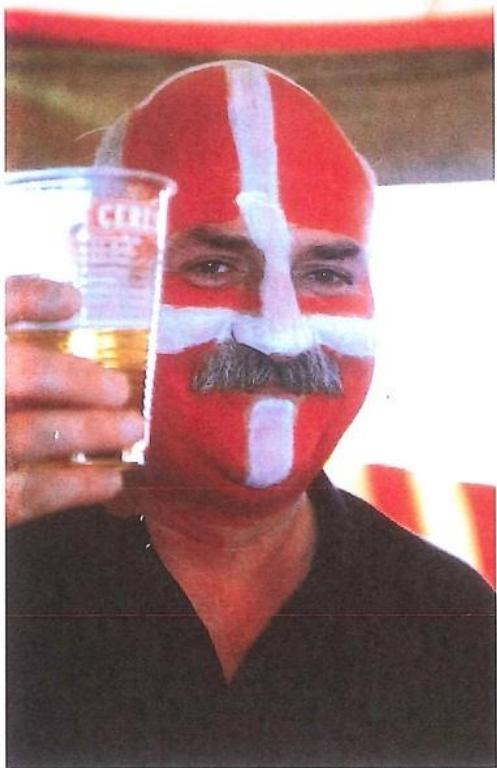
Brug de samme tidsudtryk, og fortæl noget om dig selv eller nogen, du kender.

19 KAMERAET SOM PRAKTISK REDSKAB

Find ud af, i hvilke situationer dine klassekammerater bruger kameraet på deres smartphones til at løse praktiske problemer. Det kan være i hverdagen eller i ekstraordinære situationer. Og det kan være på arbejde, i skolen, derhjemme, i byen, på ferier

5. KROP OG BEVÆGELSE

1 HVEM LYVER BEDST?

- A: Er du god til at lyve?
B: Nej, det er jeg ikke. Er du?
A: Ja! Hvad sker der, når du lyver?
B: Jeg bliver rød i hovedet/jeg begynder at grine/jeg begynder at stamme/...

Hver for sig

*Forbered et svar på hvert spørgsmål.
Du skal svare ærligt på nogle af spørgsmålene.
Dine andre svar skal være løgn!*

1. Hvilken sportsgren kan du godt lide at se (i fjernsynet, på internettet eller live)?
2. Hvornår har du sidst været tilskuer til en sportsbegivenhed?
3. Hvordan kan du bedst lide at få motion?
4. Hvor tit dyrker du motion?
5. Har du nogensinde vundet en medalje eller et trofæ i sport?
6. Hvis du kunne få en prøvetime i en sport, du aldrig har dyrket, hvad skulle det så være?

To og to

1. A stiller B spørgsmål 1 og noterer, hvad B svarer.
2. B må ikke sige, om han/hun lyver eller taler sandt. Det skal A finde ud af!
3. A må stille ét ekstra spørgsmål for at tjekke, om B kan svare spontant.
Det kan være svært, når man lyver!
4. A skriver i skemaet, om han/hun tror, B lyver eller taler sandt om spørgsmål 1.
5. Nu er det B's tur til at stille A spørgsmål 1.
6. Fortsæt på samme måde med resten af spørgsmålene.
7. Fortæl til sidst hinanden, hvad I har gættet.

Hvem af jer var bedst til at lyve?

	R	F
1		
2		
3		
4		
5		
6		

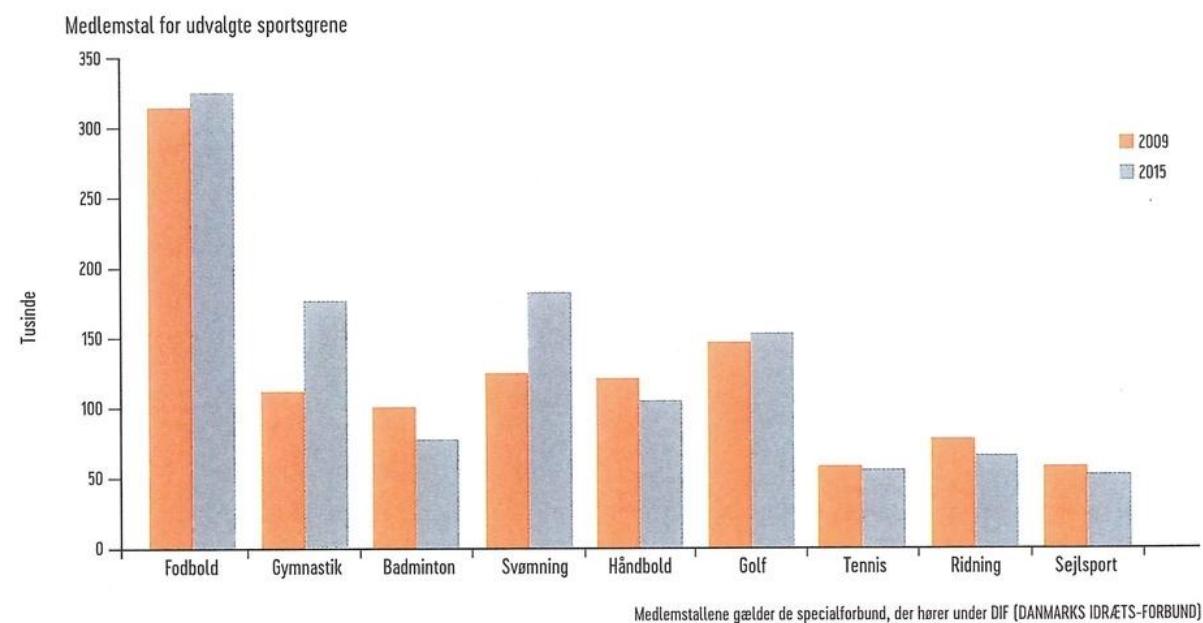
2 MIN EGEN VIDEO

Lav et interview om sport og motion med en eller anden.

Du kan lade dig inspirere af spørgsmål 1-6 i nr. 1 under Hver for sig.

3 ORGANISERET IDRÆT I DANMARK

Statistik

Øvelse

Læs grafen, og indsæt de manglende ord.

Hvis I har brug for hjælp, er de ni ord i kassen under øvelsen, men der er også tre ord, som ikke passer.

1. Af de ni sportsgrene var fodbold og svømning i 2015 de to _____ populære.
2. Der var lidt _____, der spillede organiseret fodbold i 2015 end i 2009.
3. Der var næsten lige så _____, der spillede tennis i 2015 som i 2009.
4. I 2015 var der _____, der spillede badminton end i 2009.
5. Det var _____ populært at ride i 2015 end i 2009.
6. Golf var en _____ populær sportsgren i 2015 end i 2009.
7. I 2015 var der _____ flere, der dyrkede svømning end gymnastik.
8. Af de ni sportsgrene, der er med i statistikken, er sejlsport den _____ populære i 2015.
9. Af alle idrætsorganisationer i Danmark er fodboldklubberne dem, der har _____ medlemmer.

flere · meget · mange · mindre · færre · lidt · færrest · mindst · mere · flest · lille · mest

Samtale

1. Er der noget i statistikken, som overrasker jer?
2. Tror I, statistikken viser, hvor meget sport og motion folk dyrker i Danmark?

4 HVEM SIGER HVAD? OG HVAD VAR SPØRGSMÅLET?

Læseopgave

Kombiner teksterne med billederne på side 48-49. Skriv spørgsmålene.

1. _____ ?

„Næ, faktisk ikke, men jeg kan godt forstå, du spørger, for det ser selvfølgelig farligt ud nedefra. Men hvis man er i god form både fysisk og psykisk og har teknikken i orden – og udstyret selvfølgelig – så kan man godt holde hovedet koldt og føle sig helt rolig, selv om det godt kan være hårdt. Især for skuldrene og fingrene.“

2. _____ ?

„Ja, det er man nødt til at tænke på hele tiden. Man skal spise ret tit og på bestemte tidspunkter. Og man skal have vildt mange proteiner. Min kæreste ... Nåh nej, min ekskæreste blev træt af, at jeg altid vejede min mad og aldrig kunne spise det samme som hende. Hun blev sur, hver gang jeg købte kosttilskud og proteindrikke, og når jeg vejede mig eller målte mine muskler. Jeg tror bare, hun var misundelig, fordi jeg har selvdisciplin. Det har hun nemlig ikke. Hun trænger til at tage sig. Og hun trænger også til at få noget motion, men hun kan ikke tage sig sammen. Og så syntes hun, jeg var pænere, dengang jeg var en lille splejs på 75 kilo med lår og overarme som asparges. Så det gik ikke.“

3. _____ ?

„Nej, heldigvis ikke! 7-9-13! Men jeg har hørt mange historier om alt det, der *kan* ske. Jeg er nybegynder og lidt af en forsigtig. Det var min bedste ven, der ville have mig væk fra computeren og ud og mærke naturkraefterne. Så han gav mig et gavekort til et 5 timers startkursus. Der var selvfølgelig fokus på teknik og vind og vejr, men det, der blev brugt mest tid på, det var faktisk sikkerhed! Det gjorde mig lidt bekymret. Det er farligst inde på land. Det skulle man ikke tro, vel? Men man kan blive ”taget med op” af en vind, og så kan man lande rigtig uheldigt. Jeg hørte om en, der ramte en sten og fik kraniebrud! Men ellers er det vist især leddene, det går ud over: knæ og albuer og skuldre og sikkert også hofter. Og fingre! Jeg spiller klaver, så Og der sker også tit noget med ørerne. Hvis man rammer vandet med siden af hovedet, er det ligesom at få en kæmpe lussing, og så kan trommehindten sprænges. Så jeg ved sgu ikke rigtigt Jeg er nok lidt for meget af en bangebuks til den sport. Men nu tager jeg lige ud med min ven i dag, og så ser vi, hvordan det går“

4. _____ ?

„Nej, ikke særlig. Ikke endnu, men jeg håber, jeg bliver det! Jeg har kun gået til det et par måneder, og bare en gang om ugen. Det er den sjoveste måde at få motion på, jeg har prøvet. Og jeg har prøvet rigtig, rigtig mange! I begyndelsen var jeg virkelig øm i læggene i et par dage bagefter, men det bliver jeg ikke mere. Men nu er jeg jo også i bedre form, for jeg tager altid i byen fredag og lørdag aften og „træner“ – hvis man altså kan kalde det træning, når man drikker øl i pauserne. Og de sidste mange fredage har jeg trukket gardinerne for og stået foran fjernsynet og prøvet at imitere bevægelser og trin og holdning. Især når de viser de der små klip fra træningen, hvor den professionelle underviser sin ”amatør“. Jeg synes ikke, der er noget af det, vi ser, der er særlig amatøragtigt.“

5. _____ ?

„Siden jeg var 11. Faktisk lige siden jeg så Danmark slå Norge i en helt vildt spændende finale. Vi sad alle sammen og råbte og skreg hjemme i stuen. Dagen efter meldte min mor mig ind i klubben, jeg fik nye kondisko, og jeg var til træning for første gang! De andre gik til ridning og dans og sådan noget, men det sagde mig ingenting. Holdsport passer meget bedre til mig. Når samarbejdet fungerer i en kamp, så føles det helt fantastisk. Og når man vinder – ja, selvfølgelig også når man taber – så er det fedt at have alle de andre at dele det med. Det eneste problem er alle de skader, man får. Jeg har fx tit problemer med min højre ankel. Og så har jeg lige forstuvet den her finger.“

6. _____ ?

„Nej desværre ikke. Jeg har en svag ryg, så jeg får hold i læden, hver gang jeg laver noget, der er fysisk hårdt. Men jeg er meget sportsinteresseret. Spørge bare min kone! Hun synes, jeg bruger alt for meget tid på sport. Især om sommeren, når der er Tour de France. Og hvis der er OL eller VM eller EM i fodbold, ja, så må hun og pigerne tage på ferie alene, for så skal jeg i hvert fald ingen steder! Og så ser jeg alle landskampe på hjemmebane – hvis jeg ikke har 40 i feber – eller min datter er ved at føde. Det skal hun faktisk snart. Hun er i ottende måned. Og jeg har lovet hende, at jeg ikke ser sådan her ud i ansigtet, når den lille kommer ud og skal hilse på sin morfar.“

ORDFORRÅD

Hjælp hinanden med at finde de 18 dele af kroppen, der nævnes i de små tekster.

5 RÆSONNEMENT

Læs eksemplet herunder, og læg mærke til, hvordan man kan udtrykke et ræsonnement.

Eksempel

Han snakker om, siger/fortæller, at han altid ser OL, Tour de France, VM og EM i fodbold.

Så han kan ikke	være meget ude om sommeren!
Så han må	sidde meget foran fjernsynet om sommeren.
Det tyder på, at	han ikke er meget ude om sommeren.
Det betyder, at	han ikke får så meget frisk luft om sommeren.
Det vil sige, at	han altid sidder foran fjernsynet om sommeren.
Det lyder som om,	han sidder meget foran fjernsynet om sommeren.

Opgave

Læs de indirekte citater, og skriv ræsonnementer ved hjælp af udtrykkene fra eksemplet.

1. Kitesurferen siger, at hans ven gerne vil have ham væk fra computeren.
Så ... / Det ...
2. Danseren siger, at de drikker øl i pauserne. Så ... / Det ...
3. Danseren siger også, at han/hun har prøvet rigtig, rigtig mange former for motion.
Så ... / Det ...
4. Håndboldspilleren fortæller, at hun begyndte at spille håndbold som 11-årig, dagen efter hun havde set en finalekamp mellem Danmark og Norge i fjernsynet. Så ... / Det ...
5. Håndboldspilleren siger også, at holdsport passer bedre til hende end solosport.
Så ... / Det ...
6. Bodybuilderen taler om, hvordan han vejer al sin mad, vejer sig selv, måler sine muskler, drikker proteindrikke og tager kosttilskud og ikke spiser det samme som andre.
Så ... / Det ...

6 DER ER ..., DER ...

Sådan siger man ikke så tit på dansk:

1. Mange har aldrig gået til svømning.
2. En kvinde fra svømmeklubben svømmer over Øresund hver sommer.
3. Tre andre prøvede sidste år, men de opgav.

Sådan siger man tit på dansk:

1. **Der er** mange, **der** aldrig har gået til svømning.
2. **Der er** en kvinde fra svømmeklubben, **der** svømmer over Øresund hver sommer.
3. **Der var** tre andre, **der** prøvede sidste år, men de opgav.

Når subjektet er ubestemt (mange, en kvinde, tre andre) deler man tit sætningen i to som i alle eksemplerne til højre.

Ubestemt subjekt

et ubestemt pronomen
et substantiv i ubestemt form
et tal

Eksempler

Der er **nogen**, der synes, det er kedeligt at se sport i tv.
Der er mange **teenagere**, der får for lidt motion.
Der var **fire** af spillerne, der blev skadet under kampen i går.

Øvelse

Hvad kan der stå på de tomme pladser?

1. Der er _____, der har en motionscykel i stuen for at få motion, mens de ser tv.
2. Der er _____, der cykler på arbejde for at holde sig i form.
3. Der er altid _____, der er ømme i læggene dagen efter deres første dansetime.
4. Der er _____ af dem, jeg kender, der rider.
5. Der er ikke _____, der kan lide at se på boksning.
6. Ved du, om der er _____, der kan spille skak?

Lav selv seks eksempler med samme struktur.

7 AT TRÆNGE TIL ...

Udtryk og tryk

Læs og forstå eksemplerne. Lyt til din lærer, sæt trykstregen og tegn ringe. Hvordan er melodien?

1. Dine rygmuskler er meget hårde. Jeg tror, du trænger til at få noget massage.
2. Rasmus gik ud, fordi han trængte til en cigaret.
3. Trænger du ikke til noget at spise? Hvad med en ostemad?

Mundtligt hjemmearbejde

Øv de tre eksempler til næste gang.

LYT LYT OG SKRIV HJEMMELIG

Lyt til de tre dialoger og skriv, hvad du hører. Sæt trykstregen.

1. A: 7 ord, 4 tryk
B: 13 ord, 7 tryk
2. A: 11 ord, 6 tryk
B: 10 ord, 4 tryk
3. A: 12 ord, 6 tryk
B: 8 ord, 5 tryk

Skriv selv tre små dialoger med udtrykket **at trænge til ...**

8

SIMON OM VINTERSPORT

SE

*Læs, lyt og skriv de ord, der mangler.**Det er enten en form af verbet **at stå** eller verbet **at falde**:*(at) **stå** - **står** - **stod** - **er/har stået**(at) **falde** - **falder** - **faldt** - **er faldet**

Sådan som jeg husker det, så har du da ¹_____ rigtig meget på ski.

Ja, det har jeg. Min far og jeg har været på skiferie flere gange hvor at, da jeg var lille, så tog vi til Norge og ²_____ på langrend, og så senere tog vi til Alperne, hvor vi ³_____ på slalom. Og de seneste par år har vi så stadig taget til Alperne, men jeg har skiftet til ⁴_____ på snowboard.

Ja. Og hvorfor det?

Jeg synes, det er sjovere end ⁵_____ på ski. Man kan nogle andre ting, og der er en anden stemning ved det.

Hvad er det man kan på snowboard? Altså jeg ved godt, at det kun er ét bræt og ikke to ski, men hvad ... hvordan er oplevelsen anderledes?

Jamen det ... det er bare anderledes ... jeg synes man skal koncentrere sig mere, når man ⁶_____ på ski. Snowboard så er man lidt mere fri ... nogle andre bevægelser ... det går lidt hurtigere i svingene

Hm. Er det ikke farligt?

Jo, det er lidt farligere ⁷_____ på snowboard end på ski, fordi at ... fordi at hvis man ⁸_____ på ski, så ryger skiene af, men hvis man ⁹_____ på et snowboard, så sidder man fast. Så det kan være lidt mere alvorligt ¹⁰_____ på snowboard.

Ja. Har man noget specielt beskyttelsestøj på?

Ja, man kan ¹¹_____ med rygbeskytter og hjelm og håndbeskyttere, og hvad man nu har lyst til. Jeg ¹²_____ kun med hjelm.

Og har ikke været ude for noget alvorligt?

Nej, kun i den første uge, hvor jeg skulle lære det, hvor man ¹³_____ en masse på bagen.

Ja? På bagen. Der slår man sig ikke så meget.

Jo, når man ¹⁴_____ syv dage i træk! Så er det ikke så sjovt.

Nej. Men du er ovre det stadium, nu du er blevet god.

Ja, nu ¹⁵_____ jeg ikke så meget mere.

Så skal du afsted til vinter?

Ja, jeg skal afsted med min klasse. Det bliver rigtig sjovt.

Ja.

Vi har lejet en hytte oppe i Sverige, og så skal vi ¹⁶_____ - og lave mad og hvad man nu ellers gør.

Mm. I dyrker snowboard eller ...?

Jeg tror, det er meget blandet med snowboard og ski. Det kommer an på, hvad man er vokset op med.

9 DET GÆLDER OM ...

Læs de fem sætninger to og to og snak om, hvad **Det gælder om** betyder.
Hvilke sportsgrene beskriver de fem sætninger?

1. Det gælder om at score mål.
2. Det gælder om at slå bolden over nettet.
3. Det gælder om at springe så højt som muligt.
4. Det gælder om at komme først.
5. Det gælder om at være stærk/hurtig/strategisk ...

10 GÆT EN SPORT

Thomas og Lotte leger 20 spørgsmål til professoren. Kender I den leg?

1. Hver gang Thomas svarer nej, har han fortalt noget, som man ikke gør, når man dyrker
Skriv tre sætninger, der fortæller, hvad man ikke gør/hvad det ikke er:

1. _____
2. _____
3. _____

2. Når Thomas svarer ja, har Lotte fået en ny information om, hvordan man dyrker den slags sport.
Skriv tre sætninger, der fortæller hvad man gør:

1. _____
2. _____
3. _____

11 TYVE SPØRGSMÅL TIL PROFESSOREN

Leg – Tre og tre

En af jer tænker på en sport eller en motionsform.

De to andre skiftes til at stille spørgsmål.

Alle spørgsmålene skal kunne besvares med ja eller nej – dvs. ingen hv-spørgsmål!

Tæl spørgsmålene. Kan I nå at gætte sporten, inden I har stillet 20 spørgsmål i alt?

12 POPULÆRE SPORTSGRENE

Tre og tre

Snak om, hvilke sportsgrene der er populære der, hvor I kommer fra. Hvem er det typisk, der dyrker de forskellige slags sport? Er der noget, der er særlig populært om sommeren, om vinteren, på landet, i byerne ...?
Brug: *Der er ..., der ...* (se nr. 6 side 54).

Skriftlig opgave

Fortæl om populære former for sport og motion der, hvor du kommer fra.

13 LILLE MÆRKE – STOR FORSKEL

Tusindvis af danske børn har gennem årene været på julemærkehjem og fået hjælp til et bedre liv. Men hvad er et julemærkehjem? Vi skal mange år tilbage i historien for at få svaret.

I sidste halvdel af 1800-tallet og i begyndelsen af 1900-tallet var lungetuberkulose en almindelig og meget frygtet sygdom. En tredjedel af de smittede døde. Tuberkulose var mest udbredt i byernes fattigkvarterer, hvor smitterisikoen var særlig stor, fordi børnerige familier boede tæt sammen i små og usunde boliger.

Læger holdt offentlige foredrag om hygiejne og smitte, og man kunne læse opslag om det på steder, hvor der kom mange mennesker. *Spyt ikke på fortovet!* stod der på nye skilte overalt i landet. Mellem 1910 og 1920 blev der bygget tuberkulosesanatorier forskellige steder i Danmark. Pengene kom fra indsamlinger og gaver fra rige mennesker. Og så havde en københavnsk postassistent fået en ualmindelig god ide!

I december 1903 stod Einar Holbøll på postkontoret og ekspederede de mange kunder, der skulle sende julepost til familie og venner. Den jul blev der sendt tre millioner jule- og nytårskort bare fra København. Hvad nu, tænkte postassistent Holbøll, hvis folk betalte for et ekstra frimærke på alle de kort, breve og pakker, de sendte til jul? Sådan et lille ekstra julemærke ville måske betyde, at fattige, syge og underernærede børn kunne blive behandlet i rare og sunde omgivelser!

Holbøll fortalte sin chef om ideen, og postmesteren gik videre med den til forskellige mennesker med indflydelse. Og også til en repræsentant fra hoffet. Kontakten til kongehuset var vigtig, for motivet på Danmarks – og verdens – første julemærke skulle være et smukt fotografi af den afdøde dronning Louise. Hans Majestæt Christian 9. ville personligt vælge billedet og bestemme farven på mærket.

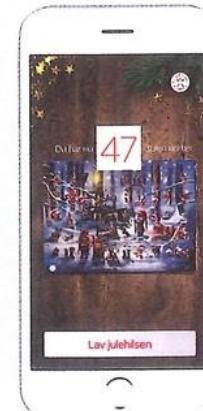
Prisen på mærket var to øre, og det var faktisk en slags penge i 1904! To millioner julemærker blev der trykt. Men interessen var så stor, at der måtte trykkes nye mærker igen og igen. I julen 1904 blev der i alt solgt julemærker for 75.000 kroner! Det blev starten på de danske julemærkehjem.

Indtil 2017 har der været fire julemærkehjem, to i Jylland og to på Sjælland. I 2017 kom der et femte i Roskilde. På alle hjemmene kan utsatte børn mellem 7 og 14 år komme på et ti ugers ophold. I gamle dage var det undervægtige og fysisk syge børn, der kom på julemærkehjem. I dag er det børn, der mistrives i skolen pga. mobning og social isolation. Mange af dem er overvægtige. Siden det første hjem blev bygget, har over 75.000 børn været på julemærkehjem.

I dag kan man foruden de traditionelle papirjulemærker købe e-julemærker til app og mail. Indtægterne fra salget dækker en tredjedel af udgifterne til julemærkehjemmene. Seks procent dækkes af offentlige tilskud. Julemærkehjemmene er altså helt afhængige af anden form for finansiering. Det er *Julemærcefonden*, der har ansvaret for at skaffe midler til driften af hjemmene. Den modtager bl.a. penge fra arv, private donationer og fonde. Kronprinsesse Mary er protektor for Julemærcefonden.

Opgaver

1. Giv de syv afsnit overskrifter.
2. Gå ind på www.julemaerket.dk. Se billeder af de forskellige hjem, og find flere oplysninger om, hvor pengene til julemærkehjemmene kommer fra.
Fortæl om det i klassen.

14 KROPPEN

Kan du huske, hvad det er?

ansigt læg

arm lænd

balde lår

ben mave

finger muskel

fod nakke

hoved overarm

hånd ryg

knæ skulder

Ved du, hvad det er?

alhue hæl pande

bryst håndled tå

ende / ... kind underarm

hage kæbe øje

hals næse øre

15 SUBSTANTIVER

Sæt de manglende former ind på de tomme pladser.

Ental ubestemt Singularis indefinit	Ental bestemt Singularis definit	Flertal ubestemt Pluralis indefinit	Flertal bestemt Pluralis definit
Gruppe 1			
en næse	næsen	næser	næserne
et øre	øret	ører	_____
_____	ansigtet	_____	_____
Gruppe 2			
en ryg	ryggen	rygge	ryggene
en _____	_____	hæle	_____
en _____	_____	_____	læggene
Gruppe 3			
et ben	benet	ben	benene
et håndled	håndleddet	_____	_____
et _____	_____	_____	knæene
Uregelmæssige			
en fod	foden	fodder	fodderne
en tå	tåen	tær	tærne
en hånd	hånden	hænder	hænderne
et øje	øjet	øjne	øjnene
en ankel	anklen	ankler	anklerne
en skulder	skulderen	skuldre	skuldrene
en finger	fingeren	fingre	fingrene
Utællelige			
motion	motionen		
sport	_____		
vægt (kropsvægt)	_____		
mad	_____		

Læg mærke til detaljerne

- Hvad har ordene i gruppe 1 til fælles? Ordene i gruppe 2? Og i gruppe 3?
- Hvad særligt er der ved bøjningen af *ryg*, *læg* og *håndled*?
- Hvad særligt er der ved bøjningen af *øje*, ved bøjningen af *fod*, *tå*, *hånd* og ved bøjningen af *ankel*, *skulder*, *finger*?

16 DET KAN GODT SE LIDT VOLDELIGT UD

SE

Nela bruger briller, men hun har dem ikke altid på, og aldrig når hun spiller håndbold. Hvorfor ikke?

17 UBESTEMT OG BESTEMT

Læg et stykke papir over forklaringerne til højre.

Læs eksemplerne til venstre nummer for nummer.

Diskuter ved alle eksemplerne, hvorfor de fremhævede substantiver er i ubestemt eller bestemt form.

Løft papiret efter hvert nummer, og sammenlign jeres forklaring med den, der står der.

Eksempler

Forklaring

Hvorfor bruger hun ubestemt form? (ub)

Hvorfor bruger hun bestemt form? (b)

Hvorfor er substantivet uden artikel? (ua)

Anna siger:

1. – *En fodbold* er større end en håndbold.
– *Langdistanceløbere* er næsten altid tynde.
– Jeg trænger til *motion!*
– Simon står på *snowboard*.

ub Fordi hun taler om *noget generelt*.
ua Fordi motion er *utælleligt*.
ua Fordi det er *en del af et fast udtryk*.
NB! Der er *ikke* tryk på verbet!
2. – Jeg har købt en *tennisketsjer* til Nina,
og jeg har også købt *nogle tennisbolde*.
– *Ketsjeren* er blå.
Og *boldene* er lysegrønne.

ub Fordi det er *første gang, hun nævner den*.
ub Fordi det er *første gang, hun nævner dem*.
b Fordi hun nævner *den igen*.
b Fordi hun nævner *dem igen*.
3. – *Græsset* på en fodboldbane kan
godt være lavet af plastik.
– En fodboldkamp begynder og stopper,
når *dommeren* fløjter.

b Fordi græsset er *en del af en fodboldbane*.
b Fordi der *altid* er en dommer til en fodboldkamp.
4. – Vil I med over i *parken* efter
timerne?

b Fordi *alle dem, Anna taler til, ved, hvilke timer og hvilken park hun taler om*.
5. – De *olympiske lege* startede i Grækenland.
– *Kronprinsen* så OB slå FCK.

b Fordi hun taler om *noget/nogen, de fleste mennesker kender*. Og der er *kun ét OL i verden* og *kun én kronprins i landet*.
6. – Hun forstuvede *anklen*, da hun faldt.
– Han kan bedst lide at svømmme på *ryggen*.
– Jeg havde ondt i *fødderne* efter turen.

b Fordi hun taler om *kroppen*.

18 NELAS BRILLER

Skal substantivet være ental eller flertal? Ubestemt eller bestemt?

Skal der være artikel (*en/et*), eller skal der ikke være artikel?

Somme tider er der mere end én mulighed.

Øh ... hvordan ... Har du ¹ _____ på,
når du spiller ² _____?

(briller, brillerne)
((en) kamp, kampen, kampe, kampene)

Nej, jeg spiller med ³ _____.

(kontaklinser, kontaklinserne)

Så putter jeg dem i, før jeg skal til træning.

Er der nogen, der spiller med ⁴ _____?

(briller, brillerne)

Øh, altså, ikke i min ⁵ _____, men der er andre
steder, fordi så kan man få sådan nogle ⁶ _____,

(klub, klubben)
(plastikbriller, plastikbrillerne)

Ja.

... som ikke er særlig dyre, og så er der sådan ⁷ _____,
der går rundt om, så de bedre sidder fast,

Mm.

og så kan man godt spille med dem, men jeg synes det er
for besværligt, for hvis man får dem i ⁸ _____
og sådan noget. Så kan det nok godt gøre ondt.

((et) hoved, hovedet)

Ja. Du har ikke prøvet at tage ⁹ _____ så?

((en) kontaktlinse, kontaktlinsen, kontaktlinser,
kontaklinserne)

Nej, men der var en gang, hvor jeg fik ¹⁰ _____
i ¹¹ _____, tror jeg, så var der en, der røg ud,
men så kunne jeg godt putte den ind igen.

((en) bold, bolden)
((et) hoved, hovedet)

Hvordan ... øh... får man mange ¹² _____,
når man spiller ¹³ _____?

(skader / skaderne)
(håndbold / håndbolden)

Det ved jeg ikke ... altså jeg har ikke fået nogen rigtige ...
jeg har forstuvet ¹⁴ _____ en gang, men jeg
har ikke fået nogen rigtige ¹⁵ _____. Men der
er jo selvfolgelig andre, som får ¹⁶ _____.
Det er jo forskelligt, og det kommer an på, hvad man laver.

((en) finger / fingeren / fingre / fingrene)
(skader / skaderne)
(skader / skaderne)

Hm hm - men det er en lidt hård ¹⁷ _____?

(sport / sporten)

Ja, det kan godt være lidt ... se lidt voldeligt ud, synes jeg.

Ja.

Det er der også mange, der siger, den er, men jeg synes
ikke selv, den er så voldelig

Når man er midt i det, så oplever man det ikke sådan?

Nej.

19 SIG IKKE, DU HAR KØBT ÉN TIL!!

LYT Episode

JULIE: Jeg tager lige avisen med over i parken. O.k.?
THOMAS: Jeg tror også, du skal tage noget med at ligge på.
JULIE: Nej, jeg sætter mig bare på en bænk.
THOMAS: Jamen, der er tykt af mennesker.
JULIE: Nå, o.k. Jeg tager bare sengetæppet. Det trænger alligevel til at blive vasket. ... Hvad er det, der ligger under sengen?
THOMAS: Under sengen?
JULIE: Ja, Thomas, under sengen!
THOMAS: Nåh, det er bare en ...
JULIE: Sig ikke, du har købt én til!!
THOMAS: Nej, nej, den her er til maven og brystkassen. Den anden er mest til ...
JULIE: Jamen, du bruger den jo aldrig! Og den der kommer du garanteret heller ikke til at bruge! Hvad har du givet for den?
THOMAS: Det kan jeg ikke huske.
JULIE: Altså en formue! Var det TV-shoppen igen?
THOMAS: Hold nu op, jeg må sgu da selv bestemme, hvad jeg bruger mine penge til!
JULIE: Ja, vi har kun 68 m²! Og jeg bor her altså også.
THOMAS: Jamén, så sælger jeg bare den anden.
JULIE: God ide! Og også cyklen!
THOMAS: O.k. Jeg kører alligevel aldrig på den. Det går hurtigere med bussen.
JULIE: Nej, ikke den! Du snakkede om, at du ville begynde at cykle på arbejde, så den skal du da ikke sælge! Det ville da være dumt.
Nej, jeg mener selvfølgelig den foran fjernsynet.
THOMAS: Jamen, den bruger jeg jo!
JULIE: Ja, én gang om ugen ... i 5 minutter!
THOMAS: Jamen, prøv lige og hør! Nu starter OL snart. Der er kun 12 dage til, så det er da ikke særlig smart at sælge den lige nu.
JULIE: Helt ærligt, Thomas. Kan du ikke bare gå med i svømmehallen?
Det ville også være rigtig hyggeligt. 20 baner hver anden dag i en måned, så er du i form igen!
THOMAS: Nej, en måned kan sgu ikke gøre det!
JULIE: Jamen, så to. Og hvis du så drikker vand til maden og måske dropper fredagsøl – eller nøjes med én, og så selvfølgelig holder op med at ...
THOMAS: TI STILLE!

Jeg gider slet ikke.
Jeg gider ikke ride,
det er for stærk en bevægelse;
jeg gider ikke gå, det er for anstrengende.
Jeg gider ikke lægge mig ned, for enten
skulle jeg blive liggende og det gider jeg
ikke, eller jeg skulle rejse mig op igen og
det gider jeg heller ikke.
Summa summarum: Jeg gider slet ikke.

Søren Kierkegaard, Enten-Eller, 1843

20 MELLEM LINJERNE

Hvad tror / synes I? Og hvorfor?

Indsæt „tror / synes I“ i spørgsmålene.

1. Hvem er Julie og Thomas?
2. Hvad er det, Thomas har købt? Og hvorfor?
3. Hvorfor er Julie sur?
4. Skal Thomas sælge en af sine cykler?
5. Hvorfor snakker Thomas om OL?
6. Hvad er det, Julie vil foreslå Thomas at holde op med?
7. Hvad er det, Thomas vil sige til sidst?
8. Hvad skal Julie og Thomas gøre?

22 KRYDSORD

I får hver sin krydsord (A og B) af jeres lærer. Den ene har de ord, den anden mangler.

A spørger fx: Hvad er nr. 2?

B forklarer, hvad nr. 2 er uden at sige ordet.

I må selvfølgelig ikke se hinandens krydsord!

23 NOGET OM OVERVÆGT

I får hver sin tekst. Læs din tekst og forbered dig på at fortælle om den i klassen.

24 SLAG, SPARK OG SALTOMORTALER

Video A

Ved I, hvad et værtshus, en på kassen, forstuvet og at indse betyder?

1. Hvilken sportsgren dyrker Bjarkes?
2. Hvad er der fokus på i Bjarkes sportsgren?
3. Hvilke skader kan man få?
4. Hvorfor tog han en prøvetime i fitnessboksning?

21 FÆGTNING I AALBORG

LYT LYT og forstå

1. Hvorfor ringer Steffen til Aalborg fægteklub?
2. Hvilke informationer er Steffen glad for at få?
3. Hvilke informationer er han ligeglads med?
4. Hvordan lyder Hanne og Steffen?
 - høflig / uhøflig
 - venlig / kort for hovedet
 - glad / sur
 - selvsikker / usikker
 - som om hun / han har god tid / har travlt
 - som om hun / han er i godt humør / i dårligt humør.

Begrund dine svar.

Skriftlig opgave

Selv om Steffen og hans kæreste bor sammen, sms'er de tit til hinanden på dansk, for at hun kan få øvelse i at læse og skrive dansk. Efter telefonsamtalen skriver Steffen en kort besked til hende og fortæller hende, hvad han har fået at vide.

Skriv Steffens besked.

Video B

Ved I, hvad at tiltrække betyder?

1. Rikke dyrkede gymnastik som barn.
Hvad fascinerede hende ved gymnastikken?
2. Hvorfor holdt hun op?
3. Hvordan beskriver Rikke sit forhold til Flicka?
4. Hvordan får hun motion i dag?

25 STRÆK OG BØJ

Man kan let spænde i nakke, skuldre og ryg, når man sidder længe ved et skrivebord eller ved en computer eller hænger over sin smartphone. Og hvis man sidder i samme stilling eller står op i lang tid, kan man også få ondt i fodderne og blive træt i benene. Her er nogle hurtige øvelser, der hjælper. Husk at trække vejret, mens du laver øvelserne.

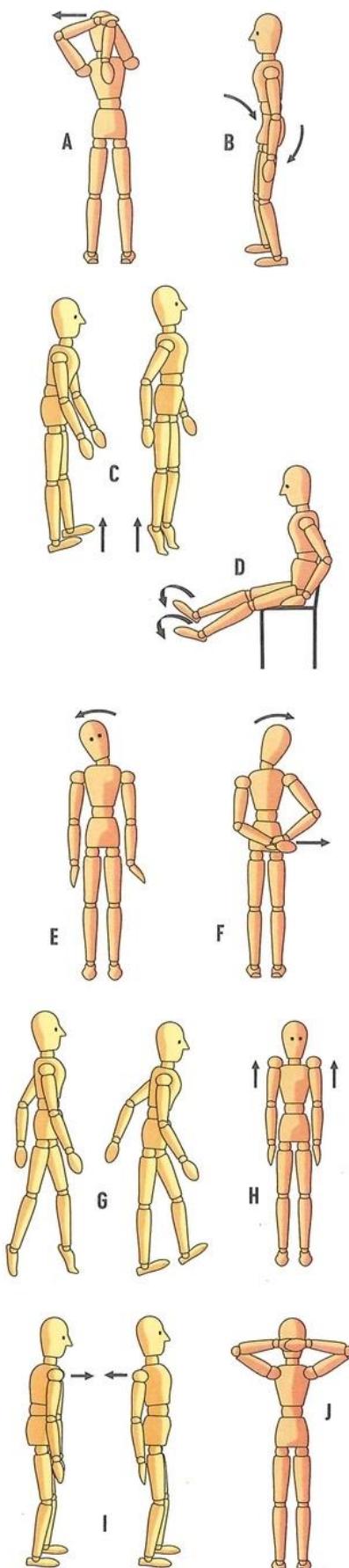
Læs og forstå

Hvilken øvelse passer til hvilket billede?

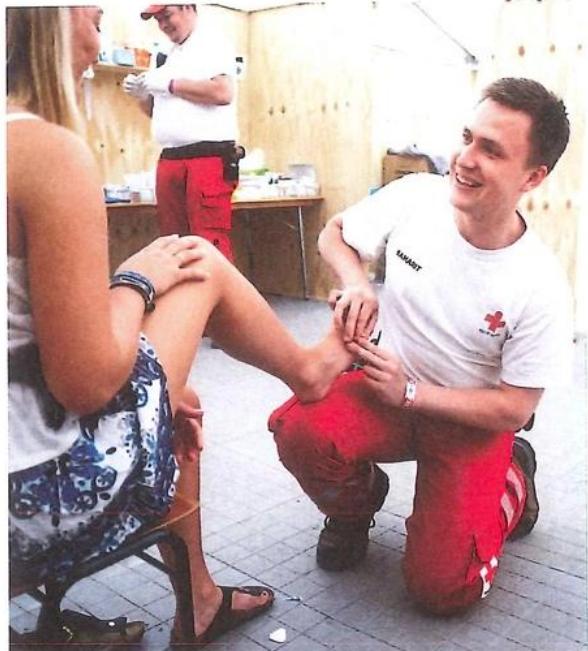
Instruktion til øvelserne

Instruer hinanden.

1. Stå afslappet. Træk skuldrene så langt op mod ørerne som muligt, og hold positionen i fem sekunder. Slap af igen.
Gentag instruktionen.
2. Stå med let spredte ben og armene ned langs siden. Bøj knæene en lille smule. Rund den øverste del af ryggen, så skuldrene kommer frem. Stå sådan i ti sekunder. Træk nu skuldrene langt tilbage, så skulderbladene samles. Stå sådan i ti sekunder.
Gentag instruktionen.
3. Fold hænderne bag nakken og træk albuerne bagud. Hold strækket i cirka ti sekunder. Slap af.
Gentag instruktionen.
4. Gå skiftevis på hæl og tå i 20 sekunder.
5. Sid på en stol. Løft fodderne fra gulvet og lav cirkelbevægelser i ankelleddene. Lav bevægelsen ti gange den ene vej og ti gange den anden vej.
6. Stå afslappet. Læn hovedet til højre og mærk strækket i venstre side af halsen. Hold strækket i ti sekunder.
Gentag instruktionen: Stå afslappet. Læn hovedet til venstre ...
7. Læg venstre arm om bag ryggen. Tag fat om håndleddet med din højre hånd og træk venstre arm mod højre. Bøj samtidig hovedet til højre. Hold strækket i ti sekunder.
Gentag instruktionen: Læg højre arm ...
8. Læg højre hånd mellem skulderbladene, så albuen peger lige op. Tag fat om albuen med venstre hånd og træk til venstre. Hold strækket i ti sekunder.
Gentag instruktionen: Læg venstre hånd ...
9. Vip i fodleddene, mens du står op, så du skiftevis står på tærne og på hælene i 20 sekunder.
10. Stå med let spredte ben og armene ned langs siden. Bøj en lille smule i knæene. Skub bækkenet frem og sug maven ind. Giv slip. Svaj i lænden. Giv slip.
Gentag instruktionen.

6. FRIVILLIGT ARBEJDE

1 TRÆNER MED HOLDNING

Fodboldtræner i Vejle Boldklubs ungdomsafdeling, Heinrich Wendelboe, er far til to drenge, Mathias på 12 og Andreas på 15, der begge har spillet i VB i ni år. Da Andreas var seks, begyndte han at spille fodbold hjemme i haven sammen med sin far. En dag kom en af hans kammerater og spurgte, om Andreas ikke ville gå til fodbold sammen med ham. Det ville han gerne! Det blev også begyndelsen på en „ny karriere“ for Heinrich Wendelboe. Selv om Heinrich aldrig selv havde spillet fodbold i en klub, blev han en af de omkring 80 frivillige fodboldtrænere og ledere i Vejle Boldklub. Her på niende år er Heinrich ikke bare træner, men også konsulent. Det vil sige, at han træner kommende trænere, selv om han stadig ikke selv kan spille fodbold, som han siger. Men han ved, hvad der skal til for at lære andre at spille det populære boldspil og have det sjovt samtidigt.

Hvordan blev du træner?

Ja, jeg stod jo ligesom de andre fædre og kiggede på, mens vores seksårige drenge løb rundt som en flok høns og spillede fodbold. Jeg havde også Mathias på tre med, men det blev selvfølgelig hurtigt kedeligt for ham at se på. Så jeg begyndte at tage en bold med, som vi kunne lege med. Min store drengs kammerater havde

også yngre søskende. De kom også og sparkede til bolden. Vi blev flere og flere, og lige pludselig var jeg fodboldtræner med træningstøj på!

Hvor gamle skal børnene være for at deltage?

Ja, jeg kræver bare, at de skal være blefri, og at forældrene skal være med. Man kan næsten sige, at jeg har opfundet far / mor / barn-fodbold her i Vejle Boldklub.

Hvad laver forældrene? Hvorfor skal de være med?

De skal selvfølgelig tage sig af deres eget barn, men de skal også være aktive deltagere. Vi laver fx en forhindringsbane, hvor de små skal hoppe på et ben fra Henriks mor til Sørens far osv. Vi spiller ikke fodbold, vi leger fodbold.

Bliver forældrene ved med at være med?

De fireårige har alle en far eller mor med, og somme tider begge forældre. Når de bliver syv-otte år gamle, og det begynder at blive mere målrettet fodboldtræning, så har ca. hver anden en forælder med. Og nu hvor de er 12, er der slet ikke brug for forældrene. Alligevel er der en ud af ti, der har en forælder med. Som du kan høre, har jeg fulgt det her hold fra starten.

Er der forskel på de hold, du træner i dag og dem, du startede med?

Den største forskel er, at drengene er ældre, og at næsten halvdelen af dem har indvandrerbaggrund.

Du har snart været træner i mange år?

Ja, jeg skulle jo til fodbold med mine egne to drenge alligevel, og så kunne jeg jo lige så godt lave noget, mens de spillede. Og det er jeg fortsat med. Som træner kan man sige, at jeg har udviklet mig i takt med drengene. Fra begyndelsen syntes jeg, at legen var det vigtigste, og sådan har jeg det stadig. Der er selvfølgelig stor forskel på os trænere. Nogle er meget ambitiøse, og nogle tager det ret afslappet, men mit udgangspunkt har altid været, at det skulle være sjovt. Det er vores opgave at hjælpe børnene til at få en god oplevelse. Ikke primært til medaljer og resultater. Det er i hvert fald min holdning. Jeg synes fx, at alle drengene skal spille minimum en halv kamp, når vi spiller kampe. Hvis de kun er med i fem minutter og så sidder på bænken resten af tiden, så bliver det kedeligt. Men der er mange trænere, der har andre holdninger.

Hvor meget tid bruger du som træner om ugen?

Jeg vil tro, at det er sådan cirka 15 timer om ugen, når det er udendørssæson og så lidt mindre i indendørs-sæsonen. Vi træner altid to gange om ugen, og så er der kamp hver weekend i udendørssæsonen. Men der er også forberedelse til træning og til kampe, klubmøder og kurser og meget andet.

Hvad får du for de mange timer med fodbold drengene?

Jeg får en træningsdragt! Og så betaler klubben mine telefonudgifter på ca. 2400 kr. om året. Men selv om der er mange trænere, der får mellem 1000 og 3000 kr. om året, så er det jo ikke noget, man gør for penge.

2 'INTERNATIONALE' ORD PÅ DANSK

Hvor tror I trykkene ligger?

Lyt til din lærer, og tjek om I havde ret.

karriere · konsulent · populære · aktive · ambitiøse

primært · medaljer · resultater · minimum

weekend · telefonudgifter · interviewet

3 TRÆNER MED HOLDNING

Læs teksten, og svar på spørgsmålene.

1. Heinrich Wendelboe kræver nogle ting af forældrene til de mindste, hvilke?
2. Hans arbejde som træner består i flere ting, hvilke?
3. Hvad er Heinrich Wendelboes holdning til drengefodbold?
4. Heinrich Wendelboe inddeler trænere i to grupper, hvilke?
5. Hvorfor bruger han så meget af sin fritid som frivillig fodboldtræner, tror I?

4 SAMTALE

Tre og tre

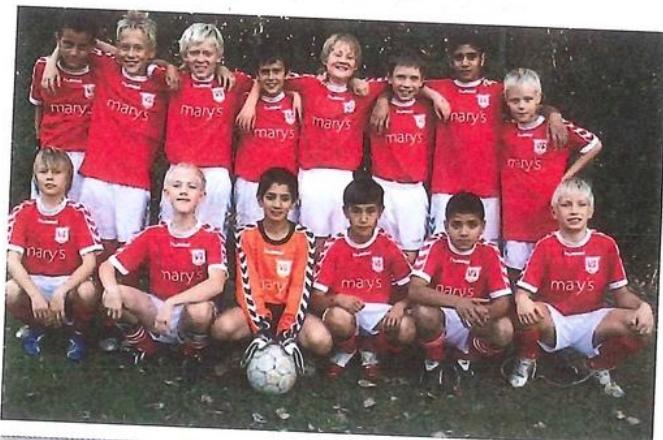
Er der noget i interviewet, der overrasker jer?
Hvorfor?

Indled jeres svar sådan her:

Ja, jeg troede ikke, at ..., og jeg troede heller ikke, at ...

Ja, jeg vidste ikke, at ..., og jeg vidste heller ikke, at ...

De andre i gruppen kommenterer.

5 SELV OM OG ALLIGEVEL

Et paradoks

Heinrich har aldrig selv spillet fodbold i en klub. Han arbejder som fodboldtræner.

Vi bruger **selv om** eller **alligevel** for at fortælle, at vi synes, det er et paradoks.

Selv om

Selv om Heinrich aldrig selv har spillet fodbold i en klub, arbejder han som træner.

Eller:

Heinrich arbejder som træner, selv om han aldrig selv har spillet fodbold i en klub.

Selv om (eller **selvom**) er en konjunktion, der indleder en ledsætning.

Alligevel

Heinrich har aldrig selv spillet fodbold i en klub, men han arbejder som træner alligevel.

Eller:

Heinrich har aldrig selv spillet fodbold i en klub, men han arbejder alligevel som træner.

Eller:

Heinrich har aldrig selv spillet fodbold i en klub, men alligevel arbejder han som træner.

Heinrich har aldrig selv spillet fodbold i en klub, men de siger, at han arbejder som træner alligevel.

Eller:

Heinrich har aldrig selv spillet fodbold i en klub, men de siger, at han alligevel arbejder som træner.

Alligevel er et adverbium.

I en hovedsætning kan **alligevel** stå først, sidst eller lige efter subjekt og verbum.

I en ledsætning kan **alligevel** stå sidst eller mellem subjekt og verbum.

De blå sætninger er hovedsætninger.

De grønne er ledsætninger.

Øvelse

Skriv det, der mangler.

1. Pierre _____, selv om han arbejder på Fyn.
2. Selv om Lis er glad for sit job, _____.
3. Tim laver frivilligt arbejde, selv om _____.
4. Liz og Ryan er flyttet til København, selv om _____.
5. Richard _____, men han går på arbejde alligevel.
6. Simone og Jarl _____, men de rejser alligevel.
7. Lidia er gift med en dansker. Alligevel _____.
8. _____, men hun gav alligevel ikke op.

6 AT TAGE ... MED

Udtryk og tryk

Læs og forstå eksemplerne. Lyt, sæt trykstreger og tegn ringe.

1. Vil du godt tage en liter mælk med hjem?
2. Jeg har glemt at tage min cykelhjelm med.
3. Er det i orden, at jeg tager min fætter med til fodbold på lørdag?

Mundtligt hjemmearbejde

Øv de tre eksempler til næste gang.

LYT LYT OG SKRIV HJEMME

Lyt til dialogerne, og skriv hvad du hører.
Sæt trykstreger.

1. A: 4 ord, 2 tryk
B: 8 ord, 4 tryk | 2. A: 5 ord, 2 tryk
B: 6 ord, 3 tryk |
|---|---|

Skriv selv tre små dialoger med *at tage ... med*.

7 NOGET OM FRIVILLIGT ARBEJDE

I får hver sin tekst.

Læs din tekst, og forbered dig på at fortælle om den i klassen.

8 GÅ-UD-GRUPPEN

Læs teksten om Mikkels frivillige arbejde, før du ser interviewet. Det blev optaget i 2006, hvor Mikkel var 27.

Da Mikkel var midt i tyverne, arbejdede han i nogle år som frivillig i Gå-Ud-Gruppen under Landsforeningen for Bøsser og Lesbiske. I dag er landsforeningens navn LGBT Danmark.

Mikkel fortæller, hvordan Gå-Ud-Gruppens arbejde foregik. De mødtes fast en gang om ugen og gennemgik de bestillinger, der var kommet fra folkeskoler og gymnasier, som gerne ville have besøg af nogen fra gruppen. De aftalte, hvem der tog ud på hvilke skoler for at fortælle eleverne om at være bøsser og lesbiske.

Mikkel huskede tydeligt, da han selv gik i 9. klasse i 1995, og de fik besøg af en fyr, der fortalte om at være bøsse. Selv om det var noget, der virkelig interesserede Mikkel, gjorde han alt, hvad han kunne for at virke uinteresseret: Han kiggede ud ad vinduet og snakkede med sine venner og var rigtig Karl Smart-agtig. Ja, han forstyrrede faktisk, selv om det i virkeligheden var enormt vigtigt for ham, at der stod en fyr, der ikke var meget ældre end ham selv, og fortalte, at han var bøsse.

Det var det samme, Mikkel oplevede ti år senere, da han selv begyndte at komme ud på skolerne. De fleste af de unge kunne slet ikke skjule, hvor sårbare og nysgerrige de var, selv om de havde den samme Karl Smart-facade, som Mikkel selv havde haft.

Første gang han skulle ud på en skole med mange unge med muslimsk baggrund, troede han, at det ville blive svært, fordi holdningen inden for islam generelt er meget kritisk over for homoseksualitet. Men bortset fra at de måske var lidt mere generte, i hvert fald i begyndelsen, så var de alligevel lige så åbne som de unge med etnisk dansk baggrund.

Alt i alt oplevede Mikkel dengang i nullerne, at unge var meget mere tolerante over for homoseksuelle, end de var 10-15 år tidligere. Selv om Mikkel ikke ville generalisere, så oplevede han faktisk tit, at det var lærerne, der var de mest fordomsfulde. Men han forstod dem godt. Det var jo en helt anden generation!

SE

1. Hvad fortæller Mikkel om at holde oplæg og det, han kalder spring-ud-historier?
2. Hvad sagde Mikkel og de andre i Gå-Ud-Gruppen til personlige spørgsmål?
3. Hvordan klarede de spørgsmål, der var lidt for private?

Evt.: Gå ind på www.lgbt.dk og find ud af, om folkeskoler og gymnasier stadig kan få besøg af nogen fra foreningen.

9 'INTERNATIONALE' ORD PÅ DANSK

LYT

Lyt og sæt trykstreger. Ordene stammer fra interviewet med Mikkel.

arrangere · arrangement · organisation · paraplyorganisation

hjælpeorganisationsgruppe · primært · gymnasier · teenager · personlige

for eksempel · direkte · private · humoristisk · generelt

10 BÅDE ... OG ... OG HVERKEN ... ELLER ...

1. Hvad betyder de to udtryk?
2. Hvilken plads har de i hovedsætninger og i ledsætninger?
3. Genfortæl dialogerne. Brug **både ... og og hverken ... eller**.

Eksempel 1

ALLAN: Hvor tager du hen og holder oplæg?

MIKKEL: Jeg tager ud på folkeskoler, altså sammen med andre fra Gå-Ud-Gruppen.
Og nogle gange tager vi også ud på gymnasier.

Mikkel tager både ud på folkeskoler og gymnasier og holder oplæg.

Eksempel 2

EVA: Hvad synes du om min nye kjole? 85 kr. i en genbrugsbutik!

ESDRAS: Nej, hvor er du heldig! Den er rigtig flot.

EVA: Tak. Hvad med dig? Køber du aldrig tøj i genbrugsbutikker?

ESDRAS: Jo, somme tider.

Både Eva og Esdras køber tøj i genbrugsbutikker.

1. NORA: Hvor meget synes du, vi skal give til Folkekirkens Nødhjælp?

KNUD: 200, som vi plejer, ikke?

NORA: Og hvad så med Red Barnet?

KNUD: Det samme, ikke?

2. MUHAMMAD: Har du nogen sinde lavet frivilligt arbejde?

ANDREAS: Næ. Hvorfor det? Har du?

MUHAMMAD: Næ. Det var bare, fordi der var én, der fortalte om det i skolen.

3. MARGIT: Jeg kunne godt tænke mig at prøve at lave frivilligt arbejde i sommerferien.

JANUS: Det kunne jeg faktisk også godt. Jeg har lige læst om et projekt i Italien,
hvor man skal være med til at restaurere nogle gamle bygninger.

MARGIT: Det lyder spændende.

11 FRIVILLIGT ARBEJDE

Før I ser og hører samtalen mellem Nynne og Viggo (nr.12):

Læs teksterne om Dansk Flygtningehjælp, som Nynne arbejder for, og Operation Dagsværk, som Viggo fortæller om.

Hvorfor oprettede man Dansk Flygtningehjælp?

Hvad er formålet med Operation Dagsværk?

Gå ind på menneskebiblioteket.dk, og find ud af, hvad det er for noget.

Dansk Flygtningehjælp

Dansk Flygtningehjælp er en privat humanitær organisation, der blev stiftet i 1956 for at hjælpe de ungarske flygtninge, der kom til Danmark efter den sovjetiske invasion i Ungarn samme år.

I dag arbejder Dansk Flygtningehjælp både nationalt og internationalt. 65% af organisationens omsætning går til internationalt projektarbejde og 35% til flygtningehjælp i Danmark. Arbejdet finansieres bl.a. gennem landsindsamlinger, fundraising, bidrag fra privatpersoner, bidrag fra den danske stat og bidrag fra EU, FN og andre internationale donorer. Siden foråret 2005 har kronprinsesse Mary været protektor for organisationen.

Mere end 5000 mennesker arbejder som frivillige for Dansk Flygtningehjælp i hele Danmark (2016). De hjælper tusindvis af flygtninge med at blive integreret i det danske samfund. De frivillige hjælper fx flygtninge med kontakten til det offentlige og til erhvervslivet. De hjælper dem med at komme ind i idrætsorganisationer og i foreningslivet. Mange børn får hjælp til deres skolearbejde.

Når Dansk Flygtningehjælp har landsindsamling, er det frivillige hjælpere, der går fra dør til dør og samler penge ind.

Operation Dagsværk

I 1961 døde svenskeren Dag Hammarskjöld i et flystyrt i Zambia. Dag Hammarskjöld var generalsekretær for FN og arbejdede for fred og for at hjælpe de mange nye FN-medlemmer fra den 3. verden. Hans død var et stort tab for Sverige og for hele verden.

Efter Dag Hammarskjölds død besluttede de svenske gymnasieelever at organisere en dag til ære for ham. På denne dag samlede de penge ind til børn og unge i fattige lande. Projektet blev så stor en succes, at de svenske gymnasieelever fortsatte med ideen de følgende år.

Siden 1985 har alle de nordiske lande deltaget i projektet, der dengang fik navnet Operation Dagsværk. Meningen er, at unge i Norden samler penge ind til specifikke uddannelsesprojekter i den 3. verden og dermed viser solidaritet med mindre privilegerede unge i fattige lande.

Ved det første fælles nordiske Operation Dagsværk i 1985 tjente gymnasieeleverne over fem millioner danske kroner til skoler for sydafrikanske flygtninge i Tanzania.

Pengene tjener gymnasieeleverne ved i én dag ikke at gå i skole og i stedet arbejde i en forretning, i et firma, for deres forældre, ved at stå på gaden og sælge kage, spille musik, eller hvad de nu kan finde på.

I Danmark giver gymnasieeleverne pengene fra Operation Dagsværk til Folkekirkens Nødhjælp, Mellemfolkeligt Samvirke eller en af de mange andre organisationer, der arbejder med uddannelsesprojekter i verdens fattige lande. Siden 1985 er det blevet til uddannelsesprojekter i Ecuador, Nepal, Eritrea, Palæstina, Kirgisistan og mange andre steder.

12 HVAD GÅR DET UD PÅ?

Ved I, hvad *at flygte*, *at drukne* og *at forhindre* betyder?

Og ved I, hvad det vil sige *at være nysgerrig*? Og *at være utsat for fordomme*?

SE

1. Hvilke to praktiske arbejdsopgaver fik Viggo i forbindelse med årets Operation Dagsværk?
2. Hvem gik pengene til og hvorfor?
3. Nynne har været foreningsguide for Dansk Flygtningehjælp. Hvad lavede hun?
4. Nynne har også lavet frivilligt arbejde i "Menneskebiblioteket". Hvad er Menneskebiblioteket?

13 'INTERNATIONALE' ORD PÅ DANSK

LYT

Lyt og sæt trykstregen. Ordene stammer fra teksterne i nr. 11 Frivilligt arbejde og fra nr. 12 Hvad går det ud på?

humanitær · organisation · sovjetisk · invasion · nationalt · internationalt projekt

finansiere · donorer · integreret · generalsekretær · gymnasieelever · organisere · succes

operation · specifikke · solidaritet · privilegerede · foreningsguiderne · bibliotek

diskrimination · sociale · kulturelle · religiøse · minoriteter

14 UDDANNELSE, JOB OG FRIVILLIGT ARBEJDE

Frida på 23 har tit tænkt på at lave noget frivilligt arbejde, selv om hun både har travlt med sin uddannelse til pædagog og også bruger meget tid sammen med sin kæreste. Hendes kæreste, Kasper, der er kok, er også interesseret. En dag sidder de og kigger på FrivilligJob.dk og læser om forskellige slags frivilligt arbejde med børn. Det er lige sådan noget, de begge to godt kunne tænke sig – Kasper fordi han selv havde nogle problemer i sin barndom, og Frida fordi hun gerne vil have mere praktisk erfaring med børn. Men de har ikke så meget tid at give, især ikke Kasper. Han dyrker nemlig også atletik.

Se udskrifterne på næste side.

Skal de vælge at være frivillig i Dansk Flygtningehjælp, i Ungdommens Røde Kors, eller skal de vælge FitforKids? Hvorfor/Hvorfor ikke? Og skal de vælge det samme eller hver sit?

Diskussion

Hvorfor er det frivillige og ikke professionelle i det offentlige, der tager sig af opgaverne?

15 SAMTALE

Tal sammen tre og tre.

1. Har I nogen sinde lavet frivilligt arbejde?
2. Hvis du skulle lave frivilligt arbejde her i Danmark eller i dit eget land, hvad kunne du så godt tænke dig at lave, og hvorfor? *Indled dit svar med:*
Så ville jeg gerne ...
Eller:
Så kunne jeg godt tænke mig at ...

16 SAMTALER PÅ DANSK

Spørg to-tre mennesker, om de nogen sinde har lavet frivilligt arbejde.

Spørg hvad, hvor tit og hvorfor, eller hvorfor ikke.

Fortæl i klassen, hvad I har hørt.

17 FRIVILLIGT ARBEJDE

Skriftlig opgave

Fortæl, hvad du – eller en du kender – laver eller har lavet og hvorfor.

Eller:

Fortæl, hvad slags frivilligt arbejde du godt kunne tænke dig at lave her og / eller i dit hjemland og hvorfor.

Blin frivillig lektiehjælper i Lektiecafé Dianavænget

Som frivillig lektiehjælper hos Dansk Flygtningehjælp kan du være med til at gøre en forskel for børn og unge med etnisk minoritetsbaggrund. De fleste børn, der kommer i lektiecaféen, har ikke mulighed for at få hjælp til lektier derhjemme. Du kan være med til at give børnene en hjælpende hånd og forbedre deres forudsætninger for at klare sig godt i skolen. Har du tid og lyst til at hjælpe et par timer om ugen?

Giv 2 timer om måneden som frivillig – og se 25 børn få et sundere og gladere liv!

FitForKids er en landsdækkende organisation, der tilbyder et effektivt og sjovt vægttabsprogram til børn mellem 7-15 år og deres familier. Vi søger frivillige, der har lyst til at gøre en forskel for nogle dejlige unger, der trænger til at få styrket livsglæden og sundheden! På vores Instruktør Camp uddanner vi dig til at træne børn og forældre, kostvejlede familier og motivere dem til en sundere livsstil.

Vil du være med til at gøre en forskel for unge mennesker?

Vi mangler frivillige, der kan arbejde 3 timer mandag og/eller onsdag fra 15-18.

Om mandagen har vi 7.klasseklub med almindelige klubaktiviteter, som kreative sysler, bage, spille spil, se film og sportsaktiviteter, og om onsdagen har vi gamer cafe. Vi har et super fedt fællesskab både med de unge og med hinanden!

Få et stærkere CV og få erfaring med ansvar, pædagogiske værktøjer og konfliktløsning. Der er også muligheder for at arbejde med fx eventplanlægning, PR og koordinering.

18 LEG MED ORDENE

Skriftlig øvelse

Troels besøger sin gamle nabo.

Hvad sker der med sætningen, hvis man

1. indleder med *Om torsdagen*?
2. tilføjer *i aftes*?
3. indleder med *Troels siger, at* og tilføjer *tit*?
4. indleder med *Jeg tror* og tilføjer *tit*?
5. indleder med *Når Troels har tid*?
6. gör den negativ med *aldrig*?
7. indleder med *Da Troels kom hjem fra arbejde*?
8. indleder med *Troels sagde, at* og tilføjer *tit*?
9. laver et spørgsmål med de samme ord?
10. indleder spørgsmålet med *Hvor tit*?

Skriv de ti sætninger.

19 HVAD TALER DE OM?

LYT

Lyt og skriv, hvad de taler om. Begynd sådan her:

De taler om, hv- / at ... (og hv- / at...).

Eksempel

Peter og Cindy

De taler om, at Cindy arbejder i en genbrugsbutik.

Eller:

De taler om, hvor tit Cindy arbejder i en genbrugsbutik,
hvorfor hun arbejder der, og hvad hun synes om det.

1. Christin og Salvatore
2. Deylin og Tom
3. Peter og Jane
4. Helle og Benny
5. Simone og Niels.

20 MIT FRIVILLIGE ARBEJDE

Lav et interview med en eller anden om hans/hendes frivillige arbejde.

Vælg selv, hvordan du vil gøre:

- a Lav et skriftligt interview (evt. med billeder).
- b Lav et videointerview.

7. UHELD OG ULYKKER

1 NYTÅRSAFTEN PÅ SKADESTUEN

Se på billedet fra skadestuen med de ventende patienter side 75.

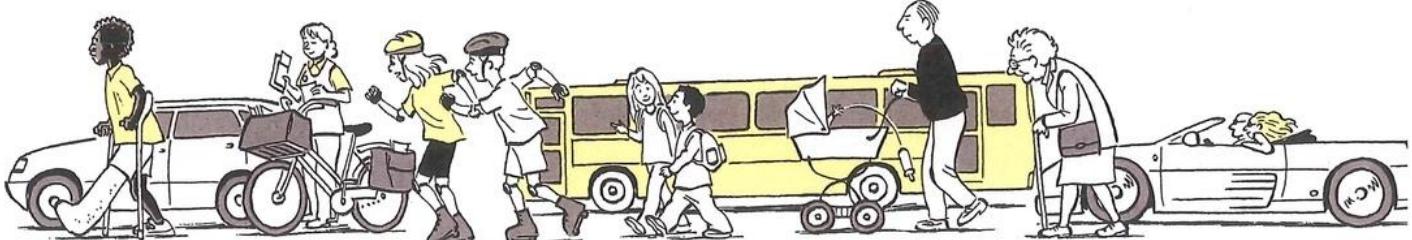
Læs teksterne. Hvem af patienterne tænker hvad?

Forklar, hvem I taler om ved at beskrive dem og fortælle, hvor de sidder. Se side 42, nr. 6.

1. Far bliver sgu sur, når han hører det. Han siger altid, at man skal lade være med at diskutere med folk, der har drukket. Men jeg kunne da ikke bare stå og høre på den idiot uden at gøre noget.
Åh, mit hoved! Bare jeg ikke har fået en hjernehystelse! Og hvad fanden skal jeg sige, når jeg kommer på arbejde? At jeg er gået ind i en dør? Nej, det er der sgu ingen, der tror på. Og så skal man høre på alle deres dumme spørgsmål ... om jeg har fået bank af min kæreste, og hvad de ellers kan finde på. Måske skulle jeg melde mig syg?
2. Hvorfor dansede jeg med Morten? Han kan ikke danse, og jeg ved det godt. Men han er bare så sød. Jeg tror, jeg er en lillebitte smule forelsket i ham. Bare han ikke havde sådan nogle store fødder! Og hvorfor skulle orkestret også lige begynde at spille en tango, mens jeg var ude og danse med Morten? Det værste er, at han selv tror, han kan danse. Åh, hvor gør det ondt! Bare lægen snart kommer!
3. Nej, hvor er jeg sulten! Hvor længe skal jeg sidde her og vente? Hvordan kunne det også ske? Bare jeg når at komme tilbage, inden de er færdige med desserten. Åh, og det kød så lækker ud. Vi skulle have købt noget mere af det. Bare der er noget tilbage til mig! Hvis vi havde haft en ordentlig kniv, så var det aldrig sket. Det er fuldstændig umuligt at skære kød i tynde skiver med sådan en kniv!
4. Det her, det er simpelthen en joke. Jeg har aldrig købt ulovligt fyrværkeri. Jeg har lært førstehjælp. Jeg er den eneste i familien, der hele tiden har beskyttelsesbriller på nytårsaften. Og så skulle den raket lige ramme mig! Jeg er sikker på, det var Christian, der fyrede den af. Bare der ikke er sket noget med mit øje! Hvis ikke Susanne bare lige skulle prøve mine briller, så var det her aldrig sket. Fandens også!
5. Jeg vil hjem i min seng. Hvorfor har de kørt mig herhen? Jeg gør det aldrig mere! Det er sidste gang!
– Puh, hvor her lugter! Er det mig? Åh, bare jeg ikke skal have en udpumpning! Jeg synes, jeg kan smage rødvin. Eller er det ...? Nej, det er det ikke. Nej, man skal aldrig blande, og jeg ved det. Ja, jeg ved det! Jeg ved det! Hvorfor gjorde jeg det så? Og hvorfor kommer min mor ikke og henter mig? Min mobil, hvor er min mobil? Og Mads ... hvor er Mads henne? Han var her da lige før!
6. Sikke mange mennesker! Bare jeg ikke skal sidde her og vente resten af aftenen. Hvorfor skulle jeg også lige snuble I DAG? Åh nej! Det føles, som om den blive større og større. Men det gør heldigvis ikke særlig ondt. Gudskejov! Jeg må nok hellere ringe til Niels igen, så han ikke bliver nervøs. Bare han vil vise mig dronningens tale, så jeg kan høre den, når jeg kommer hjem! Hvor bliver det spændende at se, hvad hun har på i år. Noget grønt håber jeg, det klæder hende så godt.

7. Skriv selv og fortæl, hvad sygeplejersken tænker.

2 BARE

1. Find ni sætninger i de seks tekster, der begynder med **bare**.
2. Hvad betyder **bare** i de ni sætninger, og hvad slags sætning kommer efter **bare**?
3. Find tre steder, hvor der står **bare** inde i sætningerne. Hvad betyder **bare** der?

3 GRETE HOLMS UHELD

Læs tekstdumperne, som I får af jeres lærer, og få teksten til at hænge sammen.

Skriftlig opgave

Du er chaufføren, der åbnede døren og ramte Grete Holm.

Fortæl din historie. Brug det du kan fra teksten om Grete Holms uheld, og fortæl ellers, hvem du er, og hvad der skete før og efter, du blev involveret i hendes uheld.

4 AT NÅ

Læs de to små dialoger og diskuter, hvad **at nå** betyder i de forskellige situationer.

1. På skadestuen. Iben ringer til sin mand på hans arbejde.

IBEN: Nu skal du ikke blive bange, men jeg kørte altså galt på vej hjem fra børnehaven.

Jeg skulle lige *nå* over lyskrydset på Jernbanevej, men så ...

LEIF: Er der sket noget med Rasmus?

IBEN: Det ved de ikke endnu. Måske har han brækket hånden. Han skal til røntgen.
Hvis du skynder dig, *kan* du *nå* at være her, inden de henter ham.

2. På kollegiet. Det banker på døren.

LITTEN: Hej, vil du med ud at gå en tur?

Vi *kan* lige *nå* rundt om søen, før solen går ned.

KASPER: Desværre. Jeg skal til eksamen i anatomi i morgen, og jeg *skal* *nå* at læse 100 sider. Og jeg *skal* også *nå* at sove et par timer, så ...

LITTEN: Åh, du *når* det nok.

5 TO KLIP PÅ ÉN GANG

LYT Episode

LENE: Har du hørt, at Grete Holm er kommet til skade?
MARTIN: Ja, sådan en idiot!
LENE: Ja, men det var da godt, at der ikke skete mere.
MARTIN: Ja, mon ikke! Ved du, om han havde drukket?
LENE: Nej, det har jeg ikke hørt noget om. Det tror jeg ikke.
MARTIN: Har han været inde og besøge hende?
LENE: Det spurgte jeg også Grete om i går. Men det havde han ikke.
Ikke endnu i hvert fald.
MARTIN: Det er sgu da det mindste, man kan gøre!
LENE: Ja, eller sende hende nogle blomster. Men han kan jo nå det endnu.
Hun bliver først udskrevet på fredag eller lørdag, tror jeg. Hun regner
i hvert fald med, at hun skal være indlagt mindst en uge.
MARTIN: De sku' tage hans kørekort, sku' de!
LENE: Ja, eller i hvert fald give ham et klip. Han var vist ret ung.
MARTIN: Så har han garanteret lige fået kørekort. Og så har de jo ingen rutine!
LENE: Ja, sådan nogle unge fyre, de skulle slet ikke have lov til at køre!
Det er ikke så mærkeligt, at de skal betale mere i forsikring end os andre.
Men ... øh ... hvordan var det nu? Fik du ikke selv et klip eller ...?
Ja, var det ikke dig, der fik to klip – på én gang?
MARTIN: Jo ... Men hvor ved du det fra?
LENE: Det var vist min bror, der fortalte det. Det tror jeg da, alle ved.
Men hvorfor fik du egentlig to?
MARTIN: Ja, jeg kørte for stærkt. Vi skulle bare nå en fodboldkamp nede i Kolding, så ...
LENE: Men det får man da ikke to klip for?
MARTIN: Nej, men minnevø ... han var med i bilen, han havde glemt sikkerhedsselen.
LENE: Men det var da ikke din skyld?
MARTIN: Nej, det syntes jeg jo heller ikke. Men han var ikke fyldt 15, så det var mit ansvar,
sagde de.
LENE: Jamen, det er vel også meget rimeligt? Hvor ...? Fik du så en bøde?
MARTIN: Ja, 3000 kr. Men vi nåede kampen! Og Kolding vandt!
LENE: Nå, men det var da godt, at der ikke skete noget.
MARTIN: Skete noget?! Der var to biler på vejen – min og politiets!

6 MELLEM LINJERNE

Hvad tror / synes I? Og hvorfor?

Indsæt *tror / synes I* i spørgsmålene.

1. Har Lene og / eller Martin besøgt Grete?
2. ... ved du, om han havde drukket? Hvem er „han“?
3. Skal han besøge Grete, eller sende hende blomster eller hvad?
4. Men han kan jo nå det endnu. „Nå det“ – inden hvad?
5. De sku' tage hans kørekort, sku' de! Hvem er „de“?
6. Hvor bor Martin?
7. Er 3000 kr. for meget eller for lidt?
8. Hvor gamle skal kvinder og mænd være for at få kørekort?

Se www.sikkertrafik.dk, hvis I vil vide mere om klippekortet.

7 TID OG BETYDNING

Diskuter betydningen af:

Hvor længe har hun været indlagt? og
Hvor længe var hun indlagt? og
Hvor længe skal hun være indlagt? og
Er hun blevet indlagt?

Find derefter verberne i Lenes og Martins
tre første replikker i nr. 5: To klip på én
gang, og diskuter, hvorfor verberne står i
den tid, de gør.

8 TID

Indsæt verberne i den rigtige tid.

Eksempel

Jon møder sin skolekammerat, Per, på gaden.

(give)	JON:	Hold kæft et blåt øje!! Hvem <u>har givet</u> dig det?
	PER:	Martin.
	JON:	Jamen, hvorfor?
(være, sidde)	PER:	Jeg <u>var</u> hjemme hos ham i går. Vi <u>sad</u> og <u>så</u> en film, men den <u>var</u> lidt kedelig.
(se, være)		Og så <u>begyndte</u> vi at bokse – altså bare for sjov – og så <u>gav</u>
(begynde, give)		Martin mig én lige i øjet. Jeg <u>var</u> bare for langsom.
(være)		
(se)		<u>Ser</u> det meget slemt ud?

1. Sofie og Jonas står og taler sammen, mens de venter på, at orkestret spiller det næste nummer.

(være)	SOFIE:	Hold da op! Hvor ¹ _____ du god til at danse tango!
(lære)		Hvem ² _____ dig det?
(lære, være)	JONAS:	Det ³ _____ jeg, da jeg ⁴ _____ udvekslingsstudent i Argentina.
(være, være)		Men det ⁵ _____ i 2011, så det ⁶ _____ længe siden.

2. Hans og Maja sidder i bilen. Han kører hende til lægen. Hun skal vaccineres.

(huske)	HANS:	Du ¹ _____ dit sundhedskort, ikke?
(have)	MAJA:	Jo, jo. Jeg ² _____ det her i min taske.
(være)	HANS:	³ _____ du helt sikker?
(vide, glemme)	MAJA:	Jeg ⁴ _____ godt, at jeg ⁵ _____ det sidste gang.
(fortælle)		Du ⁶ _____ mig det mindst 10 gange.

3. Erik kommer hjem til sin kone ved 16-tiden.

(skulle)	PIA:	Hvad tid ¹ _____ du røntgenfotograferes i morgen?
(blive, blive)	ERIK:	Jamen, jeg ² _____ røntgenfotograferet! Det ³ _____
(tale)		jeg i formiddags, og jeg ⁴ _____ med lægen bagefter.

4. Carmen og Joana er til dansk. De står og drikker en kop kaffe i pausen.

(få)	CARMEN:	Kan du huske i vinter, da Paul ¹ _____ tvillinger og ² _____ chokolade med til klassen?
(have)	JOANA:	Ja, og vores lærer ³ _____ ham, hver gang han ⁴ _____ at fortælle det. Og hun ⁵ _____ så flov. Det ⁶ _____ for resten længe siden, jeg ⁷ _____ hende.
(afbryde, prøve)		
(blive, være)	CARMEN:	Jamen, hun ⁸ _____ på barselsorlov.
(se)	JOANA:	Neeej!
(være)	CARMEN:	Jo, jeg ⁹ _____ hende og hendes mand i parken i går.
(møde)		De ¹⁰ _____ trillinger!
(få)		

9 NUTID, DATID OG FØRNUTID

Eksempler

Peter er syg. Han *ligger* i sengen.

Jeg *drikker* te om morgen.

Grønland *er* verdens største ø.

Jeg tror, Tina *kommer* om et par timer.

Forklaring

Nutid

fordi det er *nu* han ligger i sengen og er syg.

fordi jeg *plejer* at drikke te om morgen.

fordi Grønland *altid* vil være den største ø.

fordi jeg taler om *fremtiden*.

Datid

I går *faldt* Sigurd og *slog* sit knæ.

Rikke *mødte* Fritz, da hun *boede* i Berlin.

Førnutid

Har du hørt, at Kåre *har brækket* armen?

Har du *spist*?

Vi *har købt* et hus på Vibevæj.

Ane *har boet* i Danmark i mange år.

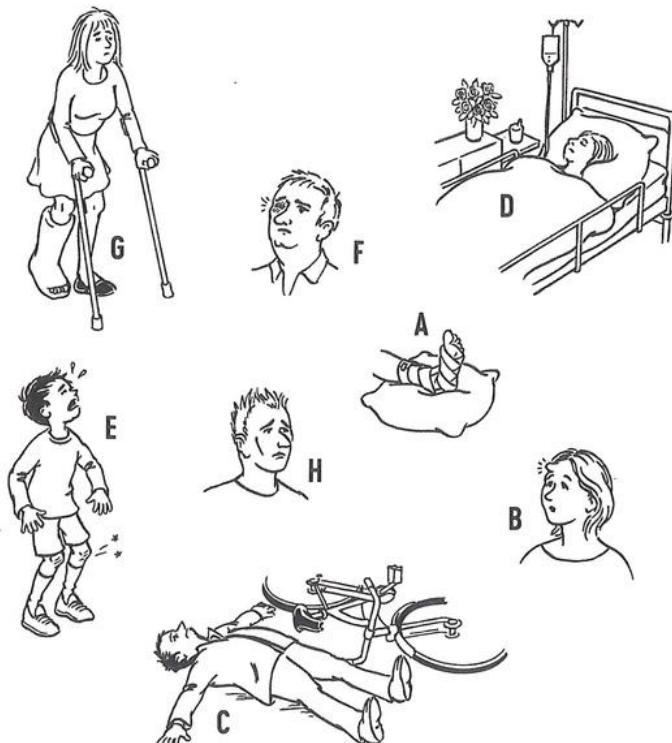
Ane *har boet* i Danmark i mange år,
men nu bor hun i Norge.

Når vi *har spist*, går vi i biografen.

fordi det vigtigste er *resultatet*, at vi nu er husejere.

fordi hun *stadigvæk* bor her. Om perioden er slut eller ikke slut,
forstår man ud fra konteksten.

fordi det ene sker *i fremtiden før det andet*.

10 HVAD ER DER SKET?

LYT Hvilke tekster og billeder passer sammen?
Hvilke tekster er ikke illustreret?

A: Er Peter / Anna kommet til skade?

B: Ja, han / hun

1. har forstuvet fodden.
2. har brækket benet.
3. har brændt sig.
4. har fået en bule i panden.
5. har fået en flænge i kinden.
6. har fået et blåt øje.
7. har fået nogle hudafskrabninger på knæene.
8. har skåret sig i fingeren.
9. har slået sig.
10. er bevidstløs / besvimet.
11. er (blevet) indlagt.
12. har skoldet armen.

11 SAMTALE

To og to. Se billedet fra skadestuen på side 75.

A: Hvad er der sket med hende/ham ...?

B: Hun/Han har ...

Forklar, hvem I taler om ved at beskrive dem og fortælle, hvor de sidder. Se side 42, nr. 6:

Hvem er det?

12 BANG! – LIGE IND I EN GLASDØR

SE

Før I ser videoen: Læs overskriften og følgende to replikker fra begyndelsen af samtalens:

BODIL: ... Nadia, hun gik lige ind i glasdøren der og slog hovedet. De er ret farlige.
... der skete ikke noget.

MICHAEL: ... Jeg er også engang gået ind i sådan en glasdør. ...

På videoen fortæller Michael, hvad der skete.

Skriv seks spørgsmål, som du har lyst til at stille ham.

Se derefter videoen et par gange.

Hvilke af dine spørgsmål fik du svar på?

13 HAR DU HØRT ...?

LYT

- Har du hørt,
- at Sofie er kommet til skade med bénnet?
 - at Ásbjørn har fået et blåt øje?
 - at Kím har brækket håndleddet?
 - at Lin har fået en hjérnerystelse?
 - ...

Hvordan skéte det?

Hun faldt/væltede på cyklen.
Han blev kørt ned af en bil.
Han stødte sammen med en tåxa.
Hun kørte gált.
Han var oppe at slás med Bó.
Hun skár sig, da hun lavede mág.
...

Hvornår skéte det?

Hér

- til morgen.
- i éftermiddag.
- til aften.

Hér i

- (går) mórges.
- (går) formiddags.
- (går) éftermiddags.
- (går) áftes.
- (går) nát.
- gár.
- forgárs.
- mándags.
- wéekenden.
- síðste úge.

Ved míddagstid.
Ved mídnatstid.
For et par dáge/ ... síden.
Dét er en uges/ ... tíð síden.
Da han var på væi hiém.

Hvor länge skal hun have bénnet i gips?

Hvor länge har hun været índlægt?

Hvor länge var han bevidstløs?

...

I

- 8/14 dáge.
- en times / dags / uges / måneds tíd.
- et par tímer / dáge / úger / mánedar.
- ...

Hvor länge har han været índlægt?

Hvor länge har han haft bénnet i gips?

Síden

- april
- i frédays
- den 18.

14 HAR DU HØRT ...?

LYT

1. Oliver og Dorte

Hvad er der sket med Dorte?
Hvordan skete det og hvornår?
Hvor længe var hun på skadestuen?
Hvad dato er det?

2. David og Simone

Hvad er der sket med Frederik?
Hvordan og hvornår skete det?
Hvornår kommer han hjem fra hospitalet?
Hvorfor har Simone ikke lyst til at besøge ham?

3. Katrine og Bjørn

Hvad er der sket med William?
Hvordan og hvornår skete det?
Hvor længe skal han være indlagt?

16 EN MEGET LANG FREDAG

Læs historien, og inddel den i afsnit.

Begrund jeres inddeling.

For en måneds tid siden var Eva hos tandlægen for at få trukket en visdomstand ud. Det tog lang tid, men ud kom den! Hun blev meget overrasket, da hun så, hvor stor den var. Da hun var på vej ud af døren, sagde tandlægen, at han skulle til en konference oppe i Ålborg, så hvis hun fik problemer, skulle hun henvende sig hos tandlægevagten. Det undrede hende, at han sagde det, men hun spurgte ikke hvorfor. Da Eva kom hjem, var hun ret sulten, men hun ventede med at spise frokost, til hun ikke kunne mærke bedøvelsen længere. Mens hun spiste, begyndte det at bløde. Og det blev ved med at bløde. Da det havde blødt i næsten tre timer, besluttede hun at gå på skadestuen – hun boede nemlig lige ved siden af et hospital. Der var mange på skadestuen, men der kom straks en sygeplejerske og gav hende en vattampon ind i munden med noget på, som skulle stoppe blødningen. Sygeplejersken kom igen nogle gange og spurgte, hvordan det gik. Det blev ved med at bløde. Til sidst kom der en sygeplejerske

15 UHELD OG ULYKKER

Tre og tre.

To interviewer og én fortæller. Byt roller.

Har du nogensinde væretude for et uheld eller en ulykke?
Kom du til skade?
Hvad skete der?
Hvordan skete det?
Hvornår skete det?
Hvor skete det?
...?

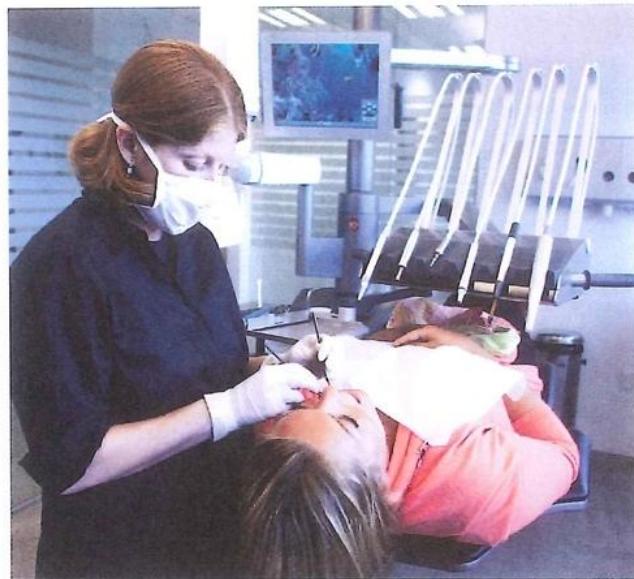
17 BLODDONOR

Tal sammen tre og tre

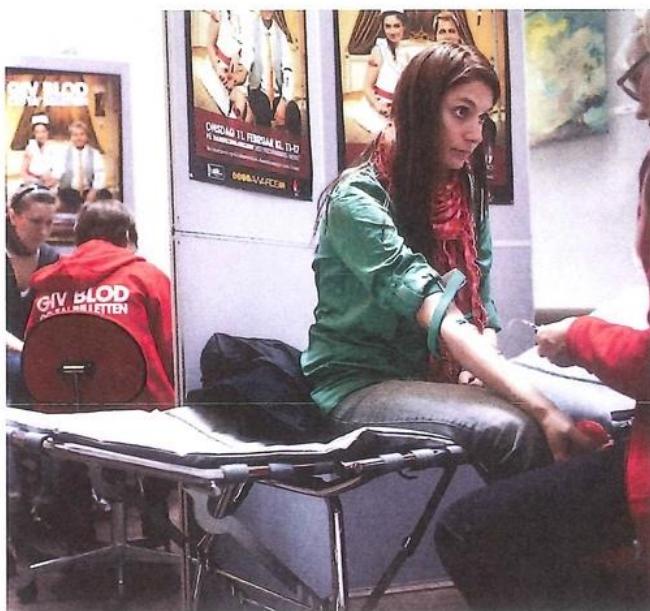
1. Kender du din egen blodtype?
Hvorfor / Hvorfor ikke?
2. Har du nogensinde givet blod?
Hvorfor gør / gjorde du det?
3. Kunne du tænke dig at give blod?
Hvorfor / Hvorfor ikke?
4. Får man noget for at være bloddonor i ...
(dit hjemland)?

med nål og tråd. Men den læge, der havde vagt, var en af Evas venners søster, og Eva vidste, at hun kun havde arbejdet på skadestuen i en måneds tid, så hun skulle ikke sys! Heldigvis sagde lægen, at Eva skulle tage en taxa ind til tandlægevagten, så de kunne se på det. Da Eva kom til tandlægevagten, var klokken blevet otte om aftenen. Så sad hun der og ventede et par timer. Endelig blev det hendes tur. Tandlægen læste først, hvad de havde skrevet på skadestuen, kiggede Eva i munden og sagde så, at de var nødt til at tilkalde en kæbekirurg. Så sad hun igen og ventede et par timer. Da kæbekirurgen kom, syede han hende i munden med det samme, og et øjeblik efter holdt det op med at bløde. Men så sagde han, at Eva skulle indlægges og have en blodtransfusion, fordi hun havde blød i så mange timer. Eva havde overhovedet ikke lyst til at komme på hospitalet. Hun ville bare hjem i seng, men hun var alt for træt til at protestere. En halv time senere lå Eva i en hospitalsseng ogsov. Hun opdagede slet

ikke, at sygeplejersken gav hende et stik i armen, og at blodet begyndte at løbe ind. Ugen efter var Eva hos sin egen tandlæge for at få trådene ud. Hospitalet havde sendt et brev med hele historien til ham. Han forklarede, at han havde skåret en lille blodåre over. Den lå ikke præcis, hvor de plejer at ligge. På hospitalet havde de også sagt, at det ikke var tandlægens skyld. Men Eva syntes alligevel, at det var lidt mærkeligt. Vidste hendes tandlæge, at han havde skåret den lille blodåre over, da hun tog hjem om fredagen??

18 BLODDONOR

To og to

Formuler tre spørgsmål om at give blod, som I gerne vil have svar på.

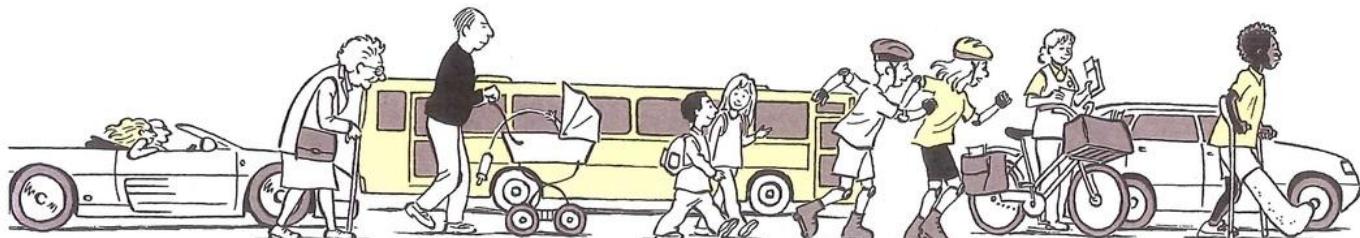
Skriv spørgsmålene på tavlen, og find svarene på www.bloddonor.dk

19 SAMTALE PÅ DANSK

Spørg tre mennesker, om de giver eller har givet blod.

Spørg hvorfor/hvorfor ikke.

Skriv og fortæl, hvad de svarer.

20 TO SKADESTUEHISTORIER

LOUISE: Jeg skal være vikar for Malene i aften.
MARIA: Nå, er hun syg?
LOUISE: Nej, hun har brækket storetåen, så ...
MARIA: Hvordan er det sket?
LOUISE: Jeg ved det faktisk ikke. Jeg ved bare, der var aflyst i tirsdags, for da sad hun og ventede på skadestuen.

Maria og Louise snakker videre. *Se videoen, læs teksten herunder, og sæt linjerne i rigtig rækkefølge. Overstreg de to linjer, der ikke er en del af Marias historie.*

SE

Video A

Hun hentede Oscar med det samme.
De fik perlen med hjem i en lille plastikpose.
1. Oscar på tre år var i børnehaven, hvor han legede med perler.
Denne gang fjernede Maria selv perlen med en pincet.
Lægen var ikke særlig venlig.
Han puttede en af perlerne op i næsen.
Der var en læge på skadestuen, der fjernede perlen med en lang pincet.
De ringede fra børnehaven og sagde til Maria, at hun skulle køre Oscar på skadestuen.
Så Maria og Oscar var på skadestuen to gange den dag.
Den fandt Oscar, og så puttede han perlen op i næsen igen.

SE

Video B

Se videoen, læs teksten herunder, og sæt linjerne i rigtig rækkefølge. Overstreg de to linjer, der ikke er en del af Louises historie.

Veninden blev indlagt.
Louise tog tilbage til fødselsdagsfesten.
Men Louise besvimedede på vej ud til toilettet og slog hovedet.
Inden festen havde veninden, der er diabetiker, taget insulin.
Louise ringede efter en ambulance.
1. For ti år siden var Louise og hendes veninde til en 18 års fødselsdag.
Det endte med, at Louise og hendes veninde fik morgenmad i hver sin hospitalsseng.
Ambulancen kørte meget langsomt.
Og Louise blev på hospitalet ogsov ved siden af sin veninde.
Under festen blev hun helt slap og dårlig, fordi hun havde taget for meget.
Næste morgen skulle veninden kaste op, og Louise ville hjælpe hende, men så skulle hun selv tisse.

21 AT VÆRE / BLIVE NØDT TIL ...

Udtryk og tryk

Læs og forstå eksemplerne. Lyt, sæt trykstreger, tegn ringe, og marker melodien.

1. Jeg er desværre nødt til at gå tidligt i dag.
2. Du bliver nødt til at ringe til Anna og fortælle, at du er kørt galt og ikke kan komme.
3. Jeg er nødt til at gå nu, ellers kommer jeg for sent til tandlægen.

22 BESØGSTID

Læs teksten, og diskuter brugen af *når* og *da*.

Min bror ligger på hospitalet. *Når* jeg besøger ham, har jeg altid kaffe med. Han kan ikke lide den kaffe, de laver på hospitalet. *Da* han blev indlagt, troede vi kun, at han skulle være der et par dage. Men nu har han været der i over en uge. De ved ikke, hvad han fejler. *Da* jeg kom i dag, var han i virkelig dårligt humør. Han plejer ellers at blive glad, *når* jeg kommer. Men hans kæreste havde lige været der. Hun rejser til Sydøstasien, *når* hun er færdig med sin sidste eksamen. Det var meningen, de skulle rejse sammen, men hun vil ikke vente. I vinter, *da* hun havde halsbetændelse og mistede stemmen i to uger, blev min bror hjemme hos hende, *når* hans venner gik i byen. ... Måske er det meget godt, at hun rejser.

Når og da

Forklaring	Eksempler
Vi bruger <i>når</i>	
- om noget, der sker altid / flere gange	Jeg bliver træt i øjnene, <i>når</i> jeg sidder for længe ved computeren. Han blev virkelig glad, <i>når</i> Lis kom på besøg.
- om noget, der sker i fremtiden.	<i>Når</i> hun er færdig med gymnasiet, vil hun ud at rejse.
Vi bruger <i>da</i>	
- om noget, der sker én gang.	Karl var kun 16, <i>da</i> han brækkede ryggen. <i>Da</i> Ali kommer ind i hulen, ser han en masse sølv og guld og diamanter.

23 PÅ SKADESTUEN DEN 31. JULI

Line er på sommerferie hjemme hos sine forældre. Hun går ind hos blomsterhandleren, som hun har kendt, siden hun var barn. Han fortæller, at han var en tur på skadestuen aftenen før, fordi hans kæbe var gået af led.

Ved I, hvad *at turde* betyder, og hvordan det bøjes?

Kender I udtrykket *at tage sig sammen*?

Hvad betyder *at gabe*?

Hvad betyder *at gå af led*?

Mundtlig hjemmeopgave

Lyt til dialogen, og genfortæl historien.

Mundtligt hjemmearbejde

Øv de tre eksempler til næste gang.

Lyt og skriv hjemme

Lyt til dialogerne, og skriv hvad du hører. Sæt trykstregen.

1. A: 18 ord, 8 tryk
B: 7 ord, 5 tryk
2. A: 8 ord, 4 tryk
B: 13 ord, 5 tryk

Skriv selv tre små dialoger med udtrykkene *at være / blive nødt til ...*

24 TIL FEST DEN 10. SEPTEMBER

LYT

Sommerferien er slut, og Line er begyndt at arbejde igen, men i aften er hun til fest hos sin veninde, Laura. Line sidder og snakker med Frederik, som hun lige har danset med.

Ved I, hvad *at opdage* betyder?

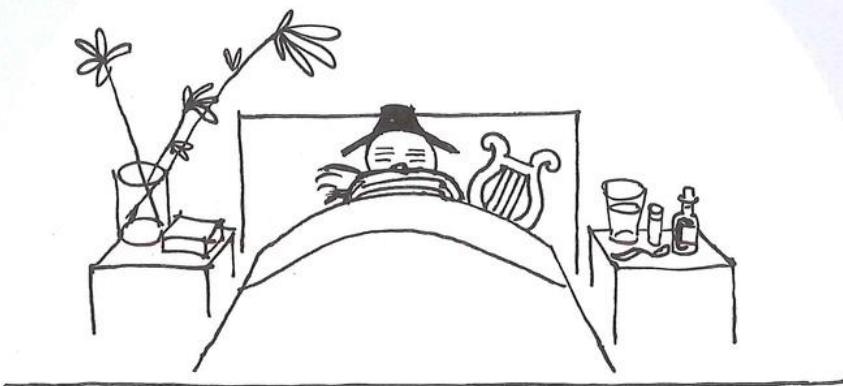
Hjemme og i klassen

Lyt til dialogen, og forbered følgende spørgsmål hjemme.

Diskuter dem tre og tre i klassen.

1. Er der forskel på de to historier (nr. 23 og 24)?
2. Synes I, Frederik er god eller dårlig til at lyve?
Hvorfor / Hvorfor ikke?
3. Er det i orden, at han løj? Hvorfor / Hvorfor ikke?
Er der situationer, hvor det er i orden at lyve for patienter?
4. Hvorfor tror I ikke, Line fortæller Frederik, at hun kender historien?
Tror I, hun fortæller det senere?
5. Lyver Line for Frederik, synes I?

8. HVORDAN GÅR DET?

FORKØLET

Stemnings-gruk.

*Jeg er så forkølet, forpint og besværet,
og det er så synd og så trist,
og jeg er så syg, som ingen har været –
siden*

*Og jeg ligger i sengen og tænker kun på,
at jeg har det så vederstyggeligt,
og er så elendig og mishandlet, åh!
Og det er*

Piet Hein

1 FORKØLET

Arbejd sammen to og to

1. Læs digtet og skriv sidste linje i hvert vers færdig. (Det behøver ikke rime).
2. Skriv jeres forslag på tavlen.
3. Læs alle forslagene og find ud af, hvilket I synes er bedst og hvorfor.
4. I får Piet Heins sidste verslinjer af jeres lærer. Diskuter, hvad digtet siger, og om I synes, digteren har ret.

Du skulle tage
at drikke en kop
kamillete, så får du
det meget
bedre!

2 FOKUS PÅ SPROGET

1. Ordet *så* bliver brugt syv gange i digtet.
Hvad betyder det?
2. *Jeg har det så vederstyggeligt*. Danskere forstår udtrykket, men bruger det normalt ikke.
Hvad kan man sige i stedet for?
Og hvordan siger man det modsatte?
3. Hvornår siger danskere *Hvordan går det?*
Og hvornår Hvordan har du det?
Og hvad svarer man?
4. Hvilke danske ord tror I er svære at sige,
når man er forkølet og snøvler?

3 GODE RÅD

Tre og tre

Se taleboden.

1. Hvad er forskellen på *får det bedre* og *har det bedre*?
Og hvad med *bliver forkølet* og *er forkølet*?
2. Giv hinanden gode råd mod forkølelse.
Skriv jeres råd på tavlen.
Begynd med *Du skulle tage at...*
3. Hvordan kan man ellers formulere rådene?

4 HVAD VED I?

Tre og tre

1. Hvilke symptomer kan man have, når man er forkølet?
2. Hvordan smitter forkølelse?
3. Hvad kan man gøre for at undgå at blive forkølet?
4. Hvilke mulige komplikationer er der?

Skriv jeres svar ned. Gå derefter på nettet og se,
hvad lægerne siger om de fire spørgsmål på
www.netdoktor.dk

Skriftlig opgave

Skriv fire ting, I godt vidste, før I læste om forkølelse
på nettet.

Skriv derefter de ting, I ikke vidste, før I gik på nettet.
Begynd sådan:

Jeg vidste (også) godt, at / hv- ...

Jeg var (også) godt klar over, at / hv ...

Jeg vidste (heller) ikke, at / hv- ...

Jeg var (heller) ikke klar over, at / hv ...

5 VED I DET?

Hvordan melder man sig syg i Danmark?

Skal man fx aflevere en lægeerklæring til sin arbejdsgiver?

Bliver man afskediget, når man har været syg i længere tid?

Har I andre spørgsmål om arbejde og sygdom?

6 JEG KAN GODT PRØVE AT FÅ EN AFLØSER, HVIS DET ER ...

SE

Hvad tror I? Og hvorfor?

Issa ringer og melder sig syg på sit arbejde.

1. Hvem er Helen?
2. Hvordan reagerer Helen på Issas sygemelding?
3. Hvad slags job har Issa?
4. Hvorfor melder Issa sig syg?
5. Hvordan formulerer Issa sin sygemelding?

7 AT GLÆDE SIG TIL ...

Udtryk og tryk

Læs og forstå eksemplerne. Lyt, sæt trykstreger og tegn ringe.

1. Jeg glæder mig til weekenden.
2. Jeg glæder mig til at blive af med min forkølelse.
3. Jeg glæder mig, til du kommer og besøger mig.

Mundtligt hjemmearbejde

Øv de tre eksempler til næste gang.

LYT

Lyt og skriv hjemme

Lyt til dialogerne og skriv, hvad du hører. Sæt trykstreger.

1. A: 9 ord, 3 tryk	2. A: 13 ord, 4 tryk	3. A: 13 ord, 7 tryk
B: 6 ord, 2 tryk	B: 3 ord, 2 tryk	B: 3 ord, 2 tryk
		A: 3 ord, 1 tryk

Skriv selv tre små dialoger med at glæde sig til ...

8 EN AFLYST KORAFTEN

LYT Episode

Lottes mobil ringer.

LOTTE: Hej!

SIGNE: Hej, Lotte! Hvordan går det så?

LOTTE: Jamen, det går godt. Ja, altså, jeg er syg.

SIGNE: Syg, hvordan syg? Er du sygemeldt?

LOTTE: Ja, jeg er smadderforkølet.

SIGNE: Men du lyder da ikke særlig forkølet.

LOTTE: Nej, men det er fordi jeg lige har taget nogle næsedråber.

SIGNE: O.k. Du ved godt, at man ikke må bruge dem i mere end en uge, ikke?

LOTTE: Jo, jo, det ved jeg godt.

SIGNE: Skal du så på arbejde i morgen?

LOTTE: Nej, først mandag. Jeg vil jo ikke smitte mine kolleger.

Jeg synes i hvert fald selv, det er vildt irriterende, når der er nogen af de andre, der sidder og hoster og nyser og snotter hele tiden.

SIGNE: Det er selvfølgelig rigtigt, men var du ikke også sygemeldt for et par uger siden?

LOTTE: Jo, det er rigtigt. Kan du ikke huske, jeg havde halsbetændelse?

Jeg havde i hvert fald ret ondt i halsen. Og jeg var hæs. Jeg kunne næsten ikke sige noget.

Ja, og jeg kunne selvfølgelig heller ikke synge. Det var derfor, jeg meldte afbud til korprøven.

Men jeg kommer i aften.

SIGNE: Ja, det er derfor, jeg ringer. Der er ikke nogen korprøve i aften. Den er aflyst.

Det er fordi ... Hvad er det nu vores nye dirigent hedder?

LOTTE: Åh, Ivan, ikke?

SIGNE: Nå jo... nå, men det er fordi han er blevet syg – altså rigtig syg – han har fået lungebetændelse.

LOTTE: Nej, hvor ærgerligt. Jeg havde sådan glædet mig. Og Karsten og jeg sidder lige og snakker om at gå på café bagefter sammen med nogle af de andre ... og dig selvfølgelig.

SIGNE: Ja, men det må så vente til næste uge ... Og så er der jo heller ikke nogen, der bliver smittet.

9 MELLEM LINJERNE

Hvad tror / synes I? Og hvorfor?

Indsæt *tror/synes I* i spørgsmålene.

1. Hvem er Lotte og Signe?
2. Hvorfor siger Signe, at dirigenten *er blevet syg – altså rigtig syg ...?*
3. Hvem er Karsten?
4. *...og så er der jo heller ikke nogen, der bliver smittet.*
Hvem tænker Signe på?
5. Er det o.k., at Lotte har sygemeldt sig?
6. Hvordan lyder Signe? Vælg fire ord/udtryk, du synes passer:
venlig/kort for hovedet
som om hun er i godt humør/i dårligt humør
medfølende/ligeglads/ironisk/irriteret
afslappet/stresset
som om hun har god tid/som om hun har travlt
7. Hvad siger Lotte til Signes sidste bemærkning?
Skriv jeres forslag på tavlen.

10 FOKUS PÅ MODALVERBER

Se eksemplerne herunder fra nr. 8: En aflyst korafthen, og diskuter, hvad modalverberne betyder.

1. Du ved godt, at man ikke **må** bruge dem i mere end en uge, ikke?
2. **Skal** du så på arbejde i morgen?
3. **Kan** du ikke huske, jeg havde halsbetændelse? Jeg **kunne** næsten ikke sige noget. Ja, og jeg **kunne** selvfølgelig heller ikke synge.
4. Ja, men det **må** vente til næste uge ...

Ja, du må godt
tage noget hostesaft med.
Og nogle ekstra stærke
C-vitaminer! Og nogle flere
papirlommeklæder... de bløde!
Og så nogle gajoler! To pakker.
Med menthol!

11 NÅR MAN GERNE VIL HAVE HJÆLP

På mange måder

Arbejd sammen tre og tre. Se eksemplet til højre.

Hvordan kan man ellers bede om hjælp?

Skriv jeres forslag på tavlen. Diskuter, hvem man siger hvad til.
Inddel forslagene efter grad af høflighed.

12 DESVÆRRE

Rollespil

Du har ... med høj feber. Du er alene hjemme.

Arbejd sammen tre og tre. I skiftes til at være de forskellige personer.

1. Ring til dit arbejde og **meld dig syg**.
2. Ring også til din veninde / ven og **meld afbud** til hendes / hans fødselsdag i aften / ...
3. **Aflys** den pokeraf�ten / filmaften / ..., I skulle have hjemme hos dig i overmorgen.
4. Ring til din nabo og **bed** ham lufte din hund / ... og købe en / et / noget / nogle ... til dig.

13 EN TELEFONSAMTALE

LYT

*Anna taler i telefon med Peter.
I hører kun Anna. Skriv, hvad hun siger.
Skriv derefter, hvad I tror, Peter siger.*

14 EN SYG DIRIGENT

Diktat

Ivan ligger i sin seng, som *hans* læge har sagt, at han skal. Han kan ikke huske, hvornår han sidst har ligget i sengen. Men han har ikke lyst til andet, for han har lungbetændelse og høj feber. Han har det rigtig dårligt. *Hans* kæreste har allerede ringet til *deres* venner og meldt afbud til en middag om fredagen. Men det værste er, at han er nødt til at aflyse prøven med *sit* nye kor. Han havde sådan glædet sig til at arbejde med dem. Hans kæreste har sagt, at hun godt vil ringe for ham, men han vil helst selv. Han tager sin mobiltelefon, der ligger på gulvet ved siden af *hans* seng, men han lægger den tilbage igen. Han er alt for træt til at tale med nogen lige nu. Lidt senere bliver Ivan og *hans* kæreste enige om, at det nok er en meget god idé, at hun ringer og aflyser *hans* korafarten.

Hvorfor er der valgt *sin / sit / sine, hans / hendes* eller *deres*?

15 HANS / HENDES, SIN / SIT / SINE, DERES

Forklaring

Sin / sit / sine

Sin / sit / sine refererer til subjektet i samme sætning.

Sin / sit / sine refererer altid til et subjekt i 3. person ental.

Sin / sit / sine kan ikke være en del af subjektet.

Hans / hendes

Vi bruger *hans / hendes*

- når det er en del af subjektet.
- når det er en anden person end subjektet, vi taler om.

Eksempler

Hun ringede til *sin* veninde og aflyste deres bytur.

Tom og *hans* kæreste fik begge to halsbetændelse.
Jan havde høj feber, så lægen lyttede til *hans* lunger.

Deres

Vi bruger *deres*, når subjektet er i flertal.

Ea og *Per* legede med *deres* kat, mens *deres* mor ringede til dyrlægen.

16 HANS, HENDES ... / SIN, SIT, SINE ... / DERES ...

Skriv nr. 1-10 færdig. Der kan nogle gange være flere muligheder.

Eksempel

Det var dejligt vejr i går, så Peter gik en tur med sin søn.

1. Peter vandt 28.000 kr. i lotto. Dem brugte han på en tur til Rom sammen med _____.
2. Lise var sur. Frisøren havde klippet _____ alt for kort.
3. Peter havde høj feber, og det gjorde ondt, når han trak vejret, så han ringede til _____ og fik en tid samme dag. Lægen undersøgte _____ og gav ham noget penicillin.
4. Peter og _____ gik i byen for at købe en parfume til _____ i fødselsdagsgave.
5. Peter ringede til _____, men det var _____, der svarede.
6. Peters græsslåmaskine er blevet for gammel, så han har lånt _____. Peter har nemlig lovet _____ at slå græsset, før _____ kommer på besøg.
7. Peter og _____ gik en tur med _____.
8. Lise læste mailen, selv om den faktisk var til _____.
9. Lise havde det ikke så godt, så _____ ringede til _____ og meldte afbud til festen.
10. Peter tog et billede af _____, som han var meget glad for.

17 HVAD KAN GØRE DIG STRESSET?

VOXPOP

SE

Hør, hvad Viggo, Nynne, Eva, Anne, Bjarke, Jacob, Emil, Maria og Joachim siger om stress.

1. Hvem af de ni bliver stressede? Og hvornår?
2. Hvem bliver ikke så tit stresset?
3. Hvem plejede ikke at blive stresset før, men bliver det nu? Og hvorfor?
4. Hvem blev stresset før, men bliver det ikke mere? Og hvorfor ikke?
5. Hvem bruger (også) andre ord i stedet for stress? Hvilke?

Hvad kan stresse dig?

18 LOUISES KÆMPE STAK OPGAVER OG NINAS HVIDE LØGNE

SE

1. Hvorfor var Louise så stresset i går?
2. Hvad stresser Nina, og hvordan reagerer hun?
3. Det går bedre nu. Hvad var det, der hjalp?

19 HVEM VED DET FØRST?

Lyt til din lærer, og gæt hvilke sygdomme, der er tale om.

20 AT HAVE TRAVLT (MED) ...

Udtryk og tryk

Læs og forstå eksemplerne. Lyt, sæt trykstregen og tegn ringe.

1. Jeg har så travlt på arbejde i den her uge.
2. Lige nu har vi meget travlt med at give patienterne mad og medicin.
3. I går havde jeg så travlt, at jeg glemte at spise frokost.

Mundligt hjemmearbejde

Øv de tre eksempler til næste gang.

LYT LYT og skriv hjemme

Lyt til dialogerne og skriv, hvad du hører. Sæt trykstregen.

1. A: 8 ord, 5 tryk	2. A: 3 ord, 1 tryk	3. A: 9 ord, 6 tryk
B: 13 ord, 8 tryk	B: 21 ord, 10 tryk	B: 9 ord, 4 tryk

Skriv selv tre små dialoger med *at have travlt (med)* ...

21 OM STRESS

Stress er et af tidens store samtaleemner. **UGEAVISEN** har derfor valgt at bringe en serie artikler med forskellige synsvinkler på stress. For to uger siden bragte vi den første artikel. Den handler om stress, når det er værst. I sidste uge bragte vi tre interview med familier, der lever uden stress, og i dag sætter vi spørgsmålstegn ved stress som fænomen. I næste uge slutter vi serien med en række artikler med gode råd mod stress.

I får hver sin tekst fra **UGEAVISEN**. Læs den og forbered jer på at fortælle om den næste gang.

Skriftlig opgave

Skriv en artikel til **UGEAVISEN** med gode råd mod stress.

Fortæl fx, hvad der gør folk stressede, og hvad man kan gøre for ikke at blive stresset.

Husk at give din artikel en overskrift.

22 LUS

Hvad er rigtigt, og hvad er forkert, tror I?

1. Danskere bruger omkring 10 millioner kr. om året på lusemidler.
2. Næsten hvert tredje danske barn får lus en eller flere gange om året.
3. Lus er 1½-2 mm lange, når de kommer ud af ægget.
4. De voksne lus er 2-3 mm lange.
5. Lus lever af hår.
6. Lus krvler og springer fra hoved til hoved.
7. Har man en hårlængde på under 0,5 cm, får man ikke lus.
8. Hunlusene lægger 20-30 æg om dagen.
9. Man kan godt have lus, selv om det ikke klør bag ørerne eller i hovedbunden.
10. Man får ikke lus, hvis man vasker sit hår mindst et par gange om ugen.

Rigtigt eller forkert? Svar sådan her:

Ja, det er ... / Nej, det er ...

Det er i hvert fald ...!

Vi mener, det er ..., men vi er ikke helt sikre.

Vi tror, det er ..., men vi er ikke sikre.

Vi ved det ikke, men vi gætter på, at det er ...

R F

1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	

23 LUS

Læs om Evas oplevelser med lus.

Teksten får I af jeres lærer.

Skriv en kort genfortælling af teksten i nutid.

25 TØMMERMÆND

Læs teksten om tømmermænd, som I får af jeres lærer.

1. Står der noget, som I ikke vidste i forvejen?
Jeg vidste (heller) ikke, at / hv- ...
2. Find rådene mod tømmermænd.
Hvordan er rådene formuleret?
3. Hvad hedder tømmermænd på jeres sprog?
Og hvad betyder det, hvis man oversætter det til dansk?

24 TINNITUS

Teksten, som I får af jeres lærer, er et interview med en læge om tinnitus, men spørgsmålene er fjernet.

1. Læs teksten og skriv de syv spørgsmål (et til hvert afsnit).
2. Find alle ord og udtryk i teksten, der handler om lyd og stilhed.
3. Find to råd mod tinnitus i teksten.
Hvordan er rådene formuleret?

26 HVORNÅR, HVOR TIT OG HVOR LÆNGE?

Spørg hinanden tre og tre.

Hvornår har du sidst været forkølet / haft lus / været stresset / ...?

Spørg videre, når det er muligt:

Hvor tit er du forkølet / stresset / ...?

Hvor længe plejer det at tage / vare?

Skriftlig opgave

Skriv fem spørgsmål til dine klassekammerater med

Hvornår ... sidst ...?

Fortsæt med Hvor tit ...? og Hvor længe...?, når det er muligt.

ALENE OVER INDLANDSISEN

**11-ÅRIG REDDER 3-ÅRIG
FRA DRUKNEDØDEN**

**MED TAXACHAUFFØREN
SOM JORDEMODER**

**TANDLÆGE FOR
HJEMLØSE I FRITIDEN**

9. IMPONERENDE

NOBELPRISEN FOR 2. GANG

**NYT LIV UDEN BIL, COMPUTER,
OPVASKEMASKINE OG TV**

11,9 I GENNEMSNIT

**MILLIONARV TIL
KRÆFTENS BEKÆMPELSE**

UGEAVISEN

d. 28-01-2016 kl. 20:15 af **Stux**

Mit spørgsmål er: Hvem er dit idol? Og hvorfor? Jeg skal holde et oplæg i tysk (og PÅ tysk!), hvor jeg skal fortælle om mit idol. Problemet er bare, at jeg ikke HAR noget idol, så inspiration er meget velkommen!

Kommentarer

Svar #1

28-01-2016 kl. 20:34 af **Nanasofie**

Michael Kvium! Han er den sejeste! Dali er også god, men Kvium er bedst! Jeg har aldrig interesseret mig for kunst, før jeg så hans billeder. Man kan have de fedeste diskussioner om dem, og man bliver aldrig enige om, hvad de betyder. Men IDOL vil jeg ikke kalde ham – kan ikke lide ordet IDOL.

Svar #2

28-01-2016 kl. 20:51 af **Stux**

Enig! "Idol" lyder lidt teenage-popstjerne-agtigt. Jeg synes " forbillede" er bedre. Eller bare "et menneske jeg beundrer". Måske er det derfor, jeg ikke kan finde på noget. Måske skulle jeg fortælle om Utzon, ham arkitekten? Operaen i Sydney er da den vildste og mest imponerende bygning! Hvorfor har vi ikke sådan en i Danmark?!?

Svar #3

28-01-2016 kl. 21:18 af **AliBaba**

Fortæl om Søren Kierkegaard. Han siger, at hvert menneske skaber sin egen identitet og sit eget liv gennem sine valg og sine handlinger. Tænk lige over det! Wow! Philosophy rocks for life :). Der er mange kluge filosoffer, men Kierkegaard, han er den klogeste!!

Svar #4

28-01-2016 kl. 22:04 af **MeetMe**

Hallo! Hvad sker der her?! Hvorfor er det kun MÆND, der bliver nævnt som idoler/ forbilleder?!!!! Hvad med at fortælle om Aung San Suu Kyi, som i årevis kämpede for demokrati og menneskerettigheder i Burma/Myanmar. Hun er modig! Og symbol for alle andre der kæmper uden vold mod de værste totalitære regimer. Fik Nobels Fredspris 1991.

Svar #5

29-01-2016 kl. 14:52 af **Vaskebjørn**

Ja tak! Kvindelige forbilleder! Her er mine forslag. Musik: P.J. Harvey og vores egne Mø og Oh land. Kunst: Simone Aaberg Kern, der flyver små, gamle fly og bruger det i sin kunst. Og Dronning Margrethe og Suzanne Brøgger er også seje, selv om de er gamle. Og ellers: Alle de piger – og også drenge – der tør være sig selv og sige NEJ til moderæs! Dem beundrer jeg!

Svar #6

29-01-2016 kl. 16:24 af **Orlando**

Min morfar har aldrig fået en uddannelse, har været skraldemand i 45 år, er den stærkeste jeg kender og fantastisk til at fortælle historier. Og så er han verdensmester i at huske vittigheder og sjovere end de mest berømte stand-up-komikere. Så MORFAR! Du er mit IDOL!

Svar #7

29-01-2016 kl. 18:02 af **Flikflak**

Mit største forbillede – næst efter mig selv xD – er Janus Friis – wonderboy, IT-nørd, iværksætter, skabte SKYPE sammen med sin svenske partner, solgte det for 18 milliarder kroner – og har aldrig taget en uddannelse!! Så mit råd til Stux: Drop det dødssyge tysk-foredrag og lav noget fornuftigt!

1 IDOLER OG FORBILLEDER

Læseopgave

Skoleelever og studerende, der skal lave opgaver, kan inspirere og hjælpe hinanden på studieportaler på internettet. I januar 2016 startede en gymnasieelev, der kalder sig Stux, chattråden side 98 for at få inspiration fra andre.

*Hvilke af de ni udsagn herunder beskriver de seks bloggere, der reagerede på Stux' indlæg?
To af udsagnene passer ikke på nogen af dem! Brug højest 15 minutter på opgaven.*

1. _____ er interesseret i at tjene penge.
2. _____ interesserer sig ikke for modetøj og ser op til seks berømte kvinder.
3. _____ beundrer statsministeren.
4. _____ er et stolt barnebarn.
5. _____ tænker over meningen med livet.
6. _____ Stux trænger til inspiration.
7. _____ har en religiøs leder som sit store forbillede.
8. _____ kan rigtig godt lide at diskutere.
9. _____ protesterer over indlæggene i bloggen og er interesseret i verdenspolitik og menneskerettigheder.

To og to

*Understreg de ord og udtryk, der viser at bloggerne beundrer de mennesker, de skriver om.
Forstår I dem? Hvad slags ord er det?*

2 SVAR #8, #9 OG #10 I BLOGGEN

To og to

I skal sammen formulere Svar #8 til Stux.

1. Snak om, hvad der kan imponere jer hos andre mennesker.
Er det fx *fysiske præstationer* eller *mod* eller ...? Brug fx:
Jeg bliver imponeret over folk, der ...
Jeg synes, det er imponerende / stærkt / flot, når folk ...
Jeg beundrer folk, der ...
2. Bliv enige om et menneske I vil foreslå Stux at fortælle om.
3. Hjælp hinanden med at formulere indlæg #8 i bloggen.
Brug mindst tre forskellige adjektiver til at beskrive jeres person.
4. Skriv jeres svar på tavlen.

Skriftlig opgave

Skriv to andre forslag til Stux.

1. Brug din fantasi og skriv svar #9 som *en anden end dig selv!*
2. Svar #10 er *fra dig selv!*

3 ADJEKTIVER I SUPERLATIV

Se side 35 om adjektiver i superlativ.

Hvornår bruger man superlativ?

Man bruger superlativ, når man sammenligner med *alt andet* eller *alle andre* inden for en gruppe (på to eller flere).

- Søren Kierkegaard er *den klogeste* (af alle filosoffer).
- Min morfar er *den stærkeste*, jeg kender.
- Vi har lige købt to hunde. *Den mindste* var *den dyreste* / *Den mindste* var *dyrest*.

Man bruger også superlativ til at udtrykke *meget høj grad* (uden at sammenligne med andre eller andet).

- Operaen i Sydney er da *den mest imponerende* bygning!
- Man kan have *de fedeste* diskussioner om Kviums billeder.
- Jeg sad ved siden af *den sjoveste* gamle dame til middagen.

Hvordan former man superlativ?

Nogle adjektiver får endelserne *-st*, eller *-est* i superlativ (*bedst*, *klogest*).

Andre adjektiver böjes med *mest* (*mest imponerende*, *mest berømt*).

På side 35 kan du se, hvilke adjektiver, der får *-st/-est* i superlativ, og hvilke der böjes med *mest*.

Hvornår ender superlativ på *-e*?

I bestemt form af superlativer med *-st* og *-est* tilføjes *-e*. Ellers ikke! Dvs. *-e*

- efter *den/det/de*
- efter possessivt pronomen (*min/din/hans/vores/...*)
- efter genitiv-s (*Annas/familiens/Danmarks/...*)

- Jeg sad ved siden af *den sjoveste* gamle dame til middagen.
- *Min bedste* veninde hedder Amanda.
- *Danmarks længste* bro er Storebæltsbroen.

Adjektiver med *mest* i superlativ böjes i køn, tal og bestemthed. *Mest* skifter ikke form.

- Vores søn på to er *mest aktiv* om aftenen (en søn).
- Huset er *mest attraktivt* i dagslys (et hus).
- Børnene er *mest sultne* om morgenen (flertal).
- Danmarks *mest berømte* digter er H.C. Andersen (bestemt form).

Somme tider er substantivet underforstået.

- Min morfar er *den stærkeste* (mand) jeg kender.
- Vi har købt to hunde. *Den mindste* (hund) var *den dyreste* (hund).

4 SUPERLATIV

Eksempel

Hvilken af Tivolis forlystelser er nest populær / sjovest, rutsjebanen eller det gyldne tårn?

1. Hvilken by er _____, Odense, Randers eller Aalborg?
2. Hvem drikker _____ kaffe, danskerne eller italienerne?
3. Hvilket navn er _____, Michael, Morten eller Martin?
4. Hvem er _____, dig eller mig?
5. Hvor er udsigten _____, fra dit soveværelse eller fra stuen?

Eksempel

- Hvad er den mest uhyggelige / sjoveste _____ film, du har set?
1. Hvor ligger de _____ boliger her i byen?
2. Hvad er den _____ gave, du nogensinde fælt?
3. Hvad er det _____ ord at udtale på dansk?
4. Hvem er den _____ du kender?
5. Hvad er det _____ du nogensinde har cyklet?

Mundtlig øvelse to og to

1. *Stil hinanden spørgsmålene.*
2. *Stil fem andre spørgsmål til hinanden, hvor I bruger superlativ.*

5 VERDENS BEDSTE GUITARISTER

LYT

Lone og Mark snakker om nogle af verdens bedste rytmiske guitarister.
Hvad er rigtigt, og hvad er forkert?

1. Lone er ældre end Mark.
2. De snakker om 3 forskellige guitarister.
3. Lone synes ikke, Carlos Santana er så god som Jimi Hendrix.
4. Lone var til Santana-koncert i 1960'erne.
5. Lone har aldrig været til en koncert med Jimi Hendrix.
6. Mark synes, Jimi Hendrix er vildere end Carlos Santana.
7. Mark synes ikke, Jimi Hendrix er så fantastisk som Carlos Santana.
8. Mark er ikke så vild med rock som med blues.
9. Pat Metheny er ikke så gammel som de andre guitarister, de taler om.

	R	F
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		

6 EN RUNDSPØRGE

*Snak med din sidekammerat om spørgsmålene.
Forstår I dem? Hvad kunne man for eksempel svare?*

1. Hvilket teknisk hjælpemiddel vil være sværest for dig at undvære?
2. Hvad er din største bedrift?
3. Hvilken dyd er den vigtigste, synes du?
4. Hvilket kunstværk (film, billedkunst, litteratur, musik, ...) har haft størst betydning for dig?
5. Hvad overraskede dig mest, da du kom til Danmark?

*Formuler sammen to andre interessante spørgsmål, som indeholder en superlativ.
Alle klassens nye spørgsmål skrives på tavlen.*

Skriftlig opgave

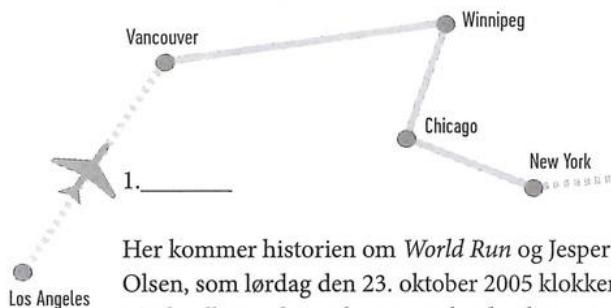
Besvar de fem spørgsmål og fem af de nye fra tavlen.

1 ULTRALØBEREN

Kender du nogen der har løbet en maraton?
Kender du nogen, der har løbet en maraton to dage i træk?
Hver dag i en hel uge? I en måned? Et år? Nej, vel?
For det kan man ikke! Og dog...

To og to

1. Hvad tror I, en ultraløber er?
2. Følger I med i sport i medierne?
3. Hvilke sportspræstationer synes I er mest imponerende?

Her kommer historien om *World Run* og Jesper Kenn Olsen, som lørdag den 23. oktober 2005 klokken 14.21 nåede tilbage til sit udgangspunkt, datolinjen i Greenwich, efter at have lagt fire kontinenter og 26.230 kilometer bag sig – i løb! Den 34-årige ultraløber fra Farum brugte 22 måneder på sin løbetur. Med andre ord løb han i gennemsnit en maraton om dagen i 662 dage! Nogle dage løb han næsten to, andre dage kun en halv. 28 par løbesko nåede han at slide op undervejs, inden han som den første nogen siden havde gennemført et fuldt dokumenteret *World Run*.

2. _____

Det var ikke meningen, at Jesper skulle gennemføre projektet alene. Efter flere års forberedelser startede han fra Greenwich 1. januar 2004 sammen med sin gode kammerat, den 45-årige russiske ultraløber Alexander Korotkov. Den store kraftige russer havde været med til at planlægge og træne til *World Run* og skulle have været med hele vejen rundt. Men på grund af en slem skade blev han nødt til at stoppe den 10. august 2004, da de var nået halvvejs gennem Sibirien.

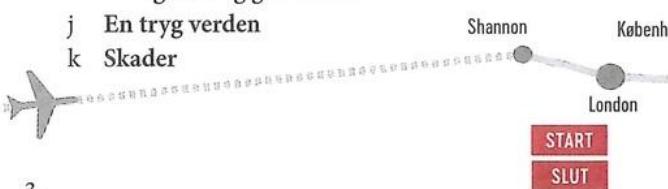
Kazuko Kaihata fra Japan, som efter planen skulle have løbet med på de 10.000 km fra St. Petersborg gennem Sibirien til Vladivostok og derfra til Tokyo, blev også skadet og måtte holde op med at løbe. Men opgive ville hun ikke. Den lille, seje kvinde valgte at gå de sidste 4000 km.

Læseopgave

Her er 11 overskrifter.

Hvilke ni af dem passer til artiklens afsnit?

- a En helt forkert beslutning
- b Omveje tager tid
- c En dansker på verdenskortet
- d Jorden rundt i 28 par sko
- e Følgeskab gør godt
- f Planlægningen
- g Kriminalitet undervejs
- h Gennem muren og videre
- i Fattigdom og gæstfrihed
- j En tryg verden
- k Skader

Det betød ikke, at Jesper løb resten af vejen alene. Mange lokale ultraløbere, maratonløbere og helt almindelige motionsløbere løb med på kortere eller længere strækninger. At løbe sammen med andre gav ny energi og vækkede Jespers konkurrenceinstinkt. Og så var det en kæmpe hjælp, når der en gang imellem var andre til at skubbe hans babyjogger med mad og drikke, tøj, telt og kommunikationsudstyr.

4. _____

Maratonløbere plejer at ramme muren, som de kalder det, når de har løbet omkring 2/3 af deres 42 km og føler, at de fysisk og psykisk ikke kan klare et eneste skridt mere.

Jesper og Alexander mødte den *mentale* mur første gang, da de havde løbet gennem otte europæiske lande og nu stod på grænsen mellem Finland og Rusland og havde dette enorme niende land foran sig. „Da måtte vi lige sætte os i fem minutter,“ fortæller Jesper.

Den *fysiske* mur løb han ind i mange gange. Naturligvis! Indimellem var han på grænsen til at opgive, men klarede som regel krisen ved hjælp af mentale og fysiske teknikker. Men på Canadas prærie, efter 23.000 kilometer, og efter at have løbet halvanden måned fuldstændig alene var Jesper så udsmidet, at han ikke kunne klare at løbe mere end 16 kilometer på en dag. Her var han meget, meget tættere på at give op, end han havde været på noget tidspunkt før.

5. _____

Det er klart, at man ikke undgår træthed, modløshed og skader på en løbetur rundt om jorden. Men noget af det værste Jesper oplevede var faktisk, når der var problemer med at finde vej. Et af kravene til et *World Run* er, at man følger den planlagte rute 100%. Man løber efter kort, men man kan alligevel godt komme til at fare vild. Hvis det sker – og det skete nogle gange for Jesper – så skal man finde tilbage til den rigtige rute. Det kan betyde mange unødvendige ekstra kilometer.

6. _____

I Japan fik Jesper tilbud om at få en „supply driver“, som kunne hjælpe ham med at finde vej og med at transportere hans bagage. Jesper regnede med, at han selv kunne klare det med lidt hjælp en gang imellem fra lokale løbere, så han sagde nej tak til tilbuddet. Det kom han til at fortryde! Tekster på vejskilte og kort var skrevet med japanske tegn, og han forstod ingenting. Folk, han mødte, bukkede venligt og smilte, men de kunne ikke forstå ham, og han forstod ikke dem.

På det meste af den japanske strækning var Jesper derfor nødt til at løbe ad store hovedveje med tæt trafik for ikke at fare vild. Jesper er helt sikker på, at han aldrig mere skal løbe lange distancer i Japan!

7. _____

Positive oplevelser har der været uendelig mange af under Jespers løb gennem kontinenterne. Overalt har han mødt venlighed, åbenhed og interesse, og ikke en eneste gang i løbet af de to år har han været utsat for nogen form for kriminalitet. En gang glemte han sit stopur ved et springvand i Japan, og da han et par timer senere kom tilbage, var det væk. „Det var absolut kun min egen skyld,“ var Jespers kommentar. „Vores verden er meget tryggere og folk meget mere fredelige, end man får indtryk af, når man sidder derhjemme foran fjernsynet.“

8. _____

Noget af det, der har gjort allerstørst indtryk på Jesper, var den store gæstfrihed og varme, han mødte på sin vej gennem Sibirien. Mange steder manglede der de mest almindelige dagligdags varer på hylderne i butikkerne. Og de havde manglet i måneder! Folk var meget fattige, og alligevel delte de med glæde det lidt, de havde. „Hvis jeg nogensinde skulle finde på at emigrere, bliver det til Sibirien!“ siger Jesper og lyder, som om han mener det.

9. _____

Hvordan får man den vanvittige idé at løbe jorden rundt? Jesper Kenn Olsen ville først og fremmest bevise, at det kunne lade sig gøre. Og så ville han have rekorden optaget i *Guinness World of Records*.

Men det var ikke den eneste grund. Jesper havde også et ønske om at gøre noget, som ikke er typisk dansk. I et interview til en amerikansk avis har han fortalt, at det hjemme i det lille, hyggelige, trygge Danmark lyder fuldstændig vildt at gøre noget så risikabelt som at løbe jorden rundt bare for at ... ja, hvorfor egentlig?

„Jeg gjorde det blandt andet, fordi vi i Danmark har et kompleks i forhold til de andre skandinaviske lande. Det er altid finnerne og svenskerne og nordmændene, der gør sådan nogle vilde ting. Jeg syntes, det var på tide, at en dansker gjorde noget af verdensformat.“

Vladivostok

Tokyo

Los Angeles

OPGAVE

To og to.

Skriv seks spørgsmål til teksten. Indled med:

Kan du huske [om...? hv...?]

Byt partner og svar på hinandens spørgsmål.

8 MAN KAN JO IKKE BEVISE DET!

LYT Anders fortæller Patrick om ultraløberen.

1. Hvad fortæller Anders om *World Run*, som ikke står i artiklen?
2. Hvordan reagerer Patrick?

Med andre ord

1. *Læs teksten, som I får af jeres lærer, og snak sammen om de ord, I ikke er sikre på, I forstår.*
2. 16 gange i samtalen bruger Anders og Patrick nogle andre ord og udtryk end dem, der står i teksten.
Lyt til samtalen. Hvor mange af dem kan I finde?
3. *Sammenlign jeres resultater, og hør dialogen igen.*

9 OG DE BLIVER BARE VED OG VED

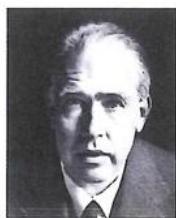

SE

1. Hvorfor blev Maria så imponeret over sin finske kursist?
2. Hvad synes Emil er imponerende?
3. Hvad synes de begge er imponerende?
4. Hvorfor slår danskerne tit over i engelsk ifølge Maria?

10 ET MENNESKE, JEG BEUNDRE

I får hver sin tekst, som I skal fortælle om i klassen.

11 TAL MED EN DANSKER

*Snak med en dansker (eller flere) og spørg, om han/hun kender det menneske, du har læst om.
Spørg også, hvem han/hun selv beundrer. Fortæl om jeres samtale i klassen.*

12 ET MENNESKE, JEG BEUNDRE

*Skriv en artikel til **UGEAVISEN**'s serie Et menneske, jeg beundrer.
Gerne illustreret med billede(r).*

13 ER DER NOGLE SÆRLIGE EGENSKABER, DU BEUNDRE HOS ANDRE Mennesker?

VOXPOL

SE Se videoen, og skriv de ord, der mangler.

NYNNE: Ja, jeg beundrer særligt mennesker, som¹ _____ at² _____ og³ _____ at⁴ _____ at være nysgerrige på andre mennesker og⁵ _____ stille spørgsmål og også⁶ _____ også at stille måske de dumme spørgsmål, som mange måske ikke⁷ _____.

HANNE: Ja, jeg beundrer folk, som har en indre ro, og som har overskud til⁸ _____. Det har jeg stor respekt for.

EVA: Ja, styrke og udholdenhed. Jeg tænker på min mormor, fordi hun⁹ _____ en hel masse tilbage i 50'erne, hvor kvinder normalt ikke arbejdede. Der gik hun på arbejde, havde et fuldtidsjob, og hun havde fem børn, og hun¹⁰ _____ altting¹¹ _____. Hun lavede mad, og hun vaskede tøj uden vaskemaskine. Der var heller ikke nogen opvaskemaskine. Altså hun¹² _____ altting: lave mad, købe ind. Hun fik ikke hjælp af min morfar¹³ _____ økonomisk¹⁴ _____ praktisk, så ... Hun¹⁵ _____ faktisk¹⁶ _____ selv, og det er jeg utrolig imponeret over.

ANNE: Ja altså, hvis jeg tænker på min far, så tænker jeg på, at ... en¹⁷ _____, han har, det er arbejdsmæde. Min far han er landmand, og han har altså altid, så længe jeg kan huske,¹⁸ _____ tidligt op om morgen og¹⁹ _____ ud og²⁰ _____ sine grise og virkelig²¹ _____ det. Og altså han elsker sit arbejde, og han er utrolig arbejdsmæde og pligtøpfyldende. Og ja, det synes jeg er meget²² _____.

JACOB: Ja, for eksempel²³ _____ jeg min mor, fordi hun er omsorgsfuld og²⁴ _____ og²⁵ _____ at rumme andre mennesker.

EMIL: Det jeg beundrer²⁶ _____ hos andre mennesker, det er²⁷ _____. Det er, når folk er gavmilde med deres²⁸ _____.

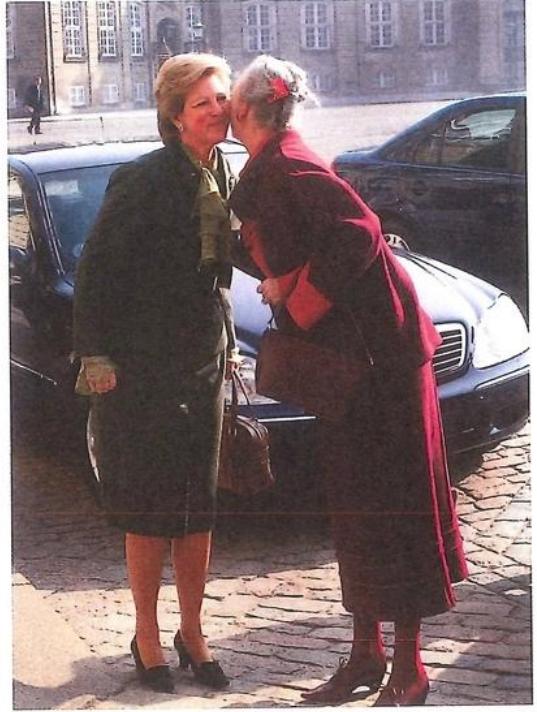
MARIA: Jeg beundrer især folk, som er²⁹ _____ at planlægge deres³⁰ _____ og deres liv³¹ _____.

JOACHIM: Jeg beundrer, når folk er kompromisløse og vil³² _____ alt for at³³ _____ deres mål.

NINA: Jeg beundrer generelt mennesker, som går efter deres³⁴ _____ og går efter det, som DE brænder for, og ikke det som folk forventer af dem, eller det som³⁵ _____ gør.

Hvem af de ni personer er du mest enig med? Og hvorfor?

10. MENNESKER MØDES

1 MENNESKER MØDES

1. Hvordan hilser de på hinanden på billederne side 106-107?
2. Er det almindeligt at ..., når man hilser på nogen, man kender godt i ...? (Hvis nej: Hvad gør man så?)
Gælder det både for mænd og kvinder?
3. Hvordan hilser I, når I fx bliver præsenteret for venners venner, nye naboer, nye kolleger eller en ny chef?
4. Hilser danskere anderledes, end I gør?

2 SVANTES LYKKELIGE DAG

LYT

en edderkop · glad · rund · sund · nok · morgenmad · hår
godt · hud · snerleduft · ostemad · herlig luft · hårdt · blå

1. Sæt ordene ind på de rigtige pladser i sangen. Der er fire ord/udtryk for meget.
2. Lyt til sangen og tjek, om I har valgt de rigtige ord.
3. Hvad og hvem handler sangen om?

1. Se, hvilken morgenstund,

solén er rød og _____,

Nina er gået i bad,

og jeg spiser _____.

Livet er ikke det værste man har,

og om lidt er kaffen klar.

2. Blomsterne blomstrer op,

dér går _____,

Fuglene flyver i flok,

når de er mange _____.

Lykken er ikke det værste man har,

og om lidt er kaffen klar.

3. Græsset er grønt og vådt.

Bierne har det _____.

Lungerne frådser i luft.

Åh, hvilken _____!

Glæden er ikke det værste man har,

og om lidt er kaffen klar.

4. Sang under brusebad,

hun må vist være _____.

Himlen er temmelig _____.

Det ka' jeg godt forstå.

Lykken er ikke det værste man har,

og om lidt er kaffen klar.

5. Nu kommer Nina ud,

nøgen med fugtig _____,

kysser mig kærligt og går

ind for at re' sit _____.

Livet er ikke det værste man har,

og om lidt er kaffen klar.

Tekst og musik: Benny Andersen, Svantes viser, 1972

3 TAL MED EN DANSKER

Spørg tre danskere, om de kender

„Svantes lykkelige dag“ af Benny

Andersen, og hvad de synes om den.

Spørg også, hvornår de har hørt eller sunget den sidst.

Skriv ned, hvad de siger.

Næste gang

Gå rundt og fortæl, hvad „dine“ danskere har svaret, og hør de andres svar.

I fællesskab

Fortæl, hvad I selv synes, og om det passer med nogen af de danske svar, I har hørt.

4 ORDFORRÅD

1. Skriv trykstreger, mens din lærer læser udtrykkene op.
2. Forklar, hvad ordene og udtrykkene betyder to og to.

dater · går ud med · falder for · bliver / er forelsket (i)
får / har en kæreste · bliver / er kæreste(r) (med)
bliver / er forlovet (med) · flytter sammen (med) · bor sammen (med)
skal giftes (med) · bliver / er gift (med) · gifter sig (med) · slår op (med)
går fra hinanden · gør det forbi · skal skilles · bliver / er skilt

5 EN VENNETJENESTE

LYT Episode

- IDA: Vi skriver først lige nogle stikord, ikke? Jeg skriver! ... Øh ... Kajak! Og vegetar!
- ERKAN: Ej hvorfor vegetar? Er det ikke lige meget?
- IDA: Jo, det har du ret i. Mads var jo ikke vegetar. Det var i hvert fald ikke det, der var problemet. Men så skriver jeg familie! Det er man simpelthen nødt til at vide. Ellers får man da et chok.
- ERKAN: Det kommer da an på, hvor stor ens egen familie er. Jeg ville ikke få et chok!
- IDA: Nej, det er klart. Men Mads syntes, det var ret overvældende. De sås jo hver eneste søndag! Men han er jo også enebarn. Nå, men kajak og familie. Vi må videre. Politik!
- ERKAN: Ja, det skal i hvert fald med! Jeg tror ikke, jeg kender nogen, der er så stædig som Pernille. Hun hader simpelthen at tage en diskussion! Men det skal vi nok ikke skrive.
- IDA: Hvorfor ikke? Det passer jo! Men alt det der skal nok formuleres lidt blødt ... eller sjovt. Ellers ...
- ERKAN: Ja, det tror jeg også. Men altså kajak, familie, politik. Hvad ellers? Hendes job? Det går hun jo meget op i. Men det er svært at få det til at lyde spændende.
- IDA: Hvad mener du med det?!?! Det er da strengt at sige! Bare fordi du ikke kan lide børn!
- ERKAN: Det kan jeg da godt! Altså når de kan tale, og man kan spille fodbold med dem. Men okay, skriv bare arbejde. Det siger jo ret meget om en person.
- IDA: Hun har for resten også bedt os om at vælge billeder. Hun har sendt mig nogle, vi kan vælge mellem. Jeg finder dem lige. Her! Kigger du ikke med? Skal vi ikke tage det der? Hun ser jo sindssygt godt ud i de der bukser!
- ERKAN: Jamen, skal det ikke bare være ansigtet? Eller fra skuldrene og op? Et portræt.
- IDA: Ej, hvorfor det? Det er da vigtigt, at man kan se hele kroppen. Hvad med det her?
- ERKAN: Ej, er det ikke sådan lidt: *Jeg er bare super intelligent og sidder på den her sten og tænker noget virkelig, virkelig, VIRKELIG DYBT ... agtigt?*
- IDA: Jo, måske. Vi må nok hellere tage et, hvor hun smiler. Og så skal man kunne se øjnene. Jeg droppede i hvert fald selv dem, hvor jeg ikke kunne se øjnene. Øjnene siger jo alt!
- ERKAN: Ej, da ikke alt! Jeg er i hvert fald blevet ubehagligt overrasket et par gange, selv om øjnene var søde og varme på billederne. Hvor mange billeder skal der egentlig være?
- IDA: I hvert fald to, ikke? Måske et med og et uden makeup? Og et portræt og et i fuld figur?
- ERKAN: Årh, skal vi ikke bare vente med de billeder og gå i gang med at skrive?!
- IDA: Jo! Lad os det. Hvordan starter vi?

6 MELLEM LINJERNE

Hvad tror / synes I? Og hvorfor?

Sæt *tror / synes I* ind i spørgsmålene.

1. Hvad betyder *en vennetjeneste*, og hvad er det, Ida og Erkan skal gøre for Pernille?
2. Hvorfor gør Pernille det ikke selv?
3. Hvorfor vil Ida skrive *kajak* og *vegetar* og *familie*?
4. Hvem er Mads, og hvad ved I om ham?
5. Hvorfor ville Erkan ikke *få et chok*?
6. Hvad er det, de skal formulere *blødt* eller *sjovt*, og hvorfor?
7. Hvordan ville Ida have fortsat efter "Ellers ...", hvis Erkan ikke havde afbrudt hende?
8. Hvad er det, Ida synes er *strenget* at sige? Og hvorfor synes hun det?
9. Er det vigtigt at skrive om Pernilles arbejde? Hvorfor?/Hvorfor ikke?
10. Hvad har Erkan og Ida endnu ikke besluttet med hensyn til billede(r)?

Brug: De har endnu ikke besluttet, [om ... (eller ...)]
[hv- ...]

11. Hvad er vigtigt mht. billeder?
12. Har Erkan og Ida personlige erfaringer med dating sites?

7 I HVERT FALD

Mads var jo ikke vegetar. Det var i hvert fald ikke det, der var problemet.

Hvorfor siger Ida *i hvert fald*?

Hvor mange billeder skal der være?

I hvert fald to!

Hvad mener Ida her med *i hvert fald*?

Øvelse

Læs de fire dialoger og diskuter, hvad der er sikkert, og hvad der er usikkert.

1. A: Har du hørt, at Gert har fået en kæreste?
B: Gert!?! Det har han da ikke tid til.
A: Nå, men han dater i hvert fald en, der hedder Virginia.
2. A: Hvad siger du så? Jeg så Henning i en hvid Tesla i går.
B: Er du sikker på, det var ham? Jeg tror, han skulle til Bornholm i den her weekend.
A: Nå, men det lignede i hvert fald Henning.
3. A: Har du hørt, at Leif skal giftes med en, der er ti år ældre end ham.
B: Ja, og hun hedder Ane. Det er faktisk min kusine. Og hun er i hvert fald ikke ti år ældre end Leif. Højst seks!
4. A: Ved du, hvor Karen og Tom holder deres bryllup henne?
B: Ja, i Åbenrå. Der bor Karens bedsteforældre.
A: Nej, nej, det har de opgivet.
B: Nåh, men det er i hvert fald ikke her i Århus. Det er i en eller anden lille kirke ude på landet.
De er jo så romantiske.

Skriv sætningerne færdig.

5. A: Er det ikke to år siden, Jeanne og Karl mødte hinanden?
B: Nej, det er i hvert fald _____
6. A: Hvor skal I bo?
B: Det ved vi ikke endnu, men det skal i hvert fald _____

8 MENNESKER MØDES

Skriftlig opgave

*Fortæl, hvordan tre par, du kender,
har mødt hinanden.*

Fortæl også, hvor længe de har kendt hinanden.

Tænk fx på dine bedsteforældre, dine forældre, dine søskende, dine venner eller andre.

9 DA, JO, NOK, FOR RESTEN OG SIMPLETHEN

Arbejd sammen to og to

I nr. 5 En vennetjeneste er der en del adverbier ud over *i hvert fald*. Med adverbierne farver og nuancerer Ida og Erkan det, de siger.

1. Find og understreg adverbierne *da* (6), *jo* (7), *nok* (3), *simpelthen* (2) og *for resten* (1).
 2. Snak om de seks eksempler med ”*da*”.
 - Prøv at sige sætningen et par gange uden *da* og med *da*.
 - Hvilken funktion har *da*?
 3. Fortsæt på samme måde med *jo*, *nok*, *for resten* og *simpelthen*.
 4. Læg mærke til og snak om, hvor i sætningerne adverbierne står.

10 CENTRALADVERBIER

Mange centraladverbier
fx *ikke*, *måske*, *desværre*
fortæller, hvordan man skal
forstå sætningen som helhed.

Nogle adverbier handler om tid fx *altid*, *sjældent*, *senere*

Nogle adverbier refererer til en anden sætning fx *også*, *heller ikke*, *alligevel*

Centraladverbier står ét sted i hovedsætninger og et andet sted i ledsætninger.

I hovedsætninger

kommer centraladverbiet / centraladverbierne efter verbet. (s v A eller v s A / v s A₁ A₂)

Anna gik pludselig hjem. Om aftenen gik Anna pludselig hjem.

Gik Anna sådan bare lige pludselig hjem?

V S A₁ A₂ A₃ A₄

Hvis der er mere end et verbum, kommer adverbiet / adverbierne altid efter det første. (S V₁ A V₂)

Anna skulle pludselig skynde sig hjem.

S V₁ A V₂

Anna skulle bare lige pludselig skynde sig hjem.

S V₁ A₁ A₂ A₃ V₂

Nogle centraladverbier kan også komme først fx *måske*, *somme tider*, *efterhånden*, *senere*.

Pludselig gik Anna hjem.

A V S

Ledsætninger indledes fx med:

I ledesætninger

kommer centraladverbiet / adverbierne før verbet. (s A V)

fordi	om	hv-	mens	dengang
at	hvis	før	når / da	
der / som	selv om	siden	inden	

Jes fortalte, at Anna pludselig var gået hjem.

S A V

11 DET ER EN, DER HEDDER JIMMY

SE

Dina og Issa snakker om deres kærester.

Prøv at få fat i detaljerne.

1. Hvor længe har Dina og Jimmy kendt hinanden?
2. Hvor mødte de hinanden?
3. Hvad laver Dinas kæreste?
4. Hvordan beskriver Dina sin kæreste?
5. Hvor længe har Issa og Stephanie kendt hinanden?
6. Hvad laver Issas kæreste?
7. Hvordan beskriver Issa sin kæreste?

12 HVORDAN HAR DU MØDT DIN KÆRESTE?

SE

Video A

Se videoen, og prøv at notere de ord og udtryk, du ikke kender. Genfortæl Emils og Marias historier om, hvordan de mødte deres kærester, og hvad der så skete.

SE

Video B

Se videoen, og prøv at notere de ord og udtryk, du ikke kender. Genfortæl Ninas og Joachims historier om, hvordan de mødte deres kærester, og hvad der så skete.

13 SAMTALE

1. Tænk på tre af dine venner derhjemme. Spørgh hinanden tre og tre:

A: Hvordan har du mødt dine venner?

- B: [Den éne mødte jeg, da ...
Den anden mødte jeg, da ...
Den tredje mødte jeg, da ...

2. Hvordan får man som udlænding venner i Danmark?
3. Hvordan får man som udlænding venner i dit land?

14 VENNER OG UVENNER

LYT

Ina sidder i kantinen og snakker med sin kollega, Lene, der var til middag hjemme hos Ina og hendes mand aftenen før. De taler om Inas ekskæreste, Henrik, og om hendes veninde, Kirsten, som også var med til middagen.

Hvad er rigtigt, og hvad er forkert?

1. Det er over ti år siden, Ina var i Nepal.
2. Hun har kendt Kirsten i over ti år.
3. Ina og Kirsten griner godt sammen.
4. Ina mødte Henrik i Nepal på en trekkingtur.
5. Henrik blev ked af det, da Ina slog op med ham.
6. Hun slog op med ham på vejen hjem fra turen.
7. Ina og Henrik mødtes hjemme hos Kirsten efter turen.

15

GRÆNSELØS KÆRLIGHED

Læs teksten, du får af din lærer. Brug ti minutter på det, og skriv så det, der mangler i teksten her.

Wanja fra Kenya studerede ¹ _____ i USA, men i 2015 rejste hun til Danmark og tog et semester på DIS (Denmark's International Study Program). Hun boede ² _____.

Wanja blev rigtig gode venner med deres són, Mikkel, som studerede ³ _____ og var musikproducent. Mikkel rejste med Wanja og hendes studiekammerater til Barcelona i efterårsferien og senere på en lang weekend til Paris. I december rejste Mikkel med Wanja til Kenya for at fejre jul og nytår sammen med hendes forældre. I januar blev de to venner kærester.

Men Wanja måtte tilbage til USA for at gøre ⁴ _____ færdige. Senere fik hun et job i New York, som hun var meget glad for. Mikkel fortsatte ⁵ _____ i Danmark. Heldigvis kunne de tit besøge hinanden, for de fik billige billetter gennem Mikkels mor, der arbejdede i ⁶ _____. Men Wanja savnede alligevel både Mikkel og familien, så hun begyndte at søge job i Danmark gennem ⁷ _____. Otte måneder senere arbejdede hun i et dansk ⁸ _____.

Der er mange forskellige grunde til, at Wanja faldt for Mikkel. En af de ting, hun godt kan lide ved ham, er at han er ⁹ _____ de ting, han laver. Det betyder meget for hende. Og så er han ¹⁰ _____. Hun kan også godt lide, at han er rigtig sød både mod ¹¹ _____ og mod ¹² _____. Han er også anderledes: Han kan godt lide ¹³ _____, det har hun aldrig oplevet i Kenya.

Wanja har et rigtig godt forhold til Mikkels familie. De er tit sammen både med Mikkels bror og med hans ¹⁴ _____ og ¹⁵ _____.

Mikkel og Wanja taler dansk sammen bortset fra, ¹⁶ _____, eller ¹⁷ _____, så taler de engelsk. Wanja er vant til flere sprog. Hun er både vokset op med kikuyu, kiswahili og engelsk. Mikkel taler kun lidt kiswahili.

Da Mikkels mor og far rejste til Kenya for at besøge Wanjas familie, skrev hun en liste med nogle af de ting, der var anderledes, og nogle af de ting man ikke måtte i Kenya. De måtte fx ikke

¹⁸ _____. Før Mikkel og Wanja ¹⁹ _____ og have børn, vil de være færdige med deres ²⁰ _____ og ud og rejse.

16 TIDSFØLGE

Hvorfor skifter Wanja mellem førdatid og datid i de to følgende citater fra nr. 15?

1. Da jeg **havde været** her to en halv måned, **rejste** jeg til Barcelona i efterårsferien sammen med mine veninder fra DIS og nogle af deres danske venner, og så **tog** Mikkel også med.
2. Det **blev** vi i januar 2016, da vi **havde kendt** hinanden i fem en halv måned.

17 TIDSFØLGE

Øvelse med nutid / fornutid og datid / førdatid

Læs de tre tekster og find ud af, hvad der sker først, og hvad der så sker.
(Der kan godt ske flere ting på samme tid).

1. MATHIAS: I var i Jylland i ferien, ikke?
ANNE-SOFIE: Jo, i Vestjylland. Men da det havde regnet i fire dage, tog vi til Århus og så Aros og Den Gamle By. Vi ville også gerne til en koncert i Musikhuset, men da vi havde prøvet at få billetter i en time, opgav vi.
2. ANNE: Hvad skal du lave i aften?
JØRGEN: Når jeg har spist og set nyhederne i fjernsynet, tager jeg ud og besøger min bror.
3. HENRIK: Hvordan gik dit jobinterview?
LINDA: Det ved jeg ikke rigtig.
HENRIK: Talte du dansk?
LINDA: Ja, i hvert fald i begyndelsen, men da jeg havde talt dansk i en halv times tid, blev jeg træt, og så skiftede jeg til engelsk. Men de sagde, det var i orden.
HENRIK: Hvad så? Hvornår får du besked?
LINDA: De ringer eller skriver, når de har talt med to mere.

18 DANSKERE OG UDLÆNDINGE

DANSKERE OG UDLÆNDINGE

Læs teksten, som I får udleveret af jeres lærer.
Genfortæl din tekst til to andre, og lyt til deres.

Opgave

Lav et skriftligt interview eller et videointerview med en udlænding, der har en dansk partner eller en dansker, der har en udenlandsk partner.

Diskuter først i klassen, hvilke spørgsmål man kan stille.

19 DISKUSSION

Læs de følgende seks udsagn, og diskuter dem.

1. I dag regner de fleste unge med at blive gift to eller tre gange.
2. Det er en dårlig ide at have fælles økonomi med sin kæreste eller ægtefælle.
3. 24 års-reglen er en god regel.
4. Homoseksuelle par og enlige af begge køn skulle ikke have lov til at adoptere børn.
5. Ved skilsmissé skal børnene skiftevis bo en uge hos moderen og en uge hos faderen.
6. Man skal aldrig gifte sig med en fra en anden kultur. Det kan kun gå galt.

20 EN DATE?

LYT Lyt og skriv de datoer og tidsudtryk, der mangler.

Benedictes mobil ringer.

CARSTEN: Hej, det er Carsten! Jeg ringer bare for at høre, om du vil med til koncert med The Queens and Popes¹ _____.

BENEDICTE: ² _____ ? ³ _____ ?

CARSTEN: Ja, men ikke⁴ _____, ⁵ _____. Man er nødt til at bestille billetter⁶ _____.

BENEDICTE: ⁷ _____. Det ved jeg sørme ikke. Er det ikke midt⁸ _____ ?

CARSTEN: Jo, måske. Det er⁹ _____, ikke? Jeg tjekker lige min mobil. Åh, jo, vi har¹⁰ _____ fra¹¹ _____ til¹² _____.

BENEDICTE: Jamen, der er jeg i London. Vi rejser¹³ _____. Og vi kommer først hjem¹⁴ _____, den¹⁵ _____. Så jeg er nødt til at pjække¹⁶ _____.

CARSTEN: Nå, men det er der jo ikke noget at gøre ved. Åh, vi kunne måske ses¹⁷ _____ ?
¹⁸ _____ fx?

BENEDICTE: Åh, jo, ja, det ved jeg ikke rigtig. Er det ikke¹⁹ _____ ?

CARSTEN: Nej,²⁰ _____.

BENEDICTE: Nå, men der skal jeg i byen med min mor og shoppe²¹ _____, og²² _____ så skal jeg ud med nogle veninder. Men vi ses jo i skolen²³ _____.

CARSTEN: Jeg havde ellers premierebilletter. Men åh, det er der jo ikke noget at gøre ved. Så spørger jeg bare Stephanie. Hun er vild med film.

BENEDICTE: Åh, sagde du premierebilletter? ... Du mener sådan med rød løber og champagne og det hele? Gud ja, din mor arbejder jo i filmbranchen. Ved du hvad? Altså, jeg tænkte på ... det kunne da godt være, at jeg kunne gå ud med mine veninder²⁴ _____ i stedet for.
Det er jo ikke så vigtigt, om det er²⁵ _____ eller²⁶ _____.

21 NOGET OM KÆRLIGHED

I får alle en tekst af jeres lærer, som handler om forskellige slags kærlighed.
Læs teksten, og fortæl om den næste gang.

Næste gang

Spørg hinanden tre og tre, når I har hørt og fortalt alle historierne:

A: Hvad for én af histórierne - [húske du bédst?
kan du bédst húske?]

B: [Dén med mánen / kvínen / ..., der ...
Jeg husker bédst dén med mánen / kvínen / ..., der...
Jeg kan bédst huske dén med mánen / kvínen / ..., der ...]

A: Hvórför lige dén?

B: Jó, for ... / Fordí ...

22 DET VAR EN LØRDAG AFTEN

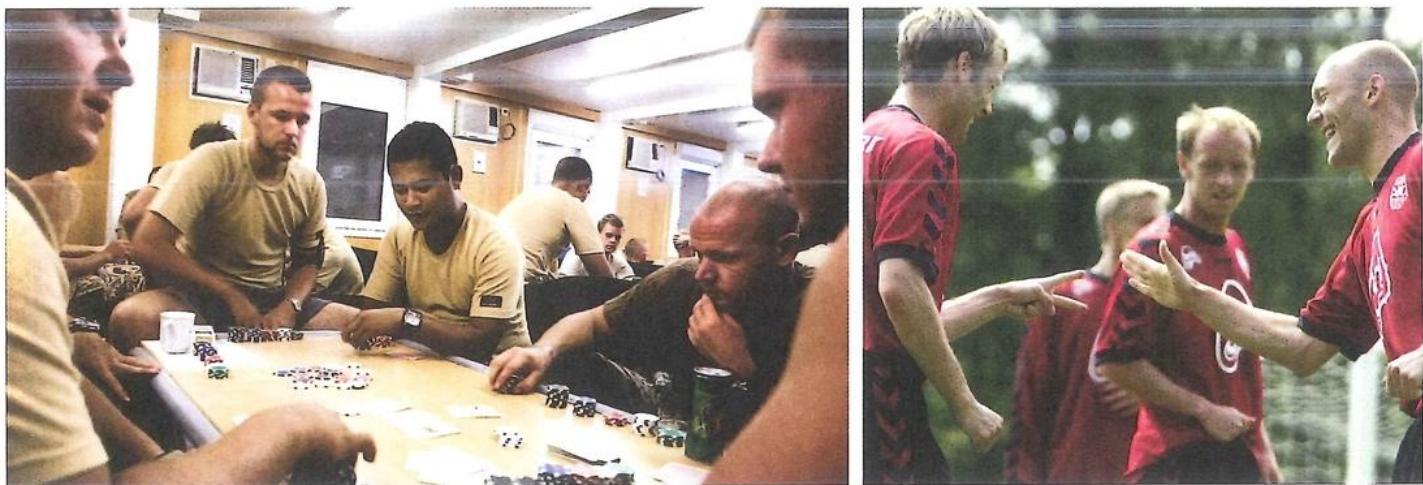
LYT

Lyt til sangen.

Hvordan er stemningen? Hvad handler sangen om?

11. HELD OG UHELD

1 HELD OG UHELD

Læs de små samtaler. Hvor passer de tre replikker ind?

„Begynderheld!“ · „Bedre held næste gang!“ · „Det kan man kalde held i uheld, hva!“

1. HANS: Prøv at se, hvad jeg lige har fanget! Tror du ikke, den vejer tre-fire kilo?
JENS: Nu igen?! Jeg har siddet her i to timer og ikke fanget en eneste lillebitte sild. Jeg går hjem!

HANS: Nå, o.k. Jeg bliver her et par timer mere, tror jeg. _____!
JENS: Tak, farvel!

LYT

2. ASTRID: Hvordan mødte I hinanden, din kæreste og dig?
BEN: Vi stod og ventede på den samme bus på en landevej på Møn – i regnvejr.
ASTRID: Det lyder ikke særlig romantisk.
BEN: Det var det! Vi kom begge to til stoppestedet, i det øjeblik bussen kørte væk. Og der var en halv time til den næste. Og så begyndte det at regne. Det øsede ned, og der var ikke noget læskur. Hun havde ikke nogen paraply, men det havde jeg. Så jeg inviterede hende ind under min.

ASTRID: _____!
BEN: Ja!

3. TONY: Nå, var det sjovt at bowle?
NATASHA: Ja, det var meget sjovt.
TONY: Var du god?
NATASHA: Ja, det var faktisk mig, der vandt.
TONY: Og det var første gang, du prøvede det?
NATASHA: Ja. De andre blev også ret irriterede, da jeg væltede alle keglerne for tredje gang.

TONY: _____!
NATASHA: Ja, det sagde de andre også.

Samtale

1. Har man de samme udtryk på jeres sprog?
2. Har I andre udtryk, der handler om at være heldig og uheldig?
3. Kender I nogen, der næsten altid er heldige / uheldige?
4. Hvad med jer selv?
5. Hvordan har I det med at spille?

2 HVORDAN HAR DU DET MED ...?

Udtryk og tryk

Læs og forstå eksemplerne. Lyt, sæt trykstreger og tegn ringe.

1. A: Hvordan har du det med at spille kort?
B: Det elsker jeg, men jeg kan ikke fordrage at tabe!
2. A: Hvordan har du det med poker?
B: Jeg kan bedre lide spil, hvor man skal tænke lidt mere.
3. A: Hvordan har I det med, at jeres søn spiller poker på nettet?
B: Det er vi faktisk ikke så glade for.

Mundligt hjemmearbejde

Øv de tre eksempler til næste gang.

Lyt og skriv hjemme

Lyt til de tre dialoger, og skriv, hvad du hører.

Sæt trykstreger.

1. A: 15 ord, 8 tryk 2. A: 9 ord, 5 tryk 3. A: 10 ord, 5 tryk
B: 11 ord, 4 tryk B: 11 ord, 6 tryk B: 14 ord, 7 tryk

Skriv tre små dialoger med **Hvordan har ... det med ...?**

3 HVAD RIMER PÅ HVAD?

To og to

Læs hvert ord i rækken til venstre højt.

Hvilket ord i rækken til højre rimer bedst på ordet til venstre?

Der er fem ord i rækken til højre, der *ikke* rimer på nogen af dem til venstre.

Ordene kommer fra et berømt dansk digt.
Digtet fortæller en historie.

Hvor tror I, historien foregår?

Skriv løsningen – digtets titel – ind i de tomme felter i nr. 4.

to	g
kind	s
1. betalt	Gud
2. fag	vare
3. gang	frue
4. ud	trænge
5. længe	går
6. har	barnet
7. bare	galt
8. landet	salt
9. får	æg
10. uld	ta'r (tager)
11. ko	fuld
12. stue	andet
13. min	lang
14. snakken	penge
	nakken
	dag
	fin

4 ET BERØMT DANSK DIGT

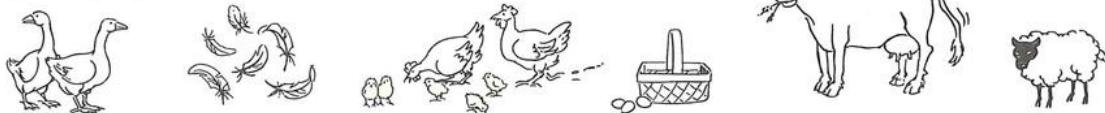
1 2 3 4 5 6 7 8

9 10 11 12 13 14

LYT Lyt til digtet, og skriv de 14 rimepar.

Der var en kone på ¹ _____,
hun havde en høne blandt ² _____.
Nu, lægge æg er hønen's ³ _____,
og denne gav et hver evige ⁴ _____;
det var et par snese, da de blev talt,
se, det fandt konen ikke så galt!
Hun dem forsiktig i kurven fik,
tog den på hovedet og gik.
Til staden styrede hun sin ⁵ _____;
men hun var ene og vejen var ⁶ _____,
skønt hun gik til af alle kræfter.
nu tænkte hun over og regnede efter,
hvor godt hun fik sine æg ⁷ _____,
og det var jo heller ikke så ⁸ _____:
„Ja vist!“ således hun går og taler,
„for disse får jeg en hel rigsdaler.
For den vil jeg købe to høns, lad se!
Med den derhjemme har jeg da tre;
hver lægger æg, og om ikke ⁹ _____
kan jeg handle igen og komme til ¹⁰ _____;
jeg køber tre høns, til de tre jeg ¹¹ _____;
se det bliver seks. Deres æg jeg ¹² _____;
jeg sælger de halve, den anden rest
skal ruges til kyllinger, det er bedst!

Jeg får da en hønsegård; tænk dig ¹³ _____!
Og den tager til. Det er holdende ¹⁴ _____!
En del lægger æg, en del ruger ¹ _____
hvor jeg bliver rig, du søde ² _____!
Jeg køber to gæs og et lille ³ _____,
og bedre og bedre handelen ⁴ _____
med æg og med høns og med fjær og med ⁵ _____.
Til sidst får jeg pengeposen ⁶ _____!
Jeg køber en gris, jeg køber en ⁷ _____,
hvem ved, måske kan jeg købe ⁸ _____?
Se det giver af sig! og efter et år
har jeg hus og folk og kør og får.
Så kommer en frier ind i min ⁹ _____,
han kysser min hånd, og jeg bliver ¹⁰ _____!
For han har en gård, der er større end ¹¹ _____!
Jeg bliver så fornem, så stolt og så ¹² _____,
jeg tåler ikke den mindste ¹³ _____,
jo, jeg skal vide at knejse med ¹⁴ _____!“
Og ret som hun sagde det, gjorde hun så.
Klask! Æggene der på jorden lå!
Med dem den hele lyksalighed faldt –
og det var i grunden ikke så galt!

5 PÅ MODERNE HVERDAGSDANSK

Læseopgave

I får historien om konen med æggene genfortalt på hverdags-dansk, men historien er klippet i stykker.

Sæt de små stumper af historien sammen i den rækkefølge, der svarer til digtet.

NB! Der er én af tekststumperne, der ikke hører til i historien.

Hver tekststump har et bogstav.
Skriv de otte bogstaver ind her.

1 2 3 4 5 6 7 8

6 SPØRGSMÅL TIL JER

1. Hvem har skrevet *Konen med æggene*?
 2. Hvad hedder digteren til fornavn?
 3. Hvad kan vi lære af historien om konen med æggene?
 4. Hvad synes I om den morale?
 5. To ordsprog på dansk lyder sådan her:
En fugl i hånden er bedre end ti på taget.
Man skal ikke sælge skindet, før bjørnen er skudt.
- Siger man noget, der ligner på jeres sprog?

7 NEJ, HVOR VILDT!

SE

Før I ser videoen:

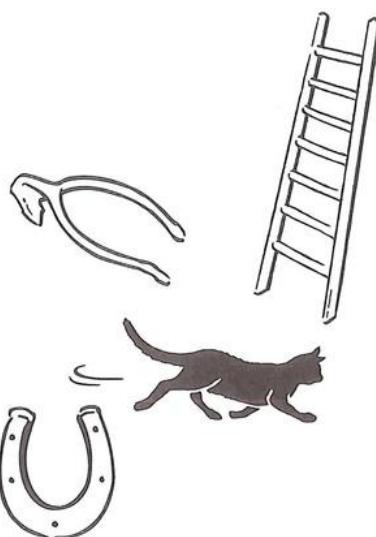
Kender I verbet *at skrabe*? Og ved I, hvad et *skrabelod* er?

1. Hvad laver Nina og Anna?
2. Hvordan går det?
3. Nina fortæller Anna en historie om et skrabelod.
Hvad sker der i historien?

8 OVERTRO

Samtale tre og tre

1. Er der ting, I gør, fordi I håber, det bringer lykke?
2. Er der ting I ikke gør, fordi I er bange for, det bringer ulykke?
3. Kender I nogen, der er overtroiske?

9 JEG VIL IKKE SIGE, JEG ER OVERTROISK

LYT

1. Maya giver tre eksempler på overtro. Hvilke?
2. Hvordan har hun det med overtro?
3. Hvordan har hun det med at spille?
4. Hvad betyder Mayas lykketal for hende?
5. Hvornår tænker hun på det?
6. Hvorfor beder hun aldrig om at få noget med sit lykketal på?
7. Hvad er Mayas lykketal?
8. Er Maya overtroisk?

10 NOGET OM SPIL

I får hver sin tekst. Læs din tekst, og forbered dig på at fortælle om den næste gang.

11 DRØMMER JEG, ELLER ER JEG VÅGEN?

Læs historien i **UGEAVISEN**, og forbered dig på at genfortælle den på baggrund af nøgleord.
Her er nogle nøgleord fra tekstens første afsnit:

familiefar · landskamp · pause · tekst-tv · en krøllet lap papir · sammenlignede · tal

Skriv for hvert afsnit nogle centrale nøgleord (ingen sætninger), som du kan støtte dig til, når du selv skal fortælle historien om lottovinderen.

Drømmer jeg, eller er jeg vågen?

En helt almindelig århusiansk familiefar sidst i 40'erne sad en helt almindelig onsdag aften i august og så (en ikke helt almindelig) landskamp mellem Danmark og England.

I pausen gik han ind på tekst-tv, fordi han lige ville tjekke lotto-tallene. Han tog en lille krøllet lap papir op af lommen og glattede den lidt, så han bedre kunne læse de nital, han havde skrevet der. Så kiggede han skiftevis på skærmen og på papiret og sammenlignede de to talrækker, tal for tal. Efter det sidste brølede han: „Det er løgn!!!“ Det var jo HANS tal, der stod på skærmen. Nøjagtigt de samme ni tal som på papirlappen fra bukselommen: 2-7-11-14-22-29-34 og til sidst: 17-20. HANS lottotal. Han troede ikke sine egne øjne, så han læste tallene på skærmen igen og igen – og én gang til for en sikkerheds skyld! Men han havde ikke taget fejl.

Fra det ene øjeblik til det næste var manden – og hans jævnaldrende kone – blevet millionærer. Ja, de var faktisk blevet mangemillionærer, for de havde vundet den indtil da største gevinst i Danmarkshistorien:

38 millioner kroner! Helt nøjagtigt: 38.482.709 skattefri kroner!

Manden blev siddende foran fjernsynet og prøvede at tage det helt roligt og følge med i anden halvleg af fodboldkampen. Det var ikke nemt. Danmark spillede ellers fremragende og var godt i gang med at slå England! Men det opdagede den ellers så fodboldinteresserede, århusianske familiefar ikke. Han kunne slet ikke koncentrere sig om kampen. Han trykkede konstant på fjernbetjeningens tekst-tvknap, for han ville være 100, nej, han ville være 500 procent sikker! Og mens han sad dør og tjekkede lottotallene for 117. gang, fik han pludselig den frygtelige tanke, at hunden måske havde spist lottokvitteringen! Manden sprang op af stolen og kaldte på den. Hunden kom luntende og så ikke ud, som om den havde særlig dårlig samvittighed. Så løb manden forvirret rundt i huset for at lede efter kvitteringen – og fandt den til sidst i god behold. Den var hverken blevet væk eller spist.

Og hvad så nu? Det århusianske ægtepar er blevet så utrolig vel-

havende, at de ikke behøver at tjene flere penge i deres liv. Hvad vil de bruge formuen til? Det får vi aldrig at vide, for familien ønsker ligesom mange andre spillemillionærer at være anonym. Men vi kan jo prøve at gætte.

Køber de en 500 m² villa med udsigt over vandet? Giver de pengene væk til velgørende formål og lever som de plejer? Har de fået blod på tanden og spiller videre på kasino? Deler de gevinsten med familie og venner? Holder de op med at arbejde og tager på jordomrejse? Ja, der er uendelig mange muligheder.

En medarbejder fra Danske Spil fortæller, at de har spurgt 1400 lottomillionærer, hvad de har brugt deres rigdom til. Hvis man tror, at de heldige vindere af lottomillionerne dropper deres gamle tilværelse for at kaste sig ud i spændende eventyr og opfylde hemmelige barndomsdrømme, eller at de gavmildt deler pengene ud til gode formål, så bliver man slemt skuffet! Svarene fra de tidligere lottomillionærer viser, at folk er så „fornuftige“, at det næsten er kedeligt.

De allerfleste af dem gør nemlig alt, hvad enhver samvittighedsfuld bankrådgiver ville anbefale. **UGEAVISEN**

Spørgsmål til jer

Hvad tror I, bankrådgivere plejer at råde bankens kunder til, hvis de pludselig har fået rigtig mange penge?

12 SAMTALE

1. Har du nogensinde vundet noget? Hvordan? Hvad?
2. Spiller du somme tider lotto eller andre spil med pengevinster?
Hvorfor? Hvorfor ikke?
3. Kender du nogensinde, der spiller regelmæssigt? Hvad spiller de?
Hvor tit? Vinder de somme tider?
4. Hvorfor spiller folk, tror du?
5. Hvad ville du gøre med pengene, hvis du vandt en million?

13 HUMANITÆRE ORGANISATIONER OG ANDRE GODE FORMÅL

Diskussion tre og tre

Forestil jer, at det er jeres klasse, der har vundet de 38 millioner. I har besluttet, at hver kursist i klassen får en million, og at I i fællesskab vil give de sidste millioner til tre forskellige velgørende formål.

I de små grupper skal I blive enige om *tre organisationer* eller *nogle gode formål*, I vil støtte. Over for resten af klassen skal hver af jer begrunde og argumentere for det ene af de formål, I vil støtte.

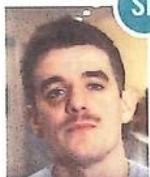
Diskussion i fællesskab

Vælg en ordstyrer. Alle argumenterer på skift for, at klassen skal give penge til en bestemt organisation eller et andet bestemt formål. Resten af klassen stiller spørgsmål. Efter eventuel diskussion stemmer I om, hvilke tre formål I vil støtte.

14 DEN HELT STORE GEVINST

SE

Video A

1. Hvad skal Jacob betale tilbage i skat?
2. Jacob vil gerne tjene nogle lette penge. Hvilke tre muligheder taler de om?
3. Han har prøvet én af dem. Hvilken? Og hvordan gik det?
4. Hvad ville Jacob gøre, hvis han vandt den helt store gevinst?
5. Hvor mange penge har Bjarke fået tilbage i skat?
6. Hvad ville han gøre, hvis han vandt den helt store gevinst?

Ville du gøre som Jacob eller Bjarke, hvis du vandt? Hvorfor/Hvorfor ikke?

SE

Video B

1. Hvorfor vandt Louise aldrig i Lotto, da hun var lille?
2. Dengang drømte hun om at købe en herregård, hvis hun vandt den helt store gevinst.
Var hun interesseret i landbrug eller hvad?
3. Hvad forestiller Louise sig, hun ville købe, hvis hun vandt i dag?
4. Hvad kan Maria vinde på den lodseddelen, hun har købt af spejderne?
5. Hvad ville hun gøre, hvis hun vandt den helt store gevinst?

Ville du gøre som Louise eller Maria, hvis du vandt? Hvorfor/Hvorfor ikke?

VERBER

1 = Gruppe 1

Alle verber i gruppe 1 ender på -ede i datid og -et i førnutid / førdatid.

2 = Gruppe 2

Alle verber i gruppe 2 ender på -te i datid og -t i førnutid / førdatid.

U = Uregelmæssige verber.

a	bowle, 1 abonnere, 1 acceptere, 1 afbryde, U afhøre, 2 aflevere, 1 aflyse, 2 amme, 1 anbefale, 1 ane, 1 ansætte, U arbejde, 1 arrangere, 1	emigrere, 1 ende, 2 erkende, 2 etablere, 1 f falde, U fange, 1 fare, 1 / U fatte, 1 fejle, 1 finansiere, 1 finde, U fjerne, 1 flette, 1 flytte, 1 har / er flyttet flyve, U fokusere, 1 forbavse, 1 forberede, 2 foreslå, U forestille (sig), 1 foretage sig, U forfremme, 1 forklare, 1 formulere, 1 forstuve, 1 forstyrre, 1 forstå, U fortryde, U fortsætte, U fortælle, U forære, 1 fotografere, 1 d danne, 1 danse, 1 date, 1 deltage, U dele, 2 dirigere, 1 diskutere, 1 dreje, 1 drikke, U droppe, 1 drømme, 2 dufte, 1 dyrke, 1 dække, 1 dø, U e eje, 1 elske, 1	give, U glemme, 2 glippe, 1 glo, 1 glæde sig, 1 gradbøje, 1 grine, 1 / 2 grundlægge, U græde, U gynde, 1 gælte, U gøre, U gå, U h hade, 1 halte, 1 handle, 1 have, U hedde, U hente, 1 henvende sig, 2 hilse, 2 hjælpe, U holde, U hoppe, 1 hoste, 1 hugge, 1 huske, 1 hviske, 1 hænge, 2 hænge, U høre, 2 håbe, 1 f fryse, U frådse, 1 fylde, 2 fyre, 1 føde, 2 følge, U få, U g gabe, 1 eller 2 generalisere, 1 genere, 1 genfortælle, U genkende, 2 gennemføre, 2 gennemgå, U genoptræne, 1 gentage, U gide, U gifte sig, 1	clare, 1 klemme, 2 klippe, 1 klæde, 2 klø, 1 knejse, 1 knække, 1 koge, 2 kombinere, 1 komme, U kommentere, 1 koncentrere sig, 1 kontakte, 1 koste, 1 kræve, 1 kunne, U kysse, 1 kæmme, 1 kæmpe, 1 købe, 2 køre, 2 har / er kørt l lade, U lande, 1 lappe, 1 larime, 1 lave, 1 le, U lede, 2 lede, 1 lege, 1 leje, 1 leve, 1 ligge, U ligne, 1 lime, 1 lufte, 1 lugte, 1 lukke, 1 lyde, U lykkes, U lytte 1 lyve, U lægge (sig), U læne, 1 lære, 2 læse, 2 løbe, U løfte, 1 løse, 2 låne, 2 låse, 2
----------	--	---	---	---

m	pjække, 1 maile, 1 male, 1 mangle, 1 markere, 1 massere, 1 matche, 1 meditere, 1 melde (sig), 2 mene, 2 modtage, U mærke, 1 møde, 2 mødes, U måle, 2 måtte, U	skiftes, U planlægge, U pleje, 1 plukke, 1 prioritere, 1 producere, 1 protestere, 1 prutte, 1 præsentere, 1 prøve, 1 pudse, 1 pumpe, 1 punktere, 1 puste, 1	stikke, U stjæle, U stoppe, 1 har / er stoppet stryge, U strække, U studere, 1 styre, 1 støde, 2 støje, 1 størkne, 1 støtte, 1 stå, U svare, 1 svømme, 1	u	udfynde, 2 udgive, U udgøre, U udlevere, 1 udtale, 2 udtrykke (sig), 2 udvikle (sig), 1 understregе, 1 undersøge, 2 undervise, 2 undgå, U undre (sig), 1 undskyldе, 2
n	neje, 1 notere, 1 nyse, 2 / U nævne, 1 / 2 nøjes, U nå, 1 har / er nået	ramme, 2 reagere, 1 rede, 2 redigere, 1 regne, 1 rejse, 2 har / er rejst rejse sig, 2 reparere, 1 respektere, 1 restaurere, 1 rette, 1 ride, U rime, 1 ringe, 1 riste, 1 ruge, 1 rulle, 1 rydde op, 1 ryge, U ryste, 1 räkke, U røre, 2 råbe, 2 råde, 1	slappe af, 1 slide, U slukke, 1 slutte, 1 slå (sig), U slås, U smage, 2 smide, U smile, 1 / 2 sminke sig, 1 smitte, 1 smøre, U snakke, 1 sne, 1 snorke, 1 snuble, 1 snuppe, 1 snøvle, 1 sortere, 1 sove, U spare, 1 sparke, 1 spejle sig, 1 spidse, 1 spilde, 2 spille, 1 spise, 2 spole, 1 samle, 1 sammenligne, 1 savne, 1 se, U sejle, 1 sende, 2 sidde, U sige, U skabe, 2 skade, 1 ske, 2, er sket piske, 1	v	vaccinere, 1 vande, 1 vare, 1 vaske, 1 vedlægge, U veje, 1 vende (sig), 2 vente, 1 vide, U ville, U vinde, U virke, 1 vise, 2 viske ud, 1 vokse, 1 vække, 1 vælge, U vælte, 1 vænne sig, 1 være, U vågne, 1 er vågnet
ø	opdage, 1 operere, 1 opfinde, U opfordre, 1 opføre (sig), 2 opgive, U opleve, 1 opnå, 1 oprette, 1 opsummere, 1 optage, U opræde, U ordinere, 1 ordne, 1 organisere, 1 ose, 1 overdrive, U overhale, 1 overholde, U oversaske, 1 oversætte, U overtage, U	røre, 2 råde, 2 räcke, U råde, 1	tabe, 2 tage, U tale, 2 tegne, 1 tilføjе, 1 tilkalde, 2 tiltale, 2 tiltrække, U tisse, 1 tjekke, 1 tjene, 2 transportere, 1 trives, U tro, 1 trykke, 1 / 2 trække, U træne, 1 trænge, 2 trøste, 1 tude, 1 turde, U tygge, 1 tænde, 2 tænke, 2 tømme, 2 tørre, 1 tåle, 2	æ	ændre (sig), 1 ærgre sig, 1
p	pakke, 1 passe, 1 pege, 1 piske, 1	større, 1 spørge, U stamme, 1 standse, 1 har / er standset starte, 1 har / er startet stave, 1 stifte, 1 stille (sig), 1	ødelægge, U ønske, 1 øse, 1 / 2 øve (sig), 1	ø	

UREGELMÆSSIGE VERBER

Navnemåde Infinitiv	Nutid Præsens	Datid Præteritum	Førnutid Perfektum	Navnemåde Infinitiv	Nutid Præsens
afbryde	afbryder	afbrød	har afbrudt	have	har
ankomme	ankommer	ankom	er ankommet	hedde	hedder
ansætte	ansætter	ansatte	har ansat	hjælpe	hjælper
bede	beder	bad	har bedt	holde	holder
beholde	beholder	beholdt	har beholdt	holde op	holder op
beskrive	beskriver	beskrev	har beskrevet	hænge	hænger
bestå	består	bestod	har bestået	indeholde	indeholder
betyde	betyder	betød	har betydet	indlægge	indlægger
bidrage	bidrager	bidrog	har bidraget	indsætte	indsætter
blive	bliver	blev	er blevet	komme	kommer
bringe	bringer	bragte	har bragt	kunne	kan
bryde	bryder	brød	har brudt	lade	lader
burde	bør	burde	har burdet	le	ler
byde	byder	bød	har budt	ligge	ligger
bære	bærer	bar	har båret	lyde	lyder
deltage	deltager	deltog	har deltaget	lykkes	lykkes
drikke	drikker	drak	har drukket	lyve	lyver
dø	dør	døde	er død	lægge	lægger
falde	falder	faldt	er faldet	løbe	løber
fare	farer	for	har / er føret	modtage	modtager
finde	finder	fandt	har fundet	mødes	mødes
flyve	flyver	fløj	er / har fløjet	måtte	må
foreslå	foreslår	foreslog	har foreslægt	nysse	nyser
foretage	foretager	foretog	har foretaget	nøjes	nøjes
forstå	forstår	forstod	har forstået	opfinde	opfinder
fortryde	fortryder	fortrød	har fortrudt	opgive	opgiver
fortsætte	fortsætter	fortsatte	er / har fortsat	optage	optager
fortælle	fortæller	fortalte	har fortalt	opræde	opræder
fryse	fryser	frøs	har frosset	overdrive	overdriver
følge	følger	fulgte	har / er fulgt	overholde	overholder
få	får	fik	har fået	oversætte	oversætter
genfortælle	genfortæller	genfortalte	har genfortalt	overtage	overtager
gennemgå	gennemgår	gennemgik	har gennemgået	planlægge	planlægger
gentage	gentager	gentog	har gentaget	ride	rider
gide	gider	gad	har gidet	ryge	ryger
give	giver	gav	har givet	række	rækker
grundlægge	grundlægger	grundlagde	har grundlagt		
græde	græder	græd	har grædt		
gælde	gælder	gjaldt	har gjaldt / gældt		
gøre	gør	gjorde	har gjort		
gå	går	gik	har / er gået		

Datid Præteritum	Førnutid Perfektum	Navnemåde Infinitiv	Nutid Præsens	Datid Præteritum	Førnutid Perfektum
havde	har haft	se	ser	så	har set
hed	har heddet	sidde	sidder	sad	har siddet
hjälp	har hjulpet	sige	siger	sagde	har sagt
holdt	har holdt	skiftes	skiftes	skiftedes	har skiftedes
holdt op	er holdt op	skrige	skriger	skreg	har skreget
hang	har hængt	skrive	skriver	skrev	har skrevet
indeholdt	har indeholdt	skulle	skal	skulle	har skullet
indlagde	har indlagt	skyde	skyder	skød	har skudt
indsatte	har indsat	skændes	skændes	skændtes	har skændtes
kom	er/har kommet	skære	skærer	skar	har skåret
kunne	har kunnet	slide	slider	sled	har slidt
lod	har ladet	slå	slår	slog	har slæt
lo	har le(e)t	slås	slås	sloges	har sloges
lå	har ligget	smide	smider	smed	har smidt
lød	har lydt	smøre	smører	smurte	har smurt
lykkedes	er lykkedes	sove	sover	sov	har sovet
løj	har løjet	springe	springer	sprang	har/er sprunget
lagde	har lagt	spørge	spørger	spurgte	har spurgt
løb	har/er løbet	stikke	stikker	stak	har stukket
modtog	har modtaget	stjæle	stjæler	stjal	har stjålet
mødtes	har mødtes	stryge	stryger	strøg	har strøget
måtte	har måttet	strække	strækker	strakte	har strakt
nøs	har nyst	stå	står	stod	har stået
nøjedes	har nøjedes	stå op	står op	stod op	er stået op
opfandt	har opfundet	synes	synes	syntes	har syntes
opgav	har opgivet	sygne	synger	sang	har sunget
optog	har optaget	synke	synker	sank	har/er sunket
oprådte	har oprådt	sælge	sælger	solgte	har solgt
overdrev	har overdrevet	sætte	sætter	satte	har sat
overholdt	har overholdt	tage	tager	tog	har/er taget
oversatte	har oversat	tiltrække	tiltrækker	tiltrak	har tiltrukket
overtog	har overtaget	trives	trives	trivedes	har trivedes
planlagde	har planlagt	trække	trækker	trak	har trukket
red	har/er redet	turde	tør	turde	har turdet
røg	har/er røget	udgive	udgiver	udgav	har udgivet
rakte	har rakt	udgøre	udgør	udgjorde	har udgjort
		undgå	undgår	undgik	har undgået
		vedlægge	vedlægger	vedlagde	har vedlagt
		vide	ved	vidste	har vidst
		ville	vil	ville	har villet
		vinde	vinder	vandt	har vundet
		vælge	vælger	valgte	har valgt
		være	er	var	har været
		ødelægge	ødelægger	ødelagde	har ødelagt

ILLUSTRATIONER

- 11, 14, 16-17, 41, 42, 58, 62, 75, 76-77, 79, 82-83: Niels Roland
64, 80, 89, 108, 120-121: Birgitte Clematide
19: Brian Berg/Scapix (tv.), Bjarke Ørsted/Scapix
23: Per Folkver/Polfoto
27: Pia Hansen/Scapix
28-29: Mikkel Bigandt/Colourbox (2), Jakob Dall/Scapix (3), Colourbox (4), Thomas Wilmann/Polfoto (5), Sofus Comer/Polfoto (6), Thinkstock (7), Karsten Schnack/Scapix (8), Jørgen Bausager/Scapix (9)
33: Morten Stricker/Scapix
36: Flemming Krogh/Scapix
38: H.C. Andersen på Frijsenborg, 1865/Henrik Tilemann. Det Kongelige Bibliotek
39: Lars Krabbe/Polfoto
40: H.C. Andersen på Frijsenborg, 1865. Det Kongelige Bibliotek
45: Bodil Jeppesen
48: Henrik Sørensen/Colourbox (øverst), Colourbox (tv.), Henning Bagger/Scapix
49: Viggo Landau/Polfoto (øverst), Thinkstock (nederst), Martin Sylvest/Scapix
57: Helge Baun Sørensen (1, 2), Julemærkefonden (3, 4, 5), Polfoto (6)
65: Søren Svendsen/Scapix (øverst tv.), Martin Lehmann/Polfoto (øverst th.), Anders Rye Skjoldjensen/Polfoto
66-67: Heinrich Wendelboe
83: Miriam Dalsgaard/Polfoto (tv.), Jens Nørgaard Larsen/Scapix
87: Piet Hein © gruk Forkølet. Gengivet med venlig tilladelse fra Piet Hein a/s, Middelfart
88: Andreas Szlavik/Polfoto
90: Susanne Mertz/Scapix
91: Clerkenwell/gettyimages
95: Claus Bjørn Larsen/Polfoto
102-103: Morten Juhl/Scapix (øverst), worldrun.org (øvrige)
104: Mikkel Tariq Khan/Polfoto (1), Erik Refner/Scapix (2), Niels Hougaard/Polfoto (3), Polfoto (4), Mik Eskestad/Polfoto (5), Torben Eskerod (6)
106: gettyimages (øverst), AP, Jose Goitia/Polfoto
107: Brendan Smialowski/Scapix (øverst tv.), Lars Møller/Scapix (øverst th.), Tokyo Space Club/Corbis Super RF
114: Elizabeth Tsung/StockSnap
117: Søren Bidstrup/Scapix (øverst), Christian Lindgren/Scapix
118: Søren Bidstrup/Scapix (tv.), Carl Redhead/Scapix
119: Peter Hove Olesen/Polfoto (tv.), Henning Bagger/Scapix

TEKSTER

- 87: Piet Hein © gruk Forkølet. Gengivet med venlig tilladelse fra Piet Hein a/s, Middelfart
108: Benny Andersen: *Svantes viser*. Borgen, 1972

DET KOMMER! er et grundbogs materiale til undervisning på Danskuddannelse 3, modul 3.

Det består af:

- Grundbog med tilhørende videoer og lyd
- Læsetekster
- Øvebog
- Lærervejledning.

GRUNDBOGEN er inddelt i 11 kapitler. Hvert kapitel indeholder episoder, dialoger, tekster og grammatik med tilhørende opgaver og øvelser samt opgaver til alle lyd- og videooptagelser.

Gennem bogens kapitler kommer kursisterne bl.a. til at arbejde med temaer som "Hvad siger man? Og hvad gør man?" (kapitel 2), "Frivilligt arbejde" (kapitel 6) og "Held og uheld" (kapitel 11).

LYD OG VIDEO findes på alfabetadigital.dk. Lydfilerne indeholder grundbogens episoder, dialoger, monologer og udtaleøvelser. Videoerne består af autentiske samtaler, interviews og voxpops.

LÆSETEKSTERNE findes på alfabetadigital.dk. De mange artikler og historier fordeles blandt kursisterne som *individuelle læseopgaver* til efterfølgende præsentationer og diskussion i grupper.

ØVEBOGENS mangeartede øvelser følger indholdet i grundbogens kapitler og repeterer stof fra forudgående kapitler.

LÆRERVEJLEDNINGEN indeholder forslag til arbejdsformer, ekstra opgaver, udskrifter af lydfilerne samt kopiark.

Til denne reviderede udgave af **DET KOMMER!** er der optaget nye videoer. Bøgerne har fået et nyt grafisk udtryk og nye fotos. Nye opgaver er tilføjet, og ældre opgaver er ajourført med tal og fakta anno 2017.

ALFABETA

ISBN 978-87-636-0482-6

9 788763 604826 >
www.alfabetaforlag.dk